Nicolae Iliescu

PE DEPARTE... JOS

CARTEA ROMÂNEASCĂ

NICOLAE ILIESCU

DEPARTE, PE JOS . . .

NICOLAE ILIESCU

DEPARTE, PE JOS...

(povestiri)

CARTEA ROMÂNEASCĂ

1983

Coperta de *Dumitru Verdeş*

DEPARTE, PE JOS

„Mettez dans les souliers un voyage autour du monde. Offrez en cadeau un abonnement d'un an à Géo !"

„Să spună alții ce le-o da prin gînd ; Eu n-am să laud ce nu vreau să vînd !"

„Există tot temeiul ca orice nou volum lansat pe piață de mîna iscusită a publicității să fie întîmpinat cu multă neîncredere. Lucrul acesta nu trebuie să ne îngrijoreze. Succesul nu este justificat numai de strategia editorială sau de amestecul, agreat de masa de cititori, de nume celebru cu o temă de actualitate, ci, mai ales, de faptul că, iată, s-a mai scris un mare roman. Se părea că privilegiul de a scrie romane mari aparținea unor scriitori din unele țări în care, ca în cazul celor din America Latină, problema supraviețuirii biologice a devenit una existențială, de prim rang.

Eram obișnuiți cu romanele reflexiv-psihologice care proveneau din Europa occidentală, cu niște cărți în care teze și idei străbăteau foarte limpede prin țesătura epică din ce în ce mai subțiată. Poate că ar fi trebuit să ne așteptăm la o carte tezistă..."

Exact în același timp în care Sanda Iliescu aștepta rezultatele propriei inovații în arta culinară privind atent budinca din cuptor și neînțelegînd de ce aceasta se pleoștește ca un basc aruncat pe masă sau ca o căciulă tuflită la gura unei scorbure din Ion Creangă, duglișul de fiu se foia pe scaunul din față al unui autoturism „Dacia 1 300" aprinzînd trei țigări „B.T.", una pentru Mihai Popescu, șoferul mașinii, una pentru Anca,

viitoarea soție, și una pentru sine. După ce le înmînă celor doi, Nicolae Iliescu sesiză cîteva note anarhiste în discursul Ancăi, fapt pentru care, emoționat, își arse imediat puloverul cu țigara. Exact în același timp cu cele relatate mai sus, George Cușnarencu se spăla pe dinți pradă unei nemărginite bucurii de a vedea un nouă în carnetul de elev al lui Vadim, propriul fiu. Apoi vedea că a strîns prea tare tubul de pastă de dinți astfel încît pasta ieșea într-o panglică trandafirie. În același moment, Anda Ioniță, o prietenă a lui Mihai Popescu, rula calm la bordul unui autoturism „Dacia 1 100", la cîțiva metri în fața automobilului „Dacia 1 300" pomenit mai sus.

Cei trei din prima mașină descrisă, împreună cu fata din cea de-a doua mașină descrisă, alcătuiseră o asociație de speologi ca să descopere sursele subterane ale vulcanilor noroioși. Oricît v-ați mira de apariția lui George Cușnarencu în povestirea mea, adevărul unic și irepetatabil este că acest nechibzuit prieten este unul dintre cei mai de seamă oameni de suflet de pe rotogolul pămîntesc.

Eu, care sînt și „eu"-l narator, mă numesc Nicolae Iliescu, sînt fiul lui Ene și al Sandei, sînt bucureștean, sînt nerod (aici trebuie să-i fac și eu o bucurie mamei mele care probabil citește în acest moment ceea ce am scris eu) și mă simt un bărbat implicat în istorie.

Motivul evadării din orașul de beton și de mortar și de sticlă și de pomi și de gaze de eșapament și de troleibuze și de flori și de răsaduri și de stopuri și de haos călduț este o constantă a spiritului celor patru.

Nu trebuie trecut cu vederea locul unde se desfășoară acțiunea: interiorul unui autoturism „Dacia 1 300" fabricat de uzina de autoturisme Pitești în anul 1971, cu numărul de înmatriculare 7-B-5091, seria motorului 324706, avînd cinci locuri, o capacitate cilindrică de 1289 cm³, o putere de 54 hp și o greutate de 11783 kg.

„Există mulți oameni care, în călătoriile lor de plăcere, se duc la hoteluri vestite. Beau, în grădina hotelului lor, bere și, cînd fac cu acest prilej cunoștințe agrea-

bile, se și bucură de amintirile pe care le vor avea. În ultima zi trec pe la cea mai apropiată papetărie ; acolo cumpără cărți poștale ilustrate. Cărțile poștale pe care le cumpără acești oameni arată în toată lumea la fel. Sînt colorate ; pomii și pajiștile verzi ca veninul, cerul albastru ca penele de păun, stîncile sînt cenușii și roșii, casele au un relief de-a dreptul dureros, ca și cînd ar fi gata în orice clipă să se smulgă din fațade ; iar culoarea vădește atîta zel, încît conturul ei apare și pe fața cealaltă ca o dungă îngustă.

Dacă lumea ar arăta așa, atunci nu am avea într-adevăr nimic mai bun de făcut decît să-i lipim o marcă și s-o aruncăm în cea mai apropiată cutie poștală."

În privința gîndurilor pe care le au cele trei personaje ocupante ale „Daciei 1 300" cu numărul 7-B-5091, nu le-aș putea descrie fără să mă încurc. Cum să vă spun mai clar? E ca și cum pe neașteptate te-ai gîndi la un meci de fotbal sau la un telefon de la directoarea unei școli amărîte sau la îngrozitoarea faptă a unui rîs abia strunit în holul unui mare spital bucureștean exact în clipa în care în rezerva alăturată își dă sufletul un om de 41 de ani. Secvențe. Distanțe față de marile centre lirice. Relatări cu caracter istoric. La un moment dat Mihai Popescu — arhitect și scriitor — fără chef de ceartă și înarmat doar cu un volan în mînă, discută despre post-modernism în felul următor : — Pe mine mă interesează aici asumarea raportului dintre basmul de tip Disney și basmul „arhaic" ! În perioada pop s-a încercat neutralizarea tendințelor de revitalizare a basmului, care tendințe erau catalogate drept kitsch. *Astăzi contradicția implicată de acest raport tinde să se șteargă, deoarece în momentul actual conceptul de* kitsch *mi se pare inoperant.*

Pîndind diabolic, lingîndu-se pe buze, lupul aștepta ca oaia să îi cadă în gheare, fapt pentru care, el, lupul, cînta „La donna e mobile". *Lupul a așteptat ce a așteptat, au venit apoi ciobanii care l-au omorît pe lup, apoi ciobanii s-au reîntors la stîna unde au chefuit strașnic, tăind toate mioarele. Așa ceva îi trecea prin cap lui Nicolae Iliescu, adică mie. Filmul bulgăresc de desene ani-*

mate, văzut în urmă cu cîtva timp, m-a făcut să lupt împotriva tendinței de a tăcea și de a asculta.

— Spectacolul de revistă, sau un mod similar de expresie artistică, este semnul specific al civilizației noastre actuale, așa după cum spunea și Barthes. O translație în spațiul literar a mecanismului revuistic ar putea să producă o nouă modalitate de segregare narativă: într-un plan s-ar dovedi lizibilă o anume exuberanță și o oarecare ușurătate a gestului literar, în timp ce în profunzimea discursului ar deveni subiacentă experiența dramatică a autorului.

— Tocmai — zice Mihai Popescu — este vorba despre poveștile plăcute a căror particularitate ar friza o bine-intenționată modestie atît de benefică scriitorului aflat în cîmpul tensional al literaturii actuale. Astfel ia naștere farcitura. Ba mai mult, eu aș numi-o metafarcitură.

— Asta aduce a făcătură, nu? Explicați-mi și mie termenii, vă rog.

Mi-am dat imediat seama că fraza aceasta a Ancăi nu era o frază amabilă, ci un avertisment.

— Farcitura, la Zumthor, constă în intercalarea unor pasaje vulgare sub formă de interpolări sau tropi într-un text clasic, i-am reproșat Ancăi.

— Înțeleg, a zis preopinenta, este vorba de o oarecare coborîre a textului literar. O chestie de asta s-ar găsi și în Baltagul..

— Într-un plan narativ linear și tradițional, se instaurează topoi conjuncturali ai unei mode literare. (Mihai.)

— Tu, în sinea ta mică, ai bunghit efectiv sensul de inițiere al romanului Baltagul.

— Iar tu, în sinea ta la fel de mică, poți vedea acolo și un roman social, și un roman polițist, și un roman de aventuri. (Ea mie.)

— Numai dacă vreau. (Eu ei.)

— Bine faci. Voi, măi băieți, sînteți prea intelectualiști, lucru care nu-i rău deloc. Personal aș dori mai multă trăire. Și priviți și voi ce frumos se deschide această zi asupra peisajului.

Mihai și-a aprins o țigară, iar eu mi-am îmbrăcat șorțul și m-am dus în bucătărie.

„Exista o simplitate în toate, automobilul, o casă oarecare, băuturile, planșele excitante, lacrimile prea tîrzii, deșteptarea în infern. Și eu nu puteam să fac nimic, de data asta nu puteam să fac nimic absolut. Puterea mea fusese o fotografie, asta, aici, în care ei se răzbunau pe mine arătîndu-mi fără nici o prefăcătorie ceea ce urma să se întîmple. Făcusem fotografia, timpul zburase, eram atît de departe unii de alții, corupția desigur se săvîrșise, lacrimile se vărsaseră și restul nu mai era decît ipoteză și tristețe. Dintr-odată ordinea se inversa, ei erau vii, se mișcau, hotărau și erau hotărîți, mergeau spre viitorul lor, iar eu, de partea astălaltă, prizonier al altui timp, al unei camere de la etajul cinci, eu care nu știam cine sînt, nu eram altceva decît lentila aparatului meu de fotografiat, ceva țeapăn, neputincios să intervină."

Grația care vibra în toate fibrele ființei din spatele nostru îmi reamintea involuntar de dorința pe care o are orice bărbat de a chinui femeia de lîngă el. Această dorință rușinoasă dăinuie de milenii și nici măcar domnul Sacher-Masoch nu a reușit s-o împiedice. Deci, neputînd masca mirosul de brad care pătrundea pe fereastră, am stăruit cu înfiorare asupra primei întrebări :

— Te inhibă lumea medicală?

— Medicii trebuie să fie la fel de „albi" ca și preoții, chiar dacă mulți neaveniți aruncă în ei mai multe pietre decît ar trebui. Ca medic te obișnuiești să vezi lumea ca și cum nu ai avea de imputat nimic nimănui. Nu te gîndești că aparții unei elite, te interesează riscul, clasele sociale, „cointeresarea". Voi, „mirenii", nu vă puteți da seama cît de mult exprimă o strîngere de mînă a unui tuberculos vindecat.

— Voi, medicii, sînteți dezumanizați ?

— Ce-o mai fi și asta? Materialul pe care lucrează medicul este omul, cum se poate să pui o astfel de întrebare ?

— Ce este moartea ?

— Un act biologic simplu.

— Ce zici, Mihai, de felul în care răspunde tovarășa?

— Le are.

— Și eu sînt de părere că le bunghește efectiv.

— Văd că ai material pentru o proză de-a ta.

— Ești foarte rea cu bietul băiat. Lasă-l să scrie din viață, chestii reale.

Anca, de la un timp, vorbea cu noi de parcă mergea în față, foarte atentă la ceea ce se întîmpla pe șosea. Ea a văzut și accidentul.

„Există multe odăi curate, dar ca odaia aceea... Ce pat ! Ce perdeluțe ! Ce pereți ! Ce tavan ! Toate albe ca laptele. Şi abajurul și toate cele lucrate cu iglița în fel de fel de fețe... și cald ca subt o aripă de cloșcă... și un miros de mere și de gutui...

Am vrut să mă așez la masă și, după obiceiul apucat din copilărie, m-am întors să văz încotro e răsăritul, să mă închin. M-am uitat cu băgare de seamă de jur împrejur pe toți pereții — nici o icoană. Zice cocoana Marghioala :

— Ce te uiți ?

Zic :

— Icoanele... Unde le ții ?

Zice :

— Dă-le focului de icoane ! De abia prăsesc cari și păduchi de lemn.

Femeie curată !..."

— Tu ești atentă ?

— Ce-ai spus ?

Ca și cum ai fi stat pe spate, cu o mînă sub ceafă. Ca și cum ar fi intrat boxerul (citește campionul) și ți-ar fi dat bună ziua, și te-ar fi invitat la o bere.

Ca și cum ai fi corespondat cu a fată timp de patru ani și ți-ar trece prin cap să te întîlnești cu ea și ai amîna mereu să-ți faci valiza, să te duci la gară și apoi să cumperi o sticlă de șampanie și să te urci în tren după ce în prealabil ai băut o sută de grame de vodcă și apoi să continui romanul erotic.

Pentru stricta mea plăcere, ca și cum mi-aș fi făcut un nod la o cravată, a început la un moment dat ploaia. Ploua neîncetat și n-aș fi înțeles-o pe maică-mea de ce se scula dînsa la șapte și aducea în fiecare zi pîine și

lapte (întotdeauna trei sticle) și ziare (întotdeauna și Scînteia *și* România liberă) *și zarzavaturi și altele, dacă nu aș fi avut și eu la rîndu-mi copii, așa cum îmi dorea dînsa în fiecare zi și mă mîngîia cu vorbe bune cînd avea de ce și mă altoia cu vorbe proaste cînd avea vreun motiv.*

Spuneam întotdeauna că România nu a avut conți și duci, dar a avut noblețea istoriei și nobilimea țăranului autentic, nu a celui transplantat de la sat la oraș și pus să locuiască în apartamente cu multiple camere pe care și le decorează cu tablouri, nici măcar de la Consignația, ci de pe la bîlciuri, cu flori de plastic, cu ambalajele unor țigarete, cu sticle goale de whisky și cu cutii de șampon.

Pe vremea aceea eram destul de încăpățînat și-i făceam în ciudă lui taică-meu, îi spuneam întotdeauna că știu mai multe lucruri decît el, poate că nu-l uram chiar așa de tare cum scriam în jurnalul în care îi făceam cu ou și cu oțet pe toți verii și pe toți vecinii mei.

Pe vremea aceea aveam impresia că jurnalul meu se va publica, eu voi fi un mare scriitor, voi fi arătat cu degetul pe stradă, voi pătrunde în cărțile confraților ca un personaj pitoresc, voi fi studiat în școală, voi primi premii nenumărate, printre care și premiul „Nobel", îmi imaginam funeralii naționale și consideram că premiul „Nobel" este un soi de pașaport pentru nemurire și nu un premiu încărcat, ca orice alt premiu, cu destulă subiectivitate.

Pe vremea aceea discutam cu prietenii meu că România are o solidă cultură, că exagerările nu sînt bune la nimic, că adevărul trebuie să fie unul singur. Așa de exemplu nu înțelegeam de ce se umfla valoarea lui Labiș, sau de ce se minimaliza valoarea lui Eugen Barbu, după părerea mea primul fiind un poet mediocru, iar al doilea un mare prozator și gazetar strălucit, aidoma lui Adrian Păunescu, gazetar și poet.

Ploaia mă făcea să mă gîndesc la vremea cînd mă bucura orice succes al unui prieten de-al meu (Tudor, George, Mircea, Florian, Cristi, Florin, Marcel, Vasile, Hanibal, Bedros, Dorin, Ioan). Ploaia mă făcea să-mi aduc aminte de toate iubirile mele pînă la cea de acum,

cea mai plină, nu neapărat cea mai adevărată, căci dacă nu sînt adevărate toate iubirile, atunci ce mai sînt?

Pe vremea aceea consideram patriotismul un fel de apartenență la un popor ales. Știam că pașoptiștii au introdus în cultura română un patriotism profetic și social de farmazoni. România modernă a fost aproape întotdeauna alături de marile state ale Europei. Ea a reușit să păstreze un gînd și să-l formuleze cu mai multă rigurozitate.

Pe vremea aceea aveam prieteni și nemți și unguri și sîrbi, cu care mă înțelegeam foarte bine. Românul n-a avut dealtminteri niciodată prejudecăți rasiale. Mulți mă taxau drept naționalist sau proletcultist, ei care aveau oroare de elite, dar le alcătuiau. Românul a știut să-și păstreze ființa sa, dar ăst lucru nu înseamnă naționalism, ci patriotism. Patriotism înseamnă să vezi de exemplu că inspectoarea generală a unui județ confundă Eminescu cu Sorescu, că citează din articolele soțului său, un mic corespondent de Bărăgan. Patriotism înseamnă să vezi că primarul dintr-un sat nenorocit din Ialomița are doar patru clase, două case și două autoturisme proprietate personală.

Pe vremea aceea fusesem în Franța, Austria și Suedia și nu-mi adusesem nici casetofoane „Philips" și nici reviste porno, trecusem pe Champs-Elysées, văzusem Luvrul și Notre-Dame, Sacré-Coeur, La Tour Eiffel, Montmartre și Montparnasse, Praterul și Schönbrunnul, Historischesmuseum, Stephansdom, Salzburgul, Nobelinstitutet și Nordiskamuseet. Patriotism înseamnă să vezi că noi nu avem o țară mare, ci o țară mijlocie, că avem niște lucruri pe care nu le au alții dar nu știm încă de ele.

Pentru stricta mea plăcere ploaia valsa în ritmul concertului nr. 20 pentru pian și orchestră, în re minor, kv 466, de Mozart, 1. allegro, 2. romanza, 3. rondo.

Pe vremea aceea aș fi vrut să public o carte de eseuri în genul Fragmentariumului *lui Mircea Eliade, din 1939, de la* Vremea. *Aveam cîteva gînduri: Sophia greacă din Sifur Ebraic, Sadoveanu și Limbajul inițiatic, Sadoveanu și intelectualul rural, Ion Barbu și poezia erotică, Emi-*

nescu și muzicalitatea, D. R. Popescu și mitemele prozei moderne, Patriotismul, Revoluția din 1848, Dacism și Tracism și Protocronism etc.

M-am trezit zgîlțîit de Anca. Ea mi-a spus că mașina a fost oprită la un post de control și că brusc ploaia a încetat. Mi-am frecat ochii și mi i-am aruncat pe fereastră. Apoi m-am întors în holul mustind de chiștoçuri mînjite cu ruj și mi-am pus un whisky *cu gheață.*

— Ce cauți aici ?

— Içi se trouve presque toute ma jeunesse.

— Mais ne soyez pas idiot, mon ami, mi-a spus Anca.

— Mais voyons, voyons.

Apoi am luat-o de mînă. Era aproape șase seara. Era duminică. Am intrat la cinematecă și am văzut Elvira Madigan. Cînd am ieșit, am mers la cofetăria „Continental" și am luat alune. Nepurtînd cu siguranță dragostea Ancăi, mi-am dat seama că nu-i deloc ieftină (după Remarque).

Apoi am decis să plecăm în lumina amurgului, în heleșteul de dincolo de pod, în iarba atît de disprețuită și de-un atît de mare viitor.

Intrînd în mașină, Mihai Popescu a spus :

— Această conceptualitate implică, evident, reductibilitatea sensului la semnificația empirică și confruntarea sensului cu semnificația.

— Ți-au dat amendă ? l-a întrebat Anca.

— Amendă pe mă-sa, a răspuns el. După care m-a întrebat : tu ce mai zici, maestre ?

— Eu scriu un roman din vreo zece, cincisprezece nuvele.

— Și cum se va intitula?

— Departe, pe jos.

— Și cui ai să-l dedici ?

— Unui șofer care, după ce m-a așteptat să-mi citesc articolul din Contemporanul *în mijlocul șoselei Ștefan cel Mare, s-a închinat de cinci ori și a plecat fără să mă înjure.*

— Bravo.

„În sfîrșit, e timpul să plecăm", zice vocea de lîngă mine.

„DEMONUL ridică varga... păreții se dădură la o parte și deodat din toate laturile se văzură sale, cu păreți îmbrăcați în atlaz alb ca omătul cusut cu frunze verzi întunecate și cu flori vișinii și strălucitoare. În candelabre mari ard lumînări de-o ceară ca zăharul, cu flacăre diamantine! Aerul salei e argintat, cald de miroase, strălucit de oglinzi cu pervazuri de marmură neagră... Cu părul desfăcut poetic trec copile pin ninsoarea aerului, și de razele albe, de dulceața cîntării nevăzute, de aprinderea danțului e plină lumea salei... Cîtă grație tăinuită, brațele lor albe și goale, hainele lungi, cununile de roze în părul lor... și numai muzica animă plăcerile cu sunetele ei sfinte, le mișcă cu suflarea ei..."

BIBLIOGRAFIE

WILLIAM SHAKESPEARE, *Sonete și poeme*, „Minerva", 1974.
DR. HARALD THUN, *Un roman multidimensional — Günther Grass, Calcanul*, în revista *Tribuna*, 1980.
ROBERT MUSIL, *Trei femei*, „Univers", 1970.
JULIO CORTÁZAR, *Sfîrșitul jocului*, E.L.U., 1979.
I. L. CARAGIALE, *O făclie de Paști*, „Minerva", 1971.
MIHAI EMINESCU, *Proza literară*, Editura Academiei, 1977.

CARTE BLANCHE

(ciné-verité)

Refren : *

1.

Eu mă îndrept. Eu deschid ușa masivă. Eu pătrund. Tu te îndrepți. Tu deschizi ușa masivă. Tu pătrunzi sfioasă în holul hotelului.

2.

„Sonurile catedralei umplu noaptea. Tic-tacul ceasului de pe birou. Storurile trase. Ghicesc cheiul Orologiului. Ghicesc clipocitul leneș al apei. Ghicesc vîntul care împrăștie părul ieftin al fetelor și stampele galbene (zece franci cel mult) ale buchiniștilor.

— aici nu poți pătrunde decît cu un permis pe care onor administrația trebuie să-l emită în prealabil ;

— el este net ;

— se obține cu greutate ;

— *là tout n'est qu'ordre et beauté / luxe, calme et volupté*.

Am scris azi hamlet, divina comedie, divanul persian, trecut-au anii, istoria lumii în date, *invitation au voyage* și multe altele. Ceva fond, foarte pe scurt. Ceva fapte, foarte pe scurt. Toate aceste stări sufletești sînt menite să spulbere misiunea noastră artificială de a urmări adevărul și evoluția vieții, sau altcum zis, adevărul

* Fragment din simfonia concertantă pentru violoncel și orchestră, op. 8, de G. Enescu.

anilor pierduţi. Valorificarea vechilor invazii barbare ar încuraja formele războiului civil, singura posibilitate de a face teatru politic. Acest lucru provoacă mari daune memoriei, imaginaţiei şi intuiţiei, căci piesele de teatru nu sînt, în general, capodopere de artă.

Nu ştiu de cît timp sînt aici. Poate de la începutul secolului, sau de la începutul mileniului. Ieri am primit o mie de linguri de aur şi un cal. L-am vîndut imediat sfatului popular contra a şase miliarde lei. Alaltăieri mi-am luat trei licenţe : în drept, în astronautică şi în economia mecanicii secrete şi a fondurilor fixe. Am citit tot. Apoi am ascuns tot. Apoi, cu încetineală, ce-i drept, a urmat încleştarea fălcilor."

El pune dosarul albastru pe masă. Îşi scoate ochelarii cu lentile groase şi-i aruncă peste mapă. Îşi aprinde o ţigară. Se ridică de la masă şi se îndreaptă spre fereastră. Îşi desface un „Coke", îl bea, după care aruncă conserva în perete. Portretul lui Sigismund Schlomo Freud nu suferă decît o uşoară amînare.

3.

Ne lăsăm genţile în holul hotelului. Tu îmi spui să dau la recepţie doar buletinul meu. Eu mă îndrept sfios spre recepţie. Aştept. Privesc. Holul mare, plin de izuri arabe. Funcţionarii de dincolo de tejghele vor să afişeze un zîmbet condescendent. Mă înfurii şi-i înjur pe toţi ultramiliardarii. Vin din invidie către tine şi-ţi cer buletinul. Tu mi-l dai şi te holbezi la mine ca la un tablou de Holbein. Mă întorc la puştiul de la tejghea şi-l ameninţ că mă voi scălda gol în Fontana di Trevi. Printre alte ameninţări, îi arunc în faţă cele două buletine. Le deschide calm şi mă ameninţă cu o voce de stewardesă că nu avem acelaşi nume.

— Nu-i nimic, îl vom avea. Şi plus de asta plătesc toată camera.

Sutele mele de profesor stagiar ascund nedumerirea ta, precum şi mirosul iute al bancnotelor acelor arabi.

Camera va fi a noastră pentru două zile. Iat-o : două paturi, un dulap, două toalete, două veioze stricate, o masă, două scaune, un televizor, o scrumieră, o vază ori-

bilă, un balcon, două pahare cu picior, trei fără picior, o sală de baie, un duș, un coridor strîmt și o broască străvezie.
Eu : — Dacă aș fi Nero, într-o noapte aș da foc tuturor sondelor.
Tu : — Va trebui să rezervi o noapte și pentru șisturile bituminoase.
Eu : — Cunoști *Biblia ?*
Tu : — *Egy megtalált konyv.* *
Eu : — Veșnic ai un cuvînt ca o punte veche.

Tavanul camerei întunecoase se unduia după respirația noastră. Afară, cîntecul lupilor se întețea.

Refren

4.

„În sală luminile se aprind. De pe ultimul rînd se ridică un personaj. Pășește calm și se îndreaptă spre scenă. În momentul în care urcă treptele, din off : Don Quijote de la Mancha, urcînd cîte două trepte deodată !"

5.

Deodată, tu te-ai ridicat pe pat și ai lovit cu piciorul gol revista pe care o țineam în brațe.

— Morile ? m-ai întrebat tu suav.

— Aiureli, am răspuns eu. Și am citit : „*La Peur sur le monde ; Le calvaire de M-me Moro ; Les nouveaux tueurs : des femmes ; Les photos du guetapens des casqués bleues français ; Les idées-choc du ministre sans diplome ; Ces incroyables pétro-princes.*"

— Am să-ți spun ceva, declari tu cu un surîs. E dezonorant să fii rege.

— E drept, am zis eu.

— Pot să te ating ?

6.

Un iepure zburînd peste linia orizontului.

* Titlul unei poezii de Ady : *O carte găsită* (n.a.).

7.

Lîngă pădurea de brazi, în miezul zilei de decembrie (un decembrie cu soare), călcînd peste iarba jilavă, mestecînd alune și uitîndu-se în jos, spre oraș.

— Acolo este hotelul nostru?

— Nu mai continua.

Refren

8.

Am plătit patruzeci și șapte de lei pe camera ta și douăzeci și trei de lei pe patul meu. I-am dat, în plus, celui de la recepție zece lei, am vîrît chitanțele în buzunar, ne-am dus bagajele sus, te-am lăsat acolo, citind *Les liaisons dangereuses*, m-am dus la alimentară, am cumpărat o sticlă de lichior „Indiana“ și o conservă de carne („Beef Gulash“, pentru export) și m-am întors în cameră, fluierînd.

9.

El aplecat asupra coalei de hîrtie, el cu frumosul său cap plin de nimicuri, cu gîtul alb, cu grămada de dicționare și de altele în dreapta.

„La 12 octombrie 1492, porunci să se dea drumul frumoșilor săi cîini ciobănești, sălbatici și cît toate zilele, obișnuiți să mănînce hoituri, și-i asmuți contra mulțimii, în răpăitul tobelor însoțindu-i pe cei condamnați la o părere proprie pe viață, se urcă în copac ca să încerce frînghia la care rîvneau pînă și cîinii ciobănești hămesiți de mai sus, se urcă în copac și se bucură. Nemernica lui conștiință găsi un coridor secret pe unde îi apăru în obraji culoarea carminului.“

El smulse hîrtia din mașina de scris și o aruncă pe jos. Se uită pe fereastră, își aprinse o țigară, tuși de cîteva ori, după care puse o nouă coală în mașina de scris.

„Toate formele de artă țin pasul cu dezvoltarea științei. Teatrul și filmul nu se dezvoltă. Ele rămîn în afara artei, căci dialogul nu este deloc artistic. În altă ordine de idei, Don Quijote este cel mai tulburător actor al

tuturor timpurilor, o marionetă parcurgînd epoci înspăimîntate."

10.

— Mă auzi, vreau să scriu. Doresc să public o carte, am aproape o sută de pagini dactilografiate, dar ezit mereu să merg la vreo editură.

— Nu crezi că ar fi bine să-l întrebi mai întîi pe profesorul Crohmălniceanu ?

— Ce să-l întreb ?

— Dacă e bine să publici sau nu.

— Poate.

— Eu așa zic. Nu cred că e cazul să apari cu orice preț. Arta nu-i concurență.

Cadru de interior. Soba duduind. Blugii tăi aruncați pe scaun. Ai mei pe jos. Pe covor șosetele tale. Tu fumînd. Capul, desigur, pe pieptul meu gol. Eu mîngîindu-ți părul.

— Știi, am avut un vis groaznic, îți spun eu. Se făcea că mă aflam într-un templu care avea doar zidurile, adică, mă înțelegi, avea cei patru pereți, dar nu avea acoperiș.

— Era ca cel din Brașov ? m-ai întrebat tu.

— Nu, n-aș zice. Semăna mai degrabă cu vederea aceea de pe biroul meu, Zidul plîngerii sau cam așa ceva. Și în interior erau tarabe, multe tarabe, iar eu am vrut să cumpăr un „Man's club" *after shave*, și parcă doreau să mă rețină, să mă oblige să țin Yom Kippur-ul și Rusaliile, să fiu aproape zi de zi pe acolo, dar eu le-am ținut un discurs cam așa : „Nu sînt înarmat, dar rezist cu îndrăzneală".

După ce am terminat, am ieșit. N-am făcut nici zece pași și templul s-a dărîmat însoțit de vaiete și de praf.

11.

— Tocmai era filmul ăla bulgăresc, *Dulce și...*

— *...și amar*, doamnă profesoară.

— Exact. Aveți dreptate, domnule profesor, *Dulce și amar*. Și, știți, maică-mea îi zicea lui taică-meu „nu te mai bîțîi atîta pe scaun" și taică-meu „dar să știi, dragă,

nu mă bîţii deloc, ia mai bine să ieşim cu toţii afară în curte, c-o fi cutremur". Vai, vai, vai, dar ce-am auzit că a fost la Bucureşti, nu-i aşa, domnule profesor?

Ca la o îngrozitoare acuzaţie răspunzi cu:

— Neîndoios.

Apoi am luat catalogul şi am intrat în clasă. Am pus absenţele şi am întrebat care a fost tema de efectuat acasă. „Povestiţi conţinutul lecţiei *Faptă de comunist.*" Am povestit conţinutul textului, arătînd în ce constă măreţia faptei eroului. Am făcut o dictare la tablă, punînd o notă de patru, trei de şase şi un opt. Le-am cerut să-şi scrie cuvintele noi pe vocabular: zăgaz, saivan, cal murg, pîclă, a bate darabana, a sta în cumpănă şi stăvilar.

Deschid uşa cancelariei. Pătrund şi rămîn lîngă uşă. Sînt prezentat. „Mă numesc cutare, îmi pare bine de cunoştinţă, eu sînt inginerul agronom cutare, eu locţiitorul secretarului organizaţiei de partid cutare." Profesoara de desen mi-a întins o cafea, am refuzat-o, am întrebat cît e scorul, după care am ieşit afară. După mine a ieşit şi ea exclamînd:

— Uf, fire-ar al naibii de televizor, îmi făceam şi eu cîteva planificări, dar aşa, trebuie să mă duc la măciucile alea de la a şaptea.

Am mai stat puţin pe hol, apoi am intrat din nou în cancelarie tocmai după ratarea *penalty*-ului. „Dar cine a ratat, domnilor — am întrebat —, că doar Ştefănescu este accidentat, iar Beldeanu este suspendat." N-a mai avut nimeni chef de rîs.

Mi-am luat catalogul şi-am ieşit. Cu mine a ieşit şi catalogul colegului de biologie, spunîndu-mi:

— Azi am aplicat metoda pianului. Din cincisprezece, zece n-au ştiut nimic. Le-am scăpat vreo cîteva. La dumneata cum merg?

— Eu trebuie să mă chinuiesc să-i învăţ să scrie şi să citească în primul rînd.

— Păi da, anul trecut au făcut cu vreo trei profesori, dintre care numai unul calificat, şi ăla cu institut pedagogic, nu cu facultate, curs de zi, cum ai dumneata.

12.

Prim plan:

„Ministerul Muncii, Comisia de contestații, Decretul nr. 54/1975, către Inspectoratul școlar al județului...

Vă comunicăm Hotărîrea nr. ... din... 197... a Comisiei de contestații constituită potrivit prevederilor Decretului nr. 54/1975, art. 21:

Comisia, analizînd contestația și actele de la dosar, constată că absolventul este bolnav cu diagnosticul sarcoidoză mediastinopulmonară recidivantă (certificat medical nr. ... din... 197... încheiat de...). Pentru această afecțiune a fost trimis de... în consult medical la centre de specialitate din Paris și Stockholm (cheltuielile au fost suportate de pacient).

Față de cele menționate, comisia HOTĂRĂȘTE: admiterea contestației, anularea procesului-verbal nr. ... din... încheiat de Inspectoratul școlar al județului... și a penalității civile de 8.000 lei stabilită prin acesta. Absolventul urmează să funcționeze ca suplinitor pe o catedră de limba română — limba franceză, pînă la efectuarea transferului cadrelor didactice în condițiile legii."

13.

Fie că înghețasem de frig, fie că nu mă gîndeam la nimic și nu-mi doream nimic, eu am pătruns în bufetul din centrul comunei și mi-am cumpărat un pachet de țigări „Carpați" fără filtru și un chibrit. Am bătut insistent în tejgheaua de metal pînă cînd barmanul a îndrăznit să-și ridice fața din, foarte probabil, situația livrărilor. Am ajuns în stația de autobuz unde am bătut insistent asfaltul cu picioarele și unde am intrat în vorbă cu un cetățean care îmi zicea că este mecanic auto și că ajunge să cîștige pînă la trei mii de lei pe lună, iar fecioru-său tot așa, pînă la vreo două mii jumate.

14.

Tu fumezi și-ți ții capul în palmă, deasupra cărții *Principles of Internal Medicine*, „Harrison's".

— Mi-e foame, ce-ai zice de-o haleală pe bază de scoici de-alea chinezești. Pregătim și-o omletă cu ceapă și facem și o maioneză a-ntîia și gata. Ținînd cont de toate acestea, mă voi ridica din pat, uite, voi închide volumul acesta intitulat *Povestiri muzicale* de Iwaszkiewicz (îl arată spre public) și mă voi duce să tai ceapa, dînd un sîc din Isarlîk celor ce se opun emancipării și promovării femeii, tovarăși, zic eu, iar tu, năucită de asemenea perspective, întrebi :

— A, ești aici ?

Refren

15.

Scenă de interior. Birou, veioză, hîrtii. El la masa de scris.

„Aș dori să rîd, dar mă distrez concentrîndu-mă asupra tuturor frazelor, sensul unei fraze aflîndu-se într-un raport determinat cu ceva. În limbajul comun se întîmplă destul de des ca un cuvînt să aparțină unor simboluri diferite.

Don Quijote : — Ce spui ?

Bufonul : — Limbajul dezertorilor e singurul care trăiește aievea.

Slavă determinismului social, cel puțin o dată la două luni.

D. Q. : — De cînd ai plecat din țară ?

Columb : — De treizeci de ani.

D. .Q : — Nu ți se pare o sumă cam mare ?

C. : — Mi s-a mai cerut un răspuns la o astfel de întrebare. Nu este întotdeauna plăcut să-ți amintești.

D. Q. : — Ai făcut ceva în acești treizeci de ani, ceva... un lucru cît de neînsemnat ?

C. : — Am lăsat vreo două, trei texte.

D.Q. : — Ai descoperit America din revoltă ?

C. : — Am lăsat vreo două, trei texte.

Bufonul (aparte) : — Un ins care nu se revoltă nu este în stare să distingă roșul de violet.

Columb (continuîndu-și replica neted) : — Nu m-am ghidat după principii. Sînt echilibrat, dar nu conformist. Mă atrage publicistica politică.

(Don Quijote zîmbește. Prim plan pe zîmbetul lui. Apoi camera glisează pe mîinile lui Columb.)
Don Quijote : — Nu-mi plac cuvintele, nu-mi plac schematizările ; vreau aventuri. Detest partea a doua din marea carte a lui Cervantes așa cum detest partea a doua a Faustului goethean.
Bufonul (aparte) : — Detestați, detestați, detestați.
Columb (către Don Quijote) : — Deci ție îți plac compromisurile, schemele facile.
D. Q. : — Compromis înseamnă compromis, nu capitulare.
C. : — Ai dreptate. Ne decapităm orgoliile, dar nu murim cu totul. Tu n-ai dat nici o carte mare.
D. Q. : — Iar tu n-ai fondat nici o estetică realist-științifică modernă.
Bufonul : — Însușiți-vă ideea că literatura și istoria, filmul și teatrul sînt niște produse sociale și că ele trebuie studiate în împrejurări concrete.
D. Q. : (apucîndu-l de braț pe Columb) : — Să mergem ! (Ies prin stînga.)
B. : — Păstrați liniștea !

Iese și el. Scena rămîne goală cîteva clipe. Din *off* se aud rafale de mitralieră. Apoi pe ecran vor apărea următoarele cuvinte : „Dacă vreun regizor s-ar gîndi cîndva să reprezinte această piesă, ar fi indicat să nu-i modifice deloc replicile, iar dacă va introduce măști sau alte accesorii (brichete, picioroange, ambuscade, cizme spaniole) la care nu m-am gîndit, s-o facă pe propria-i răspundere. Aș sugera, în încheiere, ca interpreții să aibă staturi apropiate."

După care pe ecran va apărea numele regizorului.
Refren

16.

— Alo ! Alo, Bucureștii ? Unu-unu-unu-unu-doi-doi ? Aveți o convorbire cu...
— Alo, tu ești ?
— Da, eu sînt.
— Ce faci ?
— Bine.

— Ți-ai terminat porcăria de piesă ?
— Da.
— Vezi că te-aștept.
— De ce n-ai sunat cu prefix ?
— N-am avut fise.
— Bine.
— Alo ! Alo, Bucureștii ? Vorbiți ?
— Da, vorbim.
— Hai gata, pe mîine. Te-am pupat.
— Pa. La revedere.
— Alo, unu-unu-unu-unu-doi-doi ? Convorbirea a durat cinci minute și treizeci.

17.

Prim plan :
„Școala generală..., comuna... numărul... din... 197..., către I.T.A. București...
Vă rugăm să eliberați tovarășului..., profesor la școala noastră, un abonament lunar pe ruta București —... și retur. Abonamentul servește la deplasarea de acasă la locul de muncă. Tovarășul se legitimează cu B. I. seria... numărul... eliberat la data de... de circa... miliție București."

18.

Zgomotul pașilor pe peron. Vocea crainicei, înfundată, spartă, hodorogită.
Strigătele hamalilor. Compartiment de clasa a doua, fără încălzire, fără lumină. Ies să fumez pe culoar. Mă întîlnesc cu un prieten al copilăriei mele. Lucrează pe un vapor, are cîteva zile libere și se duce cu „gagica la munte". N-are bilete, dar știe să se descurce. Are „lovele". Cu ăștia faci totul azi. A fost ospătar la „Inter". Apoi a trecut la „Capșa". A fost un ospătar a-ntîia. Servea la mesele ambasadorilor, ale miniștrilor. Știe puțină franceză și engleză și-o rupe pe italiană. Îi plac banii. Despre mine zice că am o meserie frumoasă, deh, am terminat o facultate, am o diplomă, dar trebuie să lupt mai mult decît el ca să răzbesc. E de un an în marină și a văzut Anglia, Olanda, Franța, Belgia și Egipt.

Pentru mine, că ne cunoaștem de multă vreme, va aduce o nucă de cocos, a mea, numai a mea. Îmi dă numărul lui de telefon. I-l dau și eu, la rîndul meu, Ei și ?

19.

Zgomotul paharelor de cristal de Boemia. Vocile sparte ale celor de la masă. Aplauzele venind dinspre pian. Profilul tău. Zîmbetul. Dinții albi „Colgate". Ușoara întoarcere a capului înspre mine. Căutătura verde, clară și caldă. Apoi din nou profilul tău. Zîmbetul tău.

20.

La orele șase și zece minute am pătruns în vagonul-restaurant. Numai noi doi. Două cafele, două pachete de „Snagov", două kilograme de banane și două sticle de ci-co. N-a vrut să mă lase să dau nici un ban.

21.

Recuzită : icre de Manciuria, icre negre, salată de ridichi, scoici cu maioneză, raci, melci cu usturoi, salată de andive, salată de boeuf, cașcaval la capac, pește alb cu cartofi fierți, mazăre, tort cu frișcă, mascote, fursecuri, *whisky* „Teacher's" cu gheață, *peppermint* „Marie Brizzard", „Florio", șampanie „Cordon Rouge", coniac „Martell", coniac „Carmel", vin de Tokai, șampanie Törley, lichior „Havana-Club" cu lapte, vodcă „Krepkaia" cu suc de morcovi „Karola", portocale, banane, smochine, stafide.

22.

După masă tu **mi-ai făcut** se**mn să** t**rec** în bibliotecă. Te-am așteptat acolo răsfoind *Paris-Match* și reviste porno. Ai intrat. M-ai întrebat. Am rîs. Ai rîs. Ai pus apoi un disc cu Jim Croce.

— Știai că marele nostru bas este strungar ? Știai că marele nostru violonist este țigan, însurat cu o fostă boieroaică ? Știai că marele nostru bariton are trei copii ?

— Nu știam. Dar tu știai că marele nostru Caragiale a avut patru clase ? Tu ai impresia că noi avem o nobilime autohtonă ?

— Prostii.

— Îți place Blaga ?

— Uite ce discută în pat * un profesor de limba și literatura română.

— Spui „profesor“ ca și cum ai spune „guvernantă“.

— Aștept să scrii un roman politic.

— Nu mă enerva.

— Dogmatismul este dezastruos pentru marxism.

— *O.K.* N-avea grijă, nu voi scrie niciodată un roman. Voi scrie un eseu sau poate o frază ca aceasta: „Patima nu folosește nici măcar în dragoste. Dragostea este dublată întotdeauna de îndoială. *Kant qui naquit Fichte qui naquit Hegel qui naquit Marx.*“

— Hai mai bine să vedem vara.

— Hai.

23.

Prim plan :

Jean-Auguste-Dominique Ingres, *Oedip și Sfinxul*, 1808, ulei pe pînză, 1,890×1,440, Paris, Louvre.

24.

Tu ieși. Tu închizi ușa masivă. Tu te îndrepți.

Eu ies. Eu închid ușa masivă. Eu mă îndrept.

* Surprinde existența unui pat în bibliotecă ? (n.a.)

POEM

Ea îl părăsește pe el și se duce la altul. Acela își dă seama că, de fapt, ea îl iubește pe primul. O părăsește. Ea se întoarce acasă de unde este alungată. Nu se sinucide.

Desigur că decorul în care se petrece acțiunea este acesta : cum intri în cameră, în dreapta, o garnitură pentru hol, cu două fotolii foarte apropiate de canapeaua de piele. În fața lor, o măsuță joasă, durabilă, unde Personajul va așeza magnetofonul. În stînga dumneavoastră, o servantă, un bufet, un lampadar. În spatele lampadarului, un șifonier masiv, deasupra căruia se găsesc trei valize. (Trebuie să mă credeți că aceste valize sînt pline.) Tot acolo, în stînga, dar în planul secund, o bibliotecă. Aș fi vrut să mai pun aici un birou și alte două fotolii în fața lui. Aș fi vrut să mai pun aici, între cele două fotolii, încă o măsuță joasă. Aș fi vrut să mai pun în dreapta biroului o fereastră spre piața centrală a orașului, piață umplută de clădirea poștei, de clădirea hotelului aceluia de clasa întîi și de clădirea complexului comercial. Aș fi vrut să mai pun un telefon și un televizor și un frigider. Aș fi vrut să mai pun o baie și o terasă. Aș fi vrut să mai pun undeva în mijloc, de-a dreptul pe covor, o statuetă, o scrumieră, cîteva ziare și reviste vechi, un almanah *Femeia* și o viață tihnită.

Acum își face apariția în povestirea mea Personajul. E frumos. E tînăr. E îndrăgostit. Aduce cu sine un mag-

netofon, pe care îl așează pe măsuța dintre cele două fotolii din dreapta. Este foarte important ca Personajul să caute o priză și chiar să fluiere în timp ce-o caută. Apoi se așează pe canapea. Este, de asemenea, foarte important ca Personajul să fumeze incontinuu.

VOCEA DE PE MAGNETOFON (identică cu aceea a Personajului) : Cînd nu dau drumul la magnetofon, mă umplu de singurătate. Liliana deschisese magul și-mi propusese să fac vreo cîțiva pași cu ea. Mi-a spus pe urmă să fiu atent, că a înregistrat ceva nou. M-am așezat pe canapea, iar ea s-a suit pe birou. Avea figura unei internate dintr-un sanatoriu. Înregistrase Yves Montand. Eram singurul de pe toată aleea căruia îi plăcea Yves Montand. Înregistrase *Les feuilles mortes*. Pe la șapte și un sfert ne-am decis să ieșim. Ne îmbrăcam rapid. Mama, grijulie și cu șorțul în brîu, ne întreba dacă nu mîncăm ceva. Îi răspundeam că nu. Luam cheia de pe frigider și dispăream. Liftul nu mergea de pe la sfîrșitul lui iulie, așa că trebuia să coborîm pe scări. Coboram rapid — șase, cinci, patru — și ne sărutam la fiecare etaj — trei, trei, trei. Pașii răsunau sacadat. Alunecam. Doi, unu, parter. Jos : forfotă. Aleile erau ude, băncile ude și ele. Teii se împreunau deasupra capetelor, ploaia înceta, parcul se umplea de viață, trandafirii își scuturau picăturile de apă, de pe genele roșii, nu, trandafirii își scuturau picăturile de apă, atît. Stejarii aceia doi din fața scării lui Mugur pe atunci nu îngreunau circulația, așa că nu încape nici o îndoială că erau încă la locul lor, netăiați, și acopereau fete vesele care jucau volei cu o minge îmbibată de apă, și acopereau familii trecînd pe alei, și acopereau perechi de îndrăgostiți (cine a zis că ăștia caută întunericul ? Ei caută, săracii, orice, în concepția lor despre căutare orice șoaptă are valoare de simbol, iar atunci cînd dispare dragostea, toate șoaptele devin bîrfe, dar ați face mai bine dacă n-ați citi paranteza asta, nu-i așa ?).

Personajul întrerupe magnetofonul. Se scoală de pe canapea și se îndreaptă spre bibliotecă. După ce răsfoiește o carte, se așează din nou pe canapea, căci, trebuie să știți, este foarte capricios.

Hai să ne apropiem de canapeaua pe care stă. Îi aducem în dar o carte. I-o punem pe mocheta din fața canapelei. El lua cartea și citea dedicația. Mulțumea. Întreba ceva despre caietul acela pe care-l ținem sub braț. Îi spuneam că scriu o nuvelă. „De dragoste ?" întreba el. Nu-mi mai aminteam cuvintele cu care îi răspundeam la întrebare. Mai zicea ceva. Îi spuneam să aștepte. Să aștepte ce ? Îl întrebam : iubești florile ? Răspundea : da, floarea-soarelui. Îl întrebam : ești TU ? Răspundea : poate. Îl întrebam : ești NOI ? Tăcea. Îl mai întrebam o dată : ești NOI, de ce nu răspunzi ? Tăcea. Îi ceream să spună ceva. Răsucea butonul magnetofonului și ne răspundea : „Și-a pus geanta pe bufetul din antreu. M-a întrebat dacă nu vreau o cafea. Am refuzat politicos. M-a mai întrebat o dată. Am refuzat din nou. Politicos. «Găgăuță», a zis. Am rîs. Amîndoi. Mi-a mulțumit fiindcă am condus-o. Apoi m-a întrebat cînd o să ne mai vedem. Apoi ne-am sărutat. Merg pe cea mai înaltă sîrmă din lume. Dacă mi-a fost odată frică în viața mea, știu că este acuma. Țin puternic în mînă vergeaua cu care îmi mențin echilibrul. Știu că nu mă mai pot întoarce, așa că mă arunc înainte înspre viață, bucurîndu-mă și îngrozindu-mă de acest rol pe care mi l-am ales. Pentru cîteva minute îmi voi ține în mîini propria viață.

În schimbul a cîțiva bani, tramvaiul îmi oferă găzduire. Era ora opt. Figuri mușcate de ochi umflați, faciesuri lunare, taxatoare moțăind, cineva citind «Scînteia», altcineva «Sportul.» La ora aceea vorbele se sparg surd, temele discutate — filmul de la telecinematecă, serialul de sîmbătă seara, acoperirea cu tablă zincată a caselor, fotbalul românesc — aburindu-l, de geam se lipesc. Am coborît la prima după pod. În stație mă aștepta Radu. Era îmbrăcat într-o bluză vișinie de tercot și niște jeanși. Ne-am strîns mîinile, îmi amintesc și acum. Conveniserăm să ne întîlnim în fața florăriei, cu Liliana, cu Valentin și cu Anca. Am așteptat preț de-un sfert de ceas, dacă nu mai mult. În fine, au apărut Liliana și Anca. Valentin nu venise fiindcă avea o programare la dentist, undeva, și dacă va veni ne va găsi oricum la ștrand.

Ne-am suit într-un autobuz. Radu a scos bilete și pe urmă a venit și el în spatele mașinii, lîngă noi, ceilalți. Pînă să coborîm, discutaserăm despre pățaniile Ancăi la mare, căci tocmai se întorsese de acolo. Eu o urmăream pe Liliana și mă întrebam cum o fi arătînd în costum de baie.

Acum ajungem la ștrand, unde nu este prea multă lume. Mă întîlnesc cu vreo doi, trei colegi, schimb cîteva vorbe cu ei, pe urmă nimic.

Am așezat cuvertura mea, roșie, în prelungirea cuverturii lui Radu. Ne-am așezat toți patru. Radu avea chef să intre în apă. Ne-a poftit și pe noi. Anca a zis că ar fi bine să mai așteptăm, căci așa a învățat ea în anii ăia de medicină, s-o luăm treptat ș.a.m.d. Am început să jucăm *wist*. Apoi am jucat șeptic, eu făcînd pereche cu Anca, iar Radu cu Liliana. Ne-au bătut. Le-am spus că-s norocoși, iar ei au rîs și mi-au spus că asta n-are nici o importanță. Pe urmă Radu a intrat în apă. Am rămas pe plajă. Acum se apropie de mine Anca : «Să strîngem cărțile și să le punem în cutia de șah». (Habar n-am de ce luase Radu șahul cu el, căci doar îi spusesem că mă plictisește.) I-am spus Ancăi : «Dă o pasiență !» Mi-a răspuns : «Ești tîmpit». Acum mă contemplă îndelung și mă întreabă dacă am avut vreo prietenă. I-am spus că nu știu ce înțelege ea prin cuvîntul a avea. A rîs și pe spate ea m-a ars cu palma. S-a lungit pe cuvertură și-a început să dea din gură. I-am propus să facem o plimbare cu barca. Nici n-a catadicsit să-mi răspundă. M-am întins pe burtă lîngă ea și am început să dau bobîrnace gîzelor ce se urcau pe cuvertură. De Vali mi-am amintit și am întrebat-o de ce n-o fi venit. Nu mi-a răspuns ea nici de data asta. «Flirt. Așa ceva se cheamă flirt», l-am auzit pe Radu. Veniseră. *«Je me moque»*, i-am spus. Șiroiau de apă și rîdeau. Radu a umblat în sacoșa lui și și-a pus un prosop. Pe urmă a mai scotocit și-n sacoșa Lilianei. Ne-au spus că se duc la bufet. După vreo cinci minute au venit înapoi. Radu și-a pus prosopul în sacoșă. Și-a împăturit cuvertura și a pus-o și pe ea în sacoșă, peste paletele de ping-pong. El o să plece împreună cu Liliana. A zis că Vali n-o să mai vină, că n-are nici un rost să-l

mai așteptăm. «Dar voi, voi nu veniți?», a întrebat surîzînd Liliana. Am remarcat pluralul. N-am zis nimic. Radu mi-a spus că așteaptă un telefon de la mine. Am făcut o mutră care cred că arăta că n-aș fi înțeles la ce se referă. Ne-au zis la revedere și au plecat.

«Îți place la ștrand?» m-am auzit întrebînd-o pe Anca. «Nu», mi-a răspuns ea. Fără să zic nimic, m-am ridicat și mi-am pus bluza pe umeri. Atunci mi-a trecut prin cap s-o întreb pe Anca dacă-s timid. Ea a zis că sînt mai mult bleg, sau cel puțin așa i se părea. Am fost de acord."

Dar de ce trebuie să-l introduc în povestire pe acest enigmatic Personaj? Am de gînd să prezint aici un om? O idee? Povestirea mea trebuie să aibă un scop unic. Și care este acest scop? Dacă l-aș ști, aș evita să mă și să vă mai plictisesc cu astfel de întrebări de-a dreptul inutile. Dar să lăsăm asta. Să-l facem pe Personaj să vorbească. Dar cum? Ne alegem, inevitabil, o femeie. De ce o femeie?! Deci vom reduce totul la „Personajul o iubește", în care „o" este femeia, iar „Personajul" sînt eu. Vă veți întreba, desigur, de ce nu apare femeia. Răspuns: în cazul în care am fi considerat propoziția „Personajul o iubește pe N. N.", lucrurile ar fi fost clare, căci respectiva avea o identitate. În propoziția „Personajul o iubește" respectiva devine neidentificabilă, așa cum stă bine unei femei ca ea, căci dumneavoastră n-aveți de unde ști deznodămîntul povestirii, eu sint singurul care cunosc astă povestire în întregime, dezvoltarea ei în fața dumneavoastră nefiind decît o chestiune de stil.

„Onorat cititor, n-am prea multe cuvinte, dar vreau să spun că te calc în picioare". Acestea sînt cuvintele Personajului. De fapt, ce vrea să zică? Se crede intangibil? Și ce anume mai crede? Crede că atunci cînd declanșează un mecanism, pe care azi și-l poate procura oricine de la magazinul de specialitate, declanșează de fapt adevărata sa viață? Convenția se cere depășită de oarba ispită și de fapt și de drept riscul unui poem de amor este acela că nu se poate închide niciodată la toți nasturii. Povestirea trebuie să comunice că vînzătorul de înghețată strînge bani pentru a-i obține negație lui

fiu-său. Așa gîndește intangibilul Personaj. Dar o criză de supraproducție literară îl va face să trăiască în imaginar (realul trece de-acum încolo, suplu, în imaginar), iar magnetofonul inchizitorial îl va supune la o perfectă tortură a vieții. Onorat cititor, *je me moque*.

„— Nu te-am mai văzut de doi ani. (Uimire. N-aveam de unde ști că Personajul a declanșat magnetofonul.) Ce mai faci ?

— Bine.

— Tot zăpăcit ai rămas ? (Aici un rîset neidentificat.) Continui să crezi că lumea-i o junglă ?

— Ai terminat facultatea ?

— Nu vrei să discutăm despre altceva ?

— Da.

— Și acum ce ai să faci ?

— Am să aștept provincia (acorduri de chitară).

În ziua aceea, așa, într-o doară, îi dădusem un telefon. Sincer să fiu, aș fi vrut să-i aud vocea și să trîntesc receptorul în furcă. Aveam senzația pe care o încearcă toți călătorii Saharei cînd își drămuiesc picăturile de apă (trebuie să șterg fraza aceasta fiindcă nu-mi place). N-o văzusem de mult pe fosta mea logodnică, dar mă gîndeam la ea. De nenumărate ori treceam prin fața blocului ei și tresăream ori de cîte ori se deschidea ușa de la intrare.

Mă invitase la ea. Deși puteam foarte bine să iau troleibuzul, am preferat să merg pe jos. Am întîlnit același bloc, aceeași scară unde altădată așteptam minute întregi. Mi-am pironit privirea la cutia de scrisori unde i-am întîlnit numele. O ciudată părere de rău mi s-a înșurubat în tîmplă. Întunericul serii mi-a decupat în hol figura lui Zoneanu, om fără nici un fel de culoare. Dar poate că nici nu l-am întîlnit pe acest Zoneanu, poate el nici n-a existat, a fost o proiecție de-a mea, proiecția unei minți pentru care nu exista decît persoana iubită.

Am sunat. Mi s-a deschis. Am auzit un rîset în dosul ușii. Apoi pași grăbiți. Am bîiguit ceva în timp ce ușa bucătăriei se trîntise din cauza curentului. Am închis ușa în urma mea. Nu vedeam nimic. Am auzit din nou glasul ce mă îndemna să șed. M-am tolănit într-un fo-

toliu. Aici, în stînga, era bufetul, în dreapta mea, vitrina, iar în spate, măsuţa cu televizorul. Şi dacă-mi amintesc bine, era şi-o canapea... da, altădată în dreapta era canapeaua, în stînga vitrina şi măsuţa cu televizorul, iar în spate bufetul. Într-adevăr, ceva se schimbase. Într-adevăr, ceva era totuşi ca altădată : uşa dinspre terasă, deschisă larg.

I-am spus c-o găsesc frumoasă. M-a privit zîmbind Avea în ochii-i verzi aceeaşi strălucire. Mi-a spus că nu m-am schimbat, sînt tot atît de înalt, tot atît de brunet. Mi-a zis... I-am spus că vreau să-mi las barbă. S-a uitat lung la mine. M-a întrebat cum de mi-a trăsnit să-i telefonez. Cînd i-am spus că nu ştiu, mi-a zis «ce interesant». M-a întrebat apoi dacă ştiam că «Nu ştiu cine» era geloasă pe ea. Desigur, n-aveam de unde să ştiu. Mi-a mai spus că se simte singură. «Dar cine nu se simte singur ?» am întrebat eu. Pe urmă am mai vorbit despre fel de fel de alte lucruri, dar acestea nu au nici în clin, nici în mînecă cu povestirea de faţă, aşa că nu le-am mai notat."

Pariez că n-aveţi de unde şti : Personajul se mişca prin cameră. Mai mult ca sigur că vă veţi mira cînd veţi citi propoziţia : „Personajul se aşează din nou pe canapea". Aceasta este prima propoziţie. Şi următoarele : el deschide o carte punct fluturi galbeni ies din acea carte virgulă mii de fluturi galbeni punct cartea devine uragan apoi taifun pentru ca în cele din urmă să se reducă la un biet bilet de tramvai punct biletul se bombează, apoi naşte o imagine paranteză scenograful trebuie să aibă în minte *Geopoliticus Child Watching the Birth of a New Man* al lui Dali punct liniştea virgulă după ce contrazice cartea virgulă se instalează între noi şi Personaj punct.

„Îmi era teamă, o teamă nejustificată. Eram singur pe plajă, îmi clădisem un castel de nisip cu multe întări, şi-acum mi-era pur şi simplu teamă ca nu cumva să se apropie cineva şi să se împiedice de el, să-l dărîme. Îmi era teamă, ei şi ? (Aici şi-a aprins o ţigară.) Îmi dădeam seama cît este de fragil, de aceea mă ridicasem în picioare şi-l păzeam. Nu-l construisem prea aproape de podeţul acela de lemn, în aşa fel ca Anca, în momentul

în care ar fi ieșit din apă, să-l vadă și să-l ocrotească. Mă îmbrăcasem, stăteam cu mîinile în buzunare și așteptam ca Anca să iasă din apă și să se îndrepte spre dușuri și spre vestiare... A ieșit din apă zîmbind, iar eu, tot zîmbind, m-am îndreptat spre Anca, spre EA, călcînd fără să vreau peste castelul acela de nisip.

Imediat ce am terminat de citit, m-a întrebat ce-am vrut să spun.

— Nimic, sau aproape nimic.

Îi adusesem două cărți. I le pusesem pe masă. Le-a luat, a citit dedicația scrisă pe pagina uneia dintre ele (pare-mi-se cea de pe *Călătorie la capătul nopții)* și mi-a mulțumit. M-a întrebat ce era cu caietul pe care îl țineam sub braț. I-am spus că doream să scriu o povestire. Ea să aibă douăzeci **și cinci de** ani sau douăzeci și unu, iar el douăzeci și trei. „De dragoste ?" m-a întrebat ea. Nu-mi mai amintesc ce i-am răspuns. Aș fi vrut să trimit o povestire pentru un concurs inițiat de o revistă literară, dar acțiunea, concepută într-un sat, se derula încet, sinuos. Era vorba despre un medic repartizat chiar în comuna bunicilor lui. La început nu-i plăcea, a vrut să renunțe, a făcut numeroase demersuri, iar atunci cînd, prin intermediul unor intervenții, a reușit să obțină un post într-un orășel apropiat, a refuzat și a devenit fiu al acelei comune. I-am spus că povestirea n-avea nici o noimă, căci eu nu eram nici medic și nici bunici la țară n-aveam. A zîmbit și s-a arătat nerăbdătoare să-i citesc povestirea. I-am spus că totul se prezintă sub formă de schiță, ar fi bine să mai aștepte cîteva săptămîni, pentru a o termina. Mi-a spus : „N-are nici o importanță". Am deschis caietul și am început să citesc : „POEM". M-a întrebat de ce „Poem". I-am spus „titlul nu mă interesează". Mi-a făcut semn să citesc mai departe. „Desigur că decorul în care se petrece acțiunea este acesta : cum intri în cameră, în dreapta, o garnitură pentru hol, cu două fotolii foarte apropiate de canapeaua de piele. În fața lor, o măsuță joasă, durabilă, unde Personajul va așeza magnetofonul. În stînga dumneavoastră, o servantă, un bufet, un lampadar. În spatele lampadarului, un șifonier masiv, deasupra căruia se găsesc trei valize. (Trebuie să mă credeți că aceste valize

sînt pline.) TOT acolo, în stînga, dar în planul secund, o bibliotecă. Aş fi vrut să mai pun aici un birou şi alte două fotolii în faţa lui. Aş fi vrut să mai pun aici, între cele două fotolii, încă o măsuţă joasă. Aş fi vrut să mai pun în dreapta biroului o fereastră spre piaţa centrală a oraşului, piaţa umplută cu clădirea poştei, de clădirea hotelului aceluia de clasa întîi şi de clădirea complexului comercial."

Aici m-a întrerupt şi a izbucnit în lacrimi. Acum mi-am dat seama că de fapt cafeaua pe care mi-o pregătise se răcise. După cîteva minute de tăcere mi-a spus că în povestirea mea nu apar oamenii. Cînd a spus „proza trebuie să impună nişte personaje", m-am gîndit ce este aceea proză. Mergeam lîngă ea ? Cîntam lîngă ea ? Strîns lipiţi. Simţeam cum o căldură moleşitoare mă străbătea din creştet pînă-n tălpi. Ea a zis ceva, iar eu am rîs. Priveam dracu ştie unde. Bineînţeles c-o iubeam, mă gîndeam eu, altfel de ce m-aş fi simţit atît de singur lîngă ea ?

— Filozofie de doi bani, mi-a citit ea gîndul.

— Poate.

— Aşa cred. Să ştii că nu era nevoie să vii să-mi citeşti cîteva pagini. Aş fi vrut să taci şi să-ţi văd doar ochii.

— ...

— De ce nu spui nimic ?

— ...

— Şi cum de ţi-a venit, aşa brusc, să-mi telefonezi ?

— M-am gîndit la tine...

— Minţi !

— ...am pus mîna pe receptor, am aşteptat docil să vină tonul de numerotaj, am format numărul dorit, ai răspuns...

— Ai mai iubit pe cineva ?

— La ce te-ai gîndit cînd ai pus întrebarea asta ?

— Fii atent că astfel de întrebări pui numai la întrebările Ancăi.

— Ce doreşti să afli ?

— Dacă ai mai iubit sau nu pe cineva, e simplu, nu ?

— Nu, nu e deloc simplu. E greu să știi cînd începe iubirea și cînd nu. Sentimentul vine o singură dată.

— Vorbești prostii. Sentimentele vin și se duc. Vorbești ca un scriitor. Ce-i pasă unei lumi întregi de maldărele de hîrtie ? Zi de zi altele și altele, în timp ce la fiecare zece secunde se naște un om. Găsirea unei situații stabile pentru fiecare dintre aceștia, educarea lor responsabilă pentru pace, înțelegere și adevăr, iată adevărata creație.

— Știu și eu, și încă destul de bine, ceea ce contează este omul și nicidecum imaginea lui păstrată în diversele biografii romanțate. Pentru a-i cunoaște pe oameni, trebuie să trăiești în mijlocul lor. Creația se naște din iubire de oameni.

— Bravo ! (Rîzînd.) Se vede că ai avut decepții în dragoste. (Continuă să rîdă.)

— Crezi că arta se naște din înfrîngeri ?

— Nu, dar ce importanță are ? *À propos*, mai scrii ?

— Tu ce zici ?

— Că mai scrii. Spune-mi, te-ai considerat cîndva Shakespeare, așa cum îți recomanda profesorul acela ?

— Vrei să spui că găsești o vină scrierilor mele ?

— Da. Luciditatea. Chiar și atunci cînd vrei să faci rău cuiva, te gîndești înainte în așa fel încît...

— TACI !

— Am impresia că vrei să devii celebru.

— Și, mă rog, tu n-ai vrea să devii ? (Înfierbîntat.) De ce ai refuzat negația, doar o puteai obține ?! Ducîndu-te acolo unde ai fost repartizată, te-ai gîndit să-ți faci stagiul pentru ca apoi să vii la facultate ca asistentă sau la institutul de lingvistică.

— Nu fi caraghios.

— Ești un om mărunt, să știi. (Furios). Pentru că nu aveai nevoie de un om care semăna prea mult cu tine, m-ai schimbat cu un terchea-berchea, cu un ratat, cu un cretin...

— (Furioasă.) Încetează, te rog încetează.

— ...cu un om de nimic, o pușlama, tatăl unui copil de aiurea, un ins fără personalitate, care s-a agățat de tine fiindcă vorbeai mai frumos decît modelele cu care era obișnuit.

— Acum m-ai pierdut.

— (Domolindu-mi furia.) Ce-ţi putea da în plus?

— (Printre lacrimi.) Înţelegere. Eram atît de singură... Am renunţat la el, dar la tine nu mă pot reîntoarce.

— (Rîzînd.) Medicii şi desenatorii VĂD obiecte. Noi, scriitorii, folosim cuvintele tocmai pentru a ne ascunde de ele, de obiecte.

— Ştiai că acum, cu acest dialog, povestirea TA se poate încheia?

(...)

— Îmi plac nopţile care se sfîrşesc cu o zi.

— ?!

— Apropie-te.

(...)

— Mulţumesc.

VARA, CA O FLACĂRĂ

Ei bine, soarele din acea dimineață de mai umplea camera lui Tănase Nicescu cu un anumit fel de raze dornice de a cuprinde toate mobilele prost lustruite. Pe jos era un mozaic de cărți și caiete, precum și un amestec de culori de care soarele se făcea vinovat.

Ei, orele. Înfofolite și pline de praf, se duc și se duc. Au boabe de mac în priviri. E liniște în mersul lor legănat. Așa e omul, se gîndește la ele cînd n-are ce face.

Tănase Nicescu se trezi peste tot, se uită la ceas, umbri cu palma curgerea lui monotonă, pipăi tăblia patului, se sprijini în coate și încercă să-și scuture lapovița din gînduri.

Acum bate ploaia, acum bate soarele. Dar ia privește, în orice zi cu soare viața ți se pare mai frumoasă. Vezi culoarea copacilor prin care adie vîntul? Atinge-o! Îți ajunge pentru cel puțin o săptămînă.

Ca orice om copilărit la oraș, Tănase Nicescu își înmuia ochii în verdeață. Să lucrezi la un institut în inima capitalei, să respiri aerul sacadat al bulevardului și al troleibuzului 90, să răsfoiești zilnic metri de pagini colbuite, să-ți faci un program de lucru pe care să dorești să-l respecți, dar de care să nu-ți amintești niciodată, înseamnă să amețești timpul, să-l furi. A trăi la umbra pămîntului în mirosul de fîn și de salcîm, înseamnă ca timpul să te fure el pe tine.

Consideraţiile pe marginea civilizaţiei, e-hei, i-au răpit lui Tănase Nicescu minute bune. Sărind din pat, intră sub duş, lansă cîte un panegiric periuţei de dinţi, prosopului, lamei de ras, apoi cîntă obiectele frumos lucitoare — tigăi, cratiţe, ibrice — mîngîie porţelanul aburind de cafea, înşfăcă valiza făcută de cu seara şi ieşi pe uşa apartamentului său (etaj 6, încălzire centrală, două camere cu dependinţe, balcon prăfuit şi telefon).

De aici încolo viaţa lui Tănase Nicescu se derulează ca un jurnal de bord.

Orele zece : întîlnire în holul cinematografului „Central". Sînt prezente încă şase persoane care vor pleca şi ele în excursia plănuită cu trei-patru zile înainte. Rucsacurile enorme stau aliniate în tăcere pe banchetele de muşama.

Orele unsprezece fără un sfert : Tănase Nicescu răsfoieşte o revistă în speranţa ieşirii de sub duş a Ancăi.

Orele unsprezece fără un sfert : Anca împreună cu Tănase Nicescu aleargă spre piaţa Universităţii.

Orele unsprezece : cei doi se întîlnesc cu ceilalţi şase. Are loc urcarea în troleibuz.

Orele unsprezece şi jumătate : cei opt se află pe peronul Gării de Nord.

Orele douăsprezece fără un sfert : conductorul refuză cei patru sute de lei întinşi de un membru al grupului.

Orele douăsprezece şi nouăsprezece minute : cu un minut înainte de plecarea trenului, conductorul face semn grupului, invitîndu-l să se urce în ultimul vagon.

Orele douăsprezece şi douăzeci : în înghesuiala de nedescris a unui tren spre mare, încep să se spună bancuri. La un moment dat, uşa vagonului, datorită unei rafale, este dată de perete, fapt care o face pe Mădălina să exclame : „Ian te uită, e un aşa curent încît pînă şi părul lui Nicescu a început să fluture".

Orele treisprezece : Mădălin îi înmînează (rîzînd) conductorului cîte cincizeci de lei de persoană. Conductorul îi primeşte rîzînd.

Orele treisprezece şi cincizeci de minute : Feteşti.

Orele patrusprezece şi zece minute : Mădălina, Anca şi Tănase Nicescu adorm pe rucsacii proprii.

Orele cincisprezece și douăzeci și trei : trenul ar fi trebuit să ajungă la Constanța, prilej cu care Mădălina, Anca și Tănase Nicescu se trezesc.

Orele șaisprezece fără un sfert : trenul a ajuns în Constanța. Roxana, Camelia, Vlad, Mădălina și Florențiu rămîn pe peron. Mădălina se duce să cumpere pepsi, iar Anca împreună cu Tănase Nicescu intră în restaurantul gării.

Orele șaisprezece și cinci minute : trenul spre Mangalia pornește din stație.

Orele șaptesprezece : sosirea la Mangalia. Cei opt așteaptă autobuzul spre 2 Mai.

Orele optsprezece : autobuzul 24 oprește în centrul comunei 2 Mai.

Orele nouăsprezece : ziua, ce-i drept, își trage pleoapele. Tănase îl întreabă pe Mădălin la ce literă se găsește, în codul poștal, localitatea 2 Mai. Tot el presupune că la litera D. Mădălin rîde, pare-se forțat. Vlad se întoarce și anunță că familia Eugen Ursache le pune la dispoziție trei camere a cîte treizeci de lei camera. Una dintre ele are două paturi duble, celelalte numai cîte unul.

Orele nouăsprezece și zece minute : cei opt se instalează în camere. Camelia, Mădălin și Florențiu se duc să cumpere vodcă. Ceilalți deschid conserve de anghilă în sos tomat și de tocană de legume. Apoi pun la fiert supă de perișoare. Apoi dau un bridge (joacă în sistem natural).

„— Aș introduce în discuție o chestiune care, după părerea mea, este destul de importantă. Îmi vine în minte o imagine, și anume aceea a lui Djaracaru din Mahâbharata, care, supunîndu-se unor lungi tapasuri, își întîlnește propriii strămoși — și ei asceți — spînzurînd cu capul în jos deasupra unei rîpe, ca pedeapsă că nu și-au asigurat descendența. (Ionel Bernard Arginteanu, medic primar neurolog.)“

...și apoi au jucat mim. Mădălin, Mădălina, Tănase și Anca la o echipă, Camelia, Vlad, Roxana și Florențiu la cealaltă echipă. S-au dat următoarele cuvinte : barocan (sic !) — mimat de Mădălin ; propășire (Mădălina s-a chinuit aproape o jumătate de oră !) ; eclectic (Anca

a mimat splendid) ; bicisnic (Tănase) ; metec (Camelia a mimat bine) ; arpagic (Roxana a făcut o adevărată povestire) ; candriu (Vlad) şi contondent (Florenţiu făcînd-o pe judecătorul vreun sfert de oră, dar degeaba). Scor 1 la 0 pentru prima echipă.

— Nu pot spune că sînt tîmpiţi, dimpotrivă, sînt inteligenţi, dar să faci sisteme logice pe plajă sau să joci *bridge* aşteptînd autobuzul, mi se pare...

— Ai dreptate.

— Spune-mi, în momentul în care ai primit repartiţia, ce ţi-ai spus ?

— Că mă ratez dacă rămîn acolo.

— Şi ?

— Am citit mai mult şi cu mai multă atenţie.

— Deci ai devorat mai mult.

— Poate.

Mîngîind. Dacă poate spune ceva cuvîntul ăsta. Strecurîndu-şi mîna peste obrazul ei, peste buze, peste pleoape. Răsfirîndu-i părul şi căutînd încetul cu încetul soarele din el. Trecîndu-şi mîna peste umeri, înlănţuindu-i. Simţind răcoarea începuturilor. EA închizînd ochii, apăsîndu-şi sînii pe pieptul bărbatului, cuprinzîndu-i grumazul îmbrobonat de sudoare, răsuflînd îndelung, ridicînd fără nici un fel de provocare, ridicînd uşor picioarele, cu sentimentul acela adevărat şi fundamental de apartenenţă la specie, deschizîndu-şi întreaga fiinţă.

„— Iertaţi-mă că intervin (Anton Popescu, psiholog), moartea şi dragostea se influenţează reciproc..."

Terminînd o facultate, vacanţa de vară înainte de prezentarea la post devine un fel de... Ceri părinţilor (tu încă nu eşti salariat) cinci mii de lei, ei îţi dau, deh, fiul lor a ajuns cineva, are o meserie, are o diplomă în buzunar, merită şi el o distracţie, să facă şi el un tur al staţiunilor, acolo, să-şi petreacă ultima vacanţă de student. Ai în buzunar un permis de bibliotecă, dar nu-ţi arde decît de interminabile discuţii cu colegii, la „Ber-

lin", „Capșa" sau la „Majestic", chelnerii încep să te cunoască, stai la masă cu Fănuș Neagu, care îți indică să citești *In văpaia lunii,* și căruia îi spui că n-are suflu de romancier și care în loc să te înjure îți dă de-o vodcă, și mai stai la masă și cu Băieșu și cu Jean Constantin și cu Gheorghe Dinică, „aspra floare de maidan". Îți place să cutreieri Bucureștiul, asta dimineața, cînd iubita este la cursuri, morala sau mai știi ce altceva a triumfat și acum, ea mai este încă studentă, are doi ani mai puțin decît tine, are aceeași „structură sufletească", o înțelegi bine, te înțelege bine, vă sărutați în fiecare zi de nenumărate ori, așteptînd tramvaiul, așteptînd troleibuzul, așteptînd autobuzul, așteptînd... vă faceți planuri de viitor, vă plac ceaiurile, discuțiile cu prietenii, Cat Stevens ș.a.m.d.

Acasă maică-ta e disperată de ce se întîmplă cu tine, vii dimineața pe la șapte, șapte și jumătate, îi amărăști pe bieții părinți, ei, săracii și ignoranții, nu știu că tu te duci cu prietenii la așa-zisul poet național ținînd în brațe o sticlă de lapte pe care ai furat-o dintr-o navetă din plin centrul pieței Amzei, te duci la poetul național (după voi, care știți ce înseamnă aia valoare estetică, voi ați citit Kant, e desigur o realizare, o-ho) și îi spui că i-ai adus un buchet de flori ș.a.m.d.

Permisul de la bibliotecă ți-a expirat demult, dar tu citești, citești în continuare, stai acasă și citești și faci fișe, te îndopi cu lectură, crezînd că odată cu repartiția, oriunde ar fi ea, te înfunzi în probleme cum ar fi : bani pentru abonamente, baluri filantropice, tombolă, cor, brigadă, festivaluri, gazetă de perete, cenaclu etc. Ca să faci o poantă, îți bandajezi mîinile și te duci așa să te întîlnești cu prietenii, la „Capșa", aștepți să te întrebe ce ți s-a întîmplat, iar tu le răspunzi că aseară tîrziu, cînd te îndreptai agale spre casă, cîțiva oameni te-au călcat, rîsete zgomotoase, încă o bere sau o cafea etc.

— A fost greu la început ? Cum te-ai acomodat cu noii colegi de breaslă ?

— Ascultă, tu vrei să scriu fraza asta ?

— Ți se pare idioată ?

— Poate.

— Ți se pare banală? Într-o operă literară numai frazele lucitoare încap?

, — Știai că nu mai avem decît un covrig, niște miere pe fundul borcanului aceluia „Romanian Honey“ și de asemenea două sticle, una cu apă minerală iar alta cu „Oltina-Chardonnay“?

— Nu-i nimic. Cît e ceasul?

— Nouă fără un sfert.

— Te duci și iei o franzelă, o sticlă de lapte, două cutii de pateu de ficat, niște roșii și niște cartofi. Eu îi cer gazdei o ceapă și niște ouă. Hai, îmbracă-te și du-te, doar trebuie să fii obișnuit...

— Cu ce?

— Cu prîzurile frugale. Acolo ai stat la gazdă, nu-i așa?

— Bineînțeles... unde mi-am pus pantofii... a, uite-i, bine că ți-ai pus asta peste ei.

— Haide, haide, teroare, îmbracă-te mai repede, că oricum n-ai să mai găsești nimic acum la nouă.

„— Cred că dragostea exprimă totul despre om. Cînd vorbesc despre dragoste, mă gîndesc la acel sentiment de apartenență la univers. Dragostea este individuală, este a mea, dar totodată, ea este calea cea mai scurtă dintre oameni, mijlocul aflat la îndemîna oricui de a se cunoaște pe sine, de a-și cunoaște semenii. (Nicolae Octavian Enescu, medic primar psihiatru).“

„— Tocmai asta am vrut să spun și eu în precedenta-mi intervenție. Dragostea știe să te facă să redescoperi Americi. Ea îți dă sentimentul istoriei. Îndrăgostitul este echilibrat, are șansa să privească cu ochiul poetului, al pictorului și cu propriul lui ochi. Desigur, conturul afectiv face să exalte sentimentul neliniștii, al morții. Paradoxal, dar gîndind la moarte, te dăruiești vieții. (Anton Popovici, psiholog.)“

„— Îți spui, deci, «de azi înainte nu voi mai fi zilnic pe moarte». (Daniel Teodorescu, scriitor.)“

...marea ducîndu-ți amintirile și prenumele pe țărm. Valurile ștergînd toate florile din gîndurile de mult pierdute în liceu. Radioul aducînd cîntecele lui Joe Dassin și

ale formației „Queen“ și „Clubul invitaților“. Bluza atîrnîndu-ți pe umerii înroșiți, pe pielea care simte acum apăsarea fiecărei raze, vai, trebuie să mă întorc, altfel cum o să dorm în noaptea asta ? Am să-i cer Ancăi să mă fricționeze cu spirt, îți spui tu și te întorci pe spate, și închizi ochii și distrugi poezia valurilor și a mării.

LIPSA AMPRENTELOR

Mama punea supa în farfurii, lua polonicul și turna cu grijă, mai întîi tatii, în farfuria aia mare, cu chenar albastru, apoi mie, tot într-o farfurie mare, dar cu chenar roșu — asta de cînd împlinisem paișpe ani — iar în cele din urmă își turna și ei, un polonic și jumătate, întotdeauna așa, tata îi spunea „mănînci ca o pisică", ea se încrunta, lăsa lingura jos și își fixa privirea undeva pe tavan pînă cînd supa se răcea și tata începea să țipe. Odată lăsată lingura în farfurie, nu se auzea nimic altceva decît clinchetul pe care îl face nichelul cu porțelanul — nu e adevărat, nu aveam farfurii de porțelan (tata cîștiga destul de puțin, era singurul salariat, locuiam într-un apartament ca toate apartamentele, tencuit proaspăt, două camere, hall, bucătărie, baie, fără bideu, așa cum se fac azi băile, fără jaluzele, fără covor persan, cu o portocală a visului nostru răsărită în schimb pe balcon) —, dar neștiind nici eu din ce erau, spun ce mă taie capul. După ce se servea supa, mama se ridica în picioare, strîngea toate farfuriile și toate lingurile și le punea așa grămadă în chiuvetă. Apoi deschidea cuptorul și scotea de acolo ba o musaca, ba un pui fript. Cînd aveam musafiri, mama făcea și piure de cartofi și pește prăjit și cozonac, pufos, cu stafide și cu mult zahăr. Dar cum n-aveam musafiri, trebuia să ne mulțumim cu puiul acela rumen, poate prea rumen, cum a îndrăznit să zică tata, și a întrebat-o pe mama dacă a mai vorbit iar la

telefon cu mătușa Ioana, dar mama ridica vocea și totul se termina printr-o ceartă groaznică. După masă, dacă nu era vreun meci la televizor, ne duceam să ne culcăm nițel. Pe vremea aceea eu dormeam cu frate-meu, care era cu vreo patru ani mai mare decît mine și aprindea radioul și asculta muzică pop, grozav, grozav îi plăcea lui muzica asta. Asculta ce asculta, apoi îmi povestea de Crina, logodnica lui, o văzusem și eu de vreo cîteva ori, o dată chiar la brațul lui frate-meu, le stătea foarte bine, el înalt, ea înaltă etc.

Era într-o sîmbătă *ex abrupto*. Venisem la unsprezece fără douăzeci, ce făcusem atunci, ah da... fusesem la teatru, mă certasem cu Rodica, poate că veneam mai devreme, dar mă plimbasem prin parc de unul singur, în buzunarele mele era lumina ca ziua, colo balconul, dincolo mama (adevărul și realul sînt a filei două fețe), același gang, aceeași scară, aceeași încremenire a liftului, șase etaje, APARTAMENTE, sonerii maron, cărți de vizită, discuții, trîntitul gîndurilor, al servietei și al pelerinei agățîndu-se în neștire în cuier, toți ai casei considerîndu-mă egoist, baia, colo cada, dușul pătrunzînd rece în îngrămădeala de enumerări și de metafore din mine...

„Ce faci ?“ Atunci l-am simțit pentru prima oară pe tata, care pentru prima oară deschidea gura în prezența mea. „Unde ai fost, băiete ?“ Eu : „Afară, cît mai afară“. Și el : „Azi ai pierdut, băiete, dar nu-i nimic, nu-i nimic“, se posomorî el, ieși și închise ușa încetișor în urma lui.

Nici nu-mi împreunasem bine mîinile sub ceafă și nici nu începusem să privesc tavanul, cînd năvăli în cameră, valvîrtej, frate-meu. A intrat în cameră, s-a uitat la ceas, apoi s-a dus dincolo, a scos telefonul din priză și l-a mutat la noi. S-a învîrtit prin cameră preț de douăzeci de minute, apoi l-a sunat pe Vali, prietenul lui. Pe urmă a mai sunat telefonul, am răspuns eu crezînd că-i Vali, dar fusese o greșeală. El, frate-meu, mi-a spus că îi e sete, iar eu, frate-său, am înțeles că vrea pînă la bucătărie să mă duc, așa, în vîrful picioarelor, ca să nu-i deranjez pe ăi bătrîni. Bineînțeles că i-am adus o cană cu apă minerală, dintr-unul din cele două frigidere, nu mai știu din care, noi le foloseam pe amîndouă atunci, pe

cel mic, „Alka“, voisem să-l vindem, dar cu canicula... Bineînțeles că frate-meu mi-a mulțumit, el era întotdeauna drăguț cu mine. Nu ne luam la harță niciodată. Ieșeam împreună ori ne plimbam prin parcul din spatele blocului, ori jucam fotbal cu băieții de la blocul vecin, ori mergeam la vreun film. Frate-meu rîdea tot timpul, moștenise felul de a fi al tatei, ce mai încolo, era absent și dezinteresat, vorbea calm, răspicat, privea omul drept în față, alegea cuvintele în așa fel încît să pară mai matur decît era în realitate, purta corespondență cu multă lume, era o forță în muzica pop, avea o frumoasă colecție de ilustrate etc. Dar nu cred că trebuie să-i fac un portret lui frate-meu, așa că hai să vedem ce mai face, cum de nu obosește tot măsurînd camera de nici douăzeci de metri pătrați.

(...) Și trebuie să știți că de altfel eu nici nu știu să scriu (aici criticul va spune da, ce să facă și el, lui nu-i plac frazele lungi și nici chiar parantezele), habar n-am ce este aceea o povestire, compunerile pe care trebuie să le duc la școală mi le face frate-meu. Fratelui meu îi plac foarte mult Derepe, Urmuz, Borges, Cervantes, Kafka, Grass, Eu, Mircea Nedelciu și George Cușnarencu. El este student la Litere. Mama îmi zice că vrea să mă vadă și pe mine scriitor așa cum am impresia că-l vede pe el, iar eu unul spun că de fapt nici nu există meseria de scriitor, nu-i așa ? Eu n-am să scriu niciodată altceva decît povești, fiindcă mie astea îmi plac cel mai mult și mai mult.

Am fost absolut sigur că n-am să pot reda discuția avută cu frate-meu în seara aceea, astfel că i-am cerut să pună pe hîrtie tot ceea ce îmi spusese, așa, la persoana întîi. El mi-a dat un plic cu un soi de scrisoare, mi-a și citit-o, citea și plîngea, iar eu îl ascultam și plîngeam și eu, dar mai puțin de ceea ce i se întîmplase lui, ci mai mult de urzeala unei schițe ca aceea și de cîte lacrimi poate stoarce o carte dacă este bine scrisă. Așa că hai să vedem cum scrie frate-meu :

„Rodica, am ezitat îndelung în fața foii albe de hîrtie, neștiind nici cum am să încep, nici cum am să termin

aceste rînduri. Cînd scriu o povestire sau o poezie, știu dinainte cum vor începe și cum, probabil, vor sfîrși acestea. De fiecare dată cînd scriu «direct», parantezele, virgulele și ghilimelele îmi intră în cap ca un cîntec de stepă.

Este ora patru și zece minute și tramvaiele au ieșit deja din depouri, iubito. Huruind (poate că am inventat un nou verb, nu știu, de fiecare dată oamenii inventează cîte ceva care s-a mai spus, care s-a mai făcut o dată, sau de două ori, sau de trei ori și care există în tot felul de enciclopedii).

Este ora patru și douăsprezece minute. M-am trezit de la ora trei. M-am gîndit mereu la zilele noastre. Poate nici n-ar trebui să-ți scriu, poate nici n-ar trebui să stau treaz și să țin un top de hîrtie pe genunchi, și să am în stînga mea, pe lada de la recamier, cărți și reviste și cărți, fără nici un sens într-o singură pagină... poate că singurul adevăr este viața adevărată; omul nu este făcut pentru înfrîngere, sînt sigur de asta, deși nu mă numesc Santiago și mîinile nu-mi sînt nici pe departe atît de zdrelite pentru a scoate astfel de aforisme, reflecții ș.a., oricum prea multe pentru doar cîteva mii de ani de limbaj.

Este ora patru și jumătate și eu nici n-am început de fapt scrisoarea. Îmi vin în mijlocul frazei frînturi de imagini, timp sfîrtecat, întîi Cișmigiul, ba nu, mai întîi soarele rotunjindu-ți umerii pe balcon, termosul cu cafea, acum Cișmigiul, *Pescărușul* lui Ciulei, garderoba, în pauză țigările furate din caseta familiei, scrumul, scrîșnetul telefonului. Acum Cișmigiul, sîmbetele pe bancă, nasturii mantoului deschizîndu-se singuri, făcînd loc mîinilor mele hulpave pentru a-ți netezi cutele sînilor, apoi Bucureștiul înțesat de lume, apoi cercurile de poetică, apoi diminețile cu mirosul tău de nedefinit, hîrjonindu-ne ca doi copii cîntînd melodia lui Stan and Olli (nu știu dacă aici este un i grec sau nu), prima excursie, primul tren luat împreună, primul hotel, Brașovul, o mie de lei cheltuiți în trei zile, cel mai frumos revelion făcut vreodată, ziua ta de naștere, examenele tale, hanul sau motelul «Paralela 45», certurile noastre, clipele furate din timpul dragostei, atenți la orice mișcare din

camera alăturată, vara, Cîmpina, Sinaia, bondarul și gîza, vizitele pînă la apa Prahovei, de braț prin oraș, birtul ieftin, cafeaua zilnică, guturaiul, zilele petrecute între tine și ceaiul sudorific, peronul, Cozia, nopțile la Păltiniș, pana de cauciuc, fuga dintr-un balcon într-altul, copiile după repartiție, costumul lui Eduard ursulețul (tricoul de la Cluj și pantalonașii de la Cîmpina), cărțile lui Tzuchi și lui Puchi... fantastic e Freud, am uitat lucrul cel mai important : recitirea a șapte psalmi ai lui David, fundal pentru punerea în deget a primelor verighete... scrisorile și bilețelele de la sala unu a Bibliotecii Academiei, roșia și kilogramul de gutui... toate astea cîntărind mai puțin decît două luni de navetă.

Nu știu dacă vei ajunge să citești pînă aici — s-ar putea ca rîndurile scrise de mînă, citeț, să ne facă mult mai mult rău decît o noapte pierdută. Nu știu, de asemenea, dacă vei pune scrisoarea aceasta în sertar, sau în pachetul cu fundiță albastră, acolo unde-ți ții jurnalul, sau în cutiile prăfuite, rezervate epistolelor de odinioară.

Iartă-mă pentru toate rîndurile care, în ciuda aparențelor, nu sînt de pension.

Este ora șase fără douăzeci. Telefonul cu numărul 130382 este scos din priză. Tu vei fi așteptînd, poate, trenul în gara București-Progresul. Singură, orice s-ar spune."

Ștergîndu-mi lacrimile, i-am spus lui frate-meu că de fapt Rodica era prietena mea, iar Crina era numele prietenei lui. Am tăcut preț de cîteva minute, după care am izbucnit amîndoi în rîs. Trebuia să-i spun, nu-i așa, fraza aceea a lui taică-meu : „Azi ai pierdut, băiete, dar nu-i nimic, nu-i nimc"...

Eram mai tot timpul posac. Îmi luasem cu chirie o cameră la mansardă, o cameră de doisprezece metri pătrați, cu doi pereți plini de geamuri și de furnici, o cameră undeva pe la periferie.

Bucureștiul, de fapt, este un oraș fără periferii, fiindcă este, la origine, o îngrămădire de sate. Centrul lui este peste tot și nicăieri. *Partout et nullepart*. Străzile sale sînt scurte, puțin late, pline de praf. Clădirile stau aliniate în culori de bîlci, într-un amestec de cópii, mai mult sau mai puțin reușite, după diverse stiluri arhitectonice. Pe aceeași stradă ai să întîlnești un bloc *bauhaus*, o casă cu marchiză, un bloc cu două etaje și cu mezanin, cu două cariatide la intrare, un alt bloc în stil sobru, peters-burghez, și încă o casă cu un etaj, cu balcoane cu ștucaturi, cu peluză plină de trandafiri și la poartă cu gard de fier forjat, cu efigii nedorite.

Bucureștiul are străzi subțiri, trase parcă din economie. Bulevardele sale noi sînt destul de puține și destul de aglomerate. În București sînt multe terase, un circ, un ateneu, multe cinematografe, multe muzee, multe săli de expoziție și de concerte. Bucureștiul posedă și metrou. Cu metroul se plimbă foarte mulți oameni harnici.

Parcurile și coșurile de gunoi sînt deliciile de fiecare duminică ale bucureșteanului. Vara îți poți îndrepta pașii spre unul din numeroasele ștranduri amenajate pe salba de lacuri a capitalei. Iarna nu poți face schi. (Luni)

Eram mai tot timpul anticalofil. Nu-l puteam suferi pe Camil Petrescu. În tinerețe, ca toți liceenii cu coșuri fumegînde pe frunte și pe obraji, îmi plăcea. Unii își păstrează toată viața coșurile. Eu, nu.

Certurile cu mama mea devin foarte frecvente. Ar trebui să mă abțin. Nu-s suficient de calm. Nu-s suficient de calm, zău așa.

Cel mai bun exemplu de gîndire cimbră și teutonică mi l-a oferit *Prețul succesului* de Helmuth Kirst, prezentată la teatrul t.v. azi la orele 10. Intriga este cît se poate de banală : o prostituată „la domiciliu“ este frecventată de diverse personaje influente, totul grefat pe un fundal cu accente sociale transparente, crimă și pedeapsă, cazuri grave, ceac-pac. Personaje de paie într-un decor de carton presat.

Azi am încercat să scriu o nuvelă.

„Și nimic, recunosc, nimic nu vine din aceste fraze lucitoare și țepene, scrobite, înghețate... Nimic, absolut nimic, și asta mă liniștește. Nu știu de ce.“

Cînd am citit *Ivanov*, am încercat să-mi închipui cum ar arăta o piesă în care toate personajele tac.

„Înainte vreme munceam mult și gîndeam intens, și nu oboseam niciodată. Acum însă nu fac nimic, nu mă gîndesc la nimic, și mă simt obosit trupește și sufletește. Zi și noapte am mustrări de conștiință.“

Iată un personaj cehovian interesant.

Zău că m-am gîndit ce mama dracului or face oamenii cu atîtea cărți citite ? Numai cei care știu să plîngă atunci cînd aud *Oda bucuriei* sau cînd citesc Eminescu sau Dostoievski pot avea neobrăzarea să se considere poeți.

À propos de artă : vinul bun se face în butoi, nu în vie.

„Arta nu ridică oamenii deasupra lor, ci în ei înșiși." (Brâncuși.)

Ce-s banii ? Idioata fugă de moarte. Numai mașinile de scris pot fi suspectate de inteligență, fiindcă habar n-au dacă mor sau nu.

Uzanțele, respectarea lor, te fac un adevărat om de lume. Femeile nu sînt deloc crude dacă tu însuți ești crud cu ele. Nu este vorba de mazochism (dacă eram un mazochist, scriam „mazoșism"). Inteligența feminină-i un pleonasm, am avut timp să constat încă de pe cînd eram în casa bunicilor, cînd bunică-mea se uita în fiecare duminică la bunică-meu, proaspăt venit de la liturghie, și scrîșnea în așa fel încît pînă și aerul de pe uliță stătea în loc, „nu-i nici o deosebire între biserică și un bordel". Vă rog să mă credeți, chiar așa vorbea bunică-mea. Și bunică-meu : „Lasă-i, Doamne, mintea asta pentru a nu-și da seama mai tîrziu de prostiile pe care le-a făcut astfel încît să nu-și ia zilele."
(Marți dimineața).

Concepția lui Kant despre geniu este extrem de interesantă. Astfel, geniul are un caracter fundamental irațional. La el produsele inconștientului au o coerență prescriptivă, normativă. Mai departe, Kant fundează obiectivitatea constrîngătoare a științei. La Lacan, litera este suportul material al limbajului. In-stanță. Di-stanță.

Idioții și intelectualii se întîlnesc într-un singur punct: atunci cînd cred că la baza lumii stă rațiunea.
(Marți, după prînz)

Am tot hoinărit prin București pînă am ajuns într-o doară la „Union", unde m-am întîlnit cu Radu Comă-

nescu, care lipsise două zile de la școală, la fel ca și mine. Am prelungit-o pînă mai tîrziu. Am discutat cîte-n lună și-n stele. M-am întors acasă tîrziu, și-n același caiet de estetică, materie împuțită la care amînasem examenul din iarnă, am scris o povestire.

„Trecuseră aproape trei ceasuri de cînd părăsise orașul A. Drumul șerpuia printre două șiruri de munți. De-o parte și de alta se înălțau culmile înzăpezite de unde coborau foșnetele iernii. Își luase cu el numai desaga cu tîrnăcopul și cu două pachete de țigări de foi (plătise aproape de două ori prețul unui calup de ciocolată). Ulterior se întîlnise cu M., care îi spusese că «ci-ciocolata nu-i bună ac-acolo s-sus». Îi zîmbise. Se prefăcuse că-l ascultă, dar gîndul îi zbura mult înainte cînd maică-sa îi aducea bucăți de ciocolată șterpelite din darnicul pom de Crăciun, maică-sa era învățătoare într-un sat cu nume nemțesc ce nu-l înțelegea și nici nu catadicsea să-l priceapă, neinteresîndu-o nimic altceva decît faptul că de-acolo pînă în orașul A. erau de parcurs doar șapte kilometri — asta era scris imediat sub plăcuța aceea albastră aflată la intrarea în sat.

«Paparudă-rudă / vină de ne udă» — străzile erau șfichiuite de cîntecele și de salbele cu miros sanscrit, oamenii treceau pe lîngă ele, pe lîngă cîntece adică, și zîmbeau, cerul era ca o pîlnie, unii își scoteau pălăriile, alții nu — mama îl trăsese în curte unde-l așteptau Pufi și Rozi care i se prelingeau printre picioare ori de cîte ori îl simțeau abătut — acum îl lătrau — oare de ce ?...

Urcînd, urcînd printre nori, așteptînd ploaia, încercînd să-și aprindă o țigară de foi și strigîndu-și numele pentru a se convinge că există.

Prima cucuvea : Îl vezi, cîntă ?

A doua cucuvea : Îl vezi, cîntă ?“

(Marți, orele 23)

Şi la urma urmelor, afurisita de povestire de aseară nu valorează nici cît un capac de pepsi. Ha! Literatura e întotdeauna o revoltă împotriva insuccesului. Ce singur m-am simţit aseară orbecăind prin cămin.

„La solitude est mauvaise à celui qui ne vit pas avec Dieu; elle redouble les puissances de l'âme à même temps qu'elle leur ôte tout sujet pour s'exercer.

Quiconque a reçu des forces doit les consacrer au service de ses semblables; s'il les laisse inutiles, il en est puni par une secrète misère, et tôt ou tard le ciel lui envoie un châtiment effroyable." (Chateaubriand cu steguleţe.)

A fi scriitor este o funcţie şi nu o activitate. Scriitorul poate spune orice. Criticul nu poate spune orice, ci oricum. Heidegger: Sînt ceea ce spun.

Proust nu priveşte cu nostalgie timpul pierdut, ci cu ironie. El îşi obiectivează trecutul. Orgoliul posesiunii unui trecut trece în orgoliul existenţei unui prezent.

Terorismul unei metode de abordare a unei opere literare ascunde falsa erudiţie. Întrebaţi-l pe un astfel de critic dacă îi place să meargă la circ. Vă va spune că nu.

Cu cît citesc mai mult, cu atît îmi dau mai bine seama că procedez aidoma unui medic, pentru care corpul omenesc nu mai este un sac de piele, ci un sistem.

Prin literatură, ne cunoaştem propriile universuri. Cîţi oameni ce se comunică, atîtea Andromede.

Aici m-a întrerupt colegul meu de cameră punîndu-mi groaznica întrebare: „Cît e ceasul, bătrîne?" Colegul de cameră (Kiss Gábor) era un sportsman. Făcea biologia şi-i plăceau fotbalul şi whistul. Am discutat

cu el despre muzica folk pentru ca apoi să trecem la o conversaţie mult mai elevată: „Pentru Hegel, Spiritul ajunge la deplina cunoaştere de sine în proză. Acolo mecanismul de decupare a istoriei este mai vizibil. Se poate întîmpla acest lucru şi în poezie? Mecanismul nu poate fi prezentat, ci intuit. Poezia frămîntă matricea naţională şi «scociorăşte» limba în aşa fel încît, prin aranjamentul deosebit, ea să poată fi cîntată la prima vedere în concertul civilizaţiilor. Poezia lui Arghezi, poezia lui Barbu, poezia lui Blaga sînt patriotice în măsura în care şi poezia lui Eminescu reorganizează limba română. Primul mare poem patriotic este *Mioriţa*, sinteză a spiritului românesc.

Patriotismul înseamnă integrarea elementelor definitorii ale unei conştiinţe naţionale în perspectiva universală. Patriotismul este o categorie axiologică."

Pentru Marx omul este o fiinţă obiectuală. Ca să supravieţuiască, el trebuie să-şi aproprie obiectul care se află în afara sa. Fiinţă obiectuală, deci altcum zis, nu o existenţă *en-soi*. De aici munca privită ca proces între om şi natură. Ca să munceşti, trebuie să mănînci, iar ca să mănînci, trebuie să munceşti, vorba cîntecului. După ce am „servit" prinzul (ciorbă de lobodă, cîrnat cu fasole, mere), m-am întors în cameră, am privit-o pe Gina Lolobrigida timp de zece minute, apoi m-am dus la spălător. Aici am făcut rost de cursurile de istorie a limbii, de la Petrică, care se ferchezuia în faţa oglinzii pentru cercul de literatură comparată. În timp ce se săpunea, inevitabil, i-am spus bancul cu peştişorul de argint. Am rîs. A rîs. M-am întors în cameră, mi-am aprins o ţigară şi am început să fluier. După cinci minute de fluierat asiduu a năvălit Gábor care mi-a spus că noi conducem cu doi la zero după prima zi. „Lasă, bătrîne, că tot ne bat." „Cine, bă? Sînt nişte ciumeţi." „Bine, bătrîne", şi-am ieşit.

M-am dus *vis-à-vis* la „Tosca" şi am luat o mascotă. Am luat troleibuzul şi m-am dus pe Brezoianu, la *Informaţia*. Mi-am luat banii de la *Amfiteatru*. M-am îndreptat spre restaurantul „Berlin". Oraşul se vede gri

și zîmbitor. Hotel „Intercontinental" în partea stîngă. Ca o dîră, copacii. Bucureștiul este mai european decît am putea crede. Dovezi: copacii ca niște veioze, omul la curent cu toate schimbările din lume.

Între realitate și adevăr nu se poate pune semnul egalității. Adevărul este fie conduita subiectului, fie ordonarea obiectului. Așadar, adevărurile pot fi ontologice ori logico-matematice (formale).

Țara : pămînt fierbinte ca cimitirele țării.

În fața unei beri la „Berlin", îmi imaginez o povestire. În gară. Dialog. Tineri. Pasiuni.

La cămin am terminat *Ora de germană.*

După masă am dormit.

Apoi trezindu-mă, am scris următoarele prostii : critica literară se constituie într-o gramatică. Limbajul criticii este o formă de cultură. Critica este o preocupare intelectuală, termenii între care se mișcă ea fiind esteticul și istoricul. Ea nu se constituie într-o tehnică particulară, ci ea implică existența unui cod. Există patru feluri de critică: de cenaclu, publicistică, didactică și literară. (Vezi și Thibaudet.)

Îmi pare foarte rău că nu cunosc mai nimic din bogăția ascunsă a culturii japoneze. Ca un omagiu pentru acest gînd, voi transcrie aici cîteva rînduri. Cheia de boltă a întregii filozofii Zen (formă specifică a budismului mahayana, apărută în Japonia în 1191) o constituie contemplația, acceptarea realității. Ea pune accentul pe tot ce e trecător, pe refuzul legității, chiar al cauzalității. Prin satori (= iluminare), artistul valorifică

întîmplătorul. El execută spontan, din vîrful peniţei, fără retuşuri. „Lumea-i ca roua“ — Yssa.

Zen derivă de la numele de Zen-Na. În estetica Zen nu există vreun termen echivalent cu ceea ce înţelegem toţi prin artă. A-so-bi desemnează muzica, pictura, dansul etc., avînd totodată şi sensul de joc. Estetica Zen proclamă cîntarea existenţei, azvîrle convenţiile, revelează viaţa în esenţa ei. În acele scurte momente de „contact“, de „conservare“ a golului lăsat de cuvinte, omul se redescoperă prin natură; buzele lui pe ceştile fine de porţelan, mîinile lui aranjînd florile frumos colorate pledează în favoarea realităţii proiectate în noi în fiecare moment vital.

Teatrul (Kabuki-Nô) cultivă dezordinea voită şi pauzele lungi ; pictura propune prin tonuri moi ideea unităţii universului prin tratarea comună a fondului şi a protagoniştilor ; muzica se bazează pe integrarea întîmplătorului.

Anii Beatlesilor, în pline experienţe postdadaiste, au adaptat estetica Zen impunînd-o ca un „substitut mitologic al conştiinţei critice“ (U. Eco, *Zen şi Occidentul*).

Creaţia Zen a pătruns în pictură şi în muzică. Procedeul „actionpainting“, la Rosenberg şi Pollock, presupune creaţie fără preconcepţie, născută din mişcările necontrolate ale mîinilor şi corpului artistului. În muzică totul conlucrează la elaborarea haosului general.

Propoziţii : „marea izbăvindu-se de stînci“ ; „nu înţeleg nopţile“ ; „avea aerul jignit al unui ţărm bătrîn“.

De reţinut : Clancier — *Psichanalyse et la critique littéraire.*

Am pus la poştă cel de-al doilea plic pentru D. R. Popescu. Stau şi mă gîndesc dacă cercetarea asupra prozei dînsului n-ar fi chiar ceea ce aş vrea să fac pentru diplomă. La Dumitru Radu Popescu nu contează istoria, ci discursul. Pe el nu-l interesează dacă faptele s-au petrecut aievea, cum declară undeva în *F*. Importantă este

povestirea. Important este spectacolul. Romanele lui Dumitru Radu Popescu folosesc arta nu ca obiect, ci ca manieră de a te comporta față de lucruri. Arta nu este o ființă sau o sumă de ființe, ci o gîndire artistică. Opera creatoare nu este un rezultat, ci un model. Dunărințu se află într-un labirint, forma topologică a spațiului în care un individ poate să se simtă însingurat, deși se află în mijlocul unui mare număr de indivizi situați la o mică distanță geometrică, dar de care el este separat nu prin niște pereți, ci prin niște idei. Labirintul devine parabola existenței umane.

Cîteodată îmi vine să-mi arunc jurnalul. Oare chiar interesează pe cineva lucrurile acestea pe care le scriu ?

Propozițiile metafizice sînt lipsite de sens. Rolul filozofiei nu este de a afirma lucruri în afară de experiență, ci de a da bază logică științei reale și matematicii. Asta spune Carnap în *La Science et la métaphysique devant l'analyse logique du langage*.

Kierkegaard sau conceptul repetiției. Pentru el libertatea înseamnă întoarcerea la starea primară.

Ironia, veacul ironiei despre care vorbea Frye, poate fi relaționat cu noul statut al comunicatorului (v. Ch. Morris), acela de creator de semne ? Receptorul este obligat să refacă pas cu pas mesajul.

Cît de tristă este așteptarea ?

Tot ce se află sub cheie aparține mulțimii. Tot ce se află pe stradă aparține poetului.

Le-am scris astăzi lui Lucian Costăchescu și lui Francesco Gerardi, soldați în termen redus. Nu sînt o domnișoară de pension pentru a-mi copia scrisorile în jurnal. Am purtat corespondență cu aproape zece persoane : prieteni, soldați-prieteni, prieteni-soldați, fete aflate în criză, oameni cărora le-am scris cu pasiune. Ce-or face ei acum ? Ce-or face scrisorile mele ? Corectîndu-l pe Nichita Stănescu, pot spune că „prietenul, ca și soldatul, nu are viață personală".

Dacă mă întrebați de unde-mi vin cuvintele, aflați că m-am comparat întotdeauna cu mine însumi.

Am pe masă A. Moles, *Artă și ordinator* ; Slavko Mihalič și Ivan Kušan, *La Poésie croate des origines à nos jours și* W. Tatarkiewicz, *Istoria esteticii.* Cînd un poet n-are ce face, zugrăvește struguri.

Nu-și ajungea nici sieși.

Aș dori să încep o nuvelă astfel : „Să încep o povestire care să fie citită în opt zile" (vezi și fragmentul *Dublul !*). Povestirea cu jurnalele.

O schiță intitulată *Hotelul.* Odios. Nesiguranță. O pereche. Gen Cortàzar. O schiță *Bîlciul* sau *Circul.* O schiță *Vizita* (nu cea a lui Caragiale). Doctorul : „Uite ce bine arăți, nici n-ai zice că ești cu un picior în groapă".

Mîine am un seminar de stilistică și am să mă duc bîtă. Se va vorbi despre text, cod, semn și receptare. Informația este determinată de modul în care substanța și energia sînt distribuite în spațiu și timp, adică în ce fel sînt ele organizate. Există în acest proces un emițător, un receptor, un canal de comunicație și un cod. Re-

ceptorul, cel ce va primi informaţia, va suferi o restructurare activă în cazul cînd sistemul său de semne este echivalent cu cel al emiţătorului. Orice receptare devine activă în cazul cînd sistemul său de semne este echivalent cu cel al emiţătorului. Orice receptare activă este fondată pe una pasivă, semnele pe care receptorul nu le integrează unui cod. Execuţia înseamnă nu numai reperarea de semnale (parcurgerea textului), ci şi decodarea textului-semn, pe baza echivalenţei codurilor.

Repertoriul de semne al receptorului este mult mai mare decît cel al emiţătorului, dar decodarea este unică, semnificaţiile parţiale ducînd toate la un sens. Decodarea este univocă, dar nu este mai puţin adevărat că interpretarea semnalelor din text, devenite stimuli, este plurivocă. Ne aflăm deci în domeniul criticii literare, care întotdeauna parcurge textul pornind de la propriii stimuli. Ea nu decodează, ci interpretează propriul său text.

Ziua — cenuşa păcatului.

Mi s-au terminat ţigările, aşa că m-am întrerupt ca să mă duc pînă *vis-à-vis* la „Opera". Era aproape de ora închiderii. I-am arătat barmanului 10 lei, dar n-a vrut să priceapă, astfel încît a trebuit să mă mulţumesc cu două pachete de „Carpaţi" fără filtru. N-am revenit în cameră imediat, fiindcă la intrarea în cămin era proţăpit Nino, care m-a luat cu vorba pînă m-a făcut să-i dau cheia de la garsoniera aia împuţită. Pe la unsprezece fără un sfert am intrat în cameră la Sandu şi la Sorin. Am vorbit cu ăştia despre fotbal, despre meciul de tenis, despre ce ne aşteaptă la repartiţie şi despre Eugen Barbu. Pe la unsprezece şi jumătate am ajuns şi eu în cameră. Am deschis ferestrele şi m-am uitat pe geam. La colţul clădirii l-am zărit pe Gábor sărutîndu-se cu una. L-am fluierat şi i-am spus că are dreptate, ăia sînt realmente nişte ciumeţi. Apoi am salutat-o pe domnişoara şi i-am lansat invitaţia de a ne vizita la sediu. Am

închis fereastra și i-am lăsat în pace. M-am suit în pat și am început să mă uit în agenda pe care mi-a făcut-o cadou Anca, de 7 februarie, adică de ziua mea. În agenda aia nu treceam decît ce filme mai văzusem, făcînd un soi de mici cronici ale spectatorului. M-am decis să le trec în jurnal, mîine sau poimîine. Am început să citesc Günther Grass, *Anestezie locală.* După vreo oră am lăsat-o și am hotărît să scriu cîteva rînduri despre una-alta.

Clasicismul francez este fals mimetic, pentru el referentul constituindu-l textele tragediilor antice.

Realismul este „reflectarea obiectivă a realității sociale, inclusivă", *apud* Wellek. În Franța, realismul n-are un program, nu se constituie într-un curent bine determinat. Prima generație de realiști — Stendhal, Balzac, Mérimée — scriu, e adevărat, cîteva prefețe sau cîteva scrisori în care își expun ideile cu privire la realism, dar le semnează separat. Există două faze ale realismului : „și" și „numai". La Balzac și Stendhal se găsesc îngemănate atît binele, cît și răul. La Dostoievski, Cehov ș.a. este prezentă doar lumea debusolată, răul.

Situația realismului francez se găsește și în literatura noastră, unde scriitori precum Caragiale, Slavici, Duiliu Zamfirescu au preocupări identice, dar simpla frecventare a „Junimii" nu se constituie într-un curent. Există, apoi, *Contemporanul*, dar propensiunea pentru naturalism și mai ales valoarea celor care au scris...

Orice s-ar spune, marii scriitori nu încap în nici un fel de clasificare.

Ce a adus nou realismul ? Schița, nuvela, romanul. Romanul realist înseamnă selecție și construcție. El lucrează cu tipicul, dar nu ca în clasicism, unde personajul este doar o funcție, ci pe verticală, în adîncime, sondînd mediul și conștiința.

Se poate vorbi despre o poezie realistă ? Ce înseamnă totuși o „poezie realistă" ? Reflectare obiectivă ? Dar poezia nu este cîtuși de puțin obiectivă. Accente ale realismului în poezie ? Da. Whitman, poezia Comunei, Brecht.

Consider că în evoluția romanului românesc se conturează trei coordonate : „forma organică dominantă" (*Ion,* personajul detașat de fundal), „forma organică sub-

ordonată“ (*Răscoala*, personajul tratat ca fundal, romanul ca fundal, romanul polifonic) şi „forma organică pulverizată“ *(Pădurea spînzuraţilor*, romanul-fundal, romanul-conştiinţă).

Există un foarte mare romancier în literatura noastră (Rebreanu), un foarte mare creator de epopei (Sadoveanu) şi un foarte mare poet în proză (Mateiu).

Am mai scris apoi o serie de alte chestii. X purta ochelari sub pretextul că nu-i plăcea să apară pe prima pagină a ziarelor din capitală decît cu lentile albastre. Făcea parte dintr-o familie scoasă din butoaiele aruncate peste bord de Coock. Mintea omenească nu-i un organ prea demn. Chiar şi cînd era în viaţă, propria sa ură îl depăşea. Se ne ferească Dumnezeu de somnul lui Einstein. Femeile socotesc timpul de la măritiş. Vanitatea dezamăgită este răsplata faptelor de curaj. Dimineţi încăpătoare. Frumoasă ca un secret. Credinţa oamenilor de bună-credinţă. Trupul — comoara pe care în zadar o căutăm. Nichita Stănescu a coborît seara la nivelul umerilor lui. Avea aerul unui ţărm bătrîn. Chiar şi cifra zero este un număr. Piranesi : mototolind scările ca pe un bilet de tramvai.

Cînd am terminat de scris chestiile astea, a intrat în cameră Gábor. Nu i-am răspuns nimic. M-am urcat în patul lui şi i-am recitat ultima mea poemă : „Hurducăind pirulele de mest / Străfundul acestui ciunt smaracd / Ineată desfăreală a urcului compast / Strilează rolumbăiala prea suavului armald“. Vă daţi seama ce a ieşit ţinînd cont de faptul că eu sînt unul din aceia care graseiază de ţi-e mai mare dragul. Gábor m-a întrebat dacă mai am şi alte poezii, iar eu i-am răspuns că da şi m-am apucat să exemplific : „Pe o cîmpie roşie / mă întreabă vîntul ce aş vrea să cumpăr. / Atlasul, atlasul, / fiindcă trebuie să-ţi vinzi o / mamă / pentru a fi deasupra / lucrurilor.“ După o astfel de demonstraţie de forţă, Gábor cică s-a lămurit. Mi-a spus că ar vrea să se culce şi i-am spus : „Nimeni nu-i perfect“. Am plecat apoi în sala de

lectură, luîndu-mi și jurnalul după mine și un număr din *Tribuna*.

Un vers frumos din *Tribuna* : „Rămîne din amor numai iubirea !“ Este din Manuel Alegre.

Am mai notat ceva : ceea ce contează este omul și nu imaginea lui păstrată în fel de fel de enciclopedii, tratate, monografii, memorii, interviuri, cărți cu autografe, poezii de circumstanță etc. Pentru a-i cunoaște pe oameni, trebuie să trăiești în mijlocul lor. Creația se naște din iubirea de oameni.

Jurnalul trebuie să reflecte atît lumea de afară, cît și pe cea dinlăuntru. Așadar · 1) timp înnorat ; 2) un sentiment pe cale de a fi sentiment și o paranteză : cînd scrii despre un sentiment scrii întotdeauna prost.

Aș vrea să scriu doar două, trei cuvinte bine alese despre ceea ce simt.

Simt o mare bucurie : Anca, bucuria mea de fiecare zi.

Experiența există și cu atît mai mult în dragoste. Ea înseamnă schimbare ; din simplul visător, în om adevărat. Din regele Ciupearcă, în lapona Enigel. Din viclean copil de casă, în genune. Din poezie, în viață — suprema poezie.

Mai scriu ceva și mă duc la culcare : Ploaia. Ploaia începe să geamă pe acoperișuri. Zăpadă în gînd. Ploaie în gînd. Gînd în ploaie. Dragostea nu prea are nevoie de cuvinte, ci de gesturi. Nu neapărat de calinerii, ci de gesturi cu mîna tremurată, gesturi iuți, gesturi tandre, limbaj al mîinilor care rotunjesc umerii chiar și în aer. Fără prea multă poeticitate, dragostea este un sentiment complex, el nu înseamnă nici conectarea la un anumit nivel intelectual, nici concordanța în timpul actului, ci toate acestea la un loc și încă ceva, ceva alcătuit dintr-o sumă de idealuri, de pasiuni, de bunătate și frumusețe sufletească. Oamenii răi din fire, mercantilii, dictatorii nu vor iubi niciodată.

De ce am scris toate astea? Poate că între mine și Anca s-a înfiripat o „chestie". Anca are o fire foarte apropiată cu a mea, dacă nu chiar identică. De fiecare dată cînd mă gîndesc la ea, mă simt bogat. Da.

Acum, la orele unu și patruzeci de minute, m-am gîndit să-mi intitulez jurnalul : *Jurnalul unui alt nebun.*

Mă gîndesc la Anca, și mîine mă voi duce s-o aștept în Gara de Nord și habar n-am cu ce tren va veni, fie cu rapidul 68, fie cu acceleratul 622, fie cu avionul.

I-aș da un telefon Ancăi și i-aș închide telefonul după ce i-aș auzi glasul, tra-la-la.

Mi-am aprins o țigară (era ultima, din primul pachet de „Carpați", luasem două, deci mai aveam și pînă mîine la prînz) și am privit de nebun pe fereastră. Apoi m-am dus înspre camera noastră. În cameră era lumina aprinsă, dar nici măcar cincizeci la sută din Kiss. Mi-am făcut patul și mi-am aruncat din nou ochii pe Günther Grass. După mai puțin de zece minute, a revenit Gábor. Fără să-mi ridic ochii de pe cartea din colecția „Globus", l-am întrebat dacă nu cumva este incomod în lift. M-a făcut porc. La rîndul lui m-a întrebat ce mama dracului fac cu caietul ăla. Ce alt răspuns puteam să-i dau decît cel pe care i l-am și dat, și anume că lucrez la romanul vieții mele.
(Miercuri)

Uriașul personaj al acestei povestiri la care eu țin foarte mult este un teren de două sute de metri pătrați. Experiența m-a făcut să consider că o descriere a unui teritoriu poate îndemna la citirea mai atentă a pasajului respectiv, precum și la o mai justă comparare a situației materiale a lectorului. Căci trebuie să fim de acord că în saloane se discută în primul și în primul rînd despre ce fel de lume bună mișună în cutare sau cutare roman, despre ce interioare se găsesc în cutare sau cutare roman, despre cîte și mai cîte.

Terenul cu pricina are, îmi pare rău că trebuie să mă repet, o sută de metri pătrați. El se află la marginea unei păduri de stejari. Puțin mai încolo, lîngă gardul din spatele grădinii, sînt cultivate diverse. În mijlocul terenului se află cotețul pentru păsări. Se găsesc acolo : veverițe, gîște, cîrtițe, cocoși pintenogi, bibilici, dropii și foarte multe muște. Lîngă cotețul pentru păsări se află grajdul pentru animale mari. Lîngă acesta se află cotețul pentru porci mijlocii. Lîngă acesta, ei bine, se află magazia pentru coceni. Casa propriu-zisă are trei camere și o verandă, iar ea ocupă locul fostului magazin din fosta casă, ceva cît se poate de alambicat, după cum probabil v-ați dat seama. Prima casă a ocupat o sută din cei două sute de metri pătrați ai terenului și a fost ridicată de Emanuel Apăroștrandafirie cînd avea douăzeci și unu de ani și douăzeci și patru de luni. Atunci și-a înălțat el o casă cu două etaje, cu scară interioară, cu turn minaret, cu uși batante și cu clopoțel la intrare. În vîrful țuguiat al turnului, Emanuel Apăroștrandafirie plasase un ceas care, văzut dinspre uliță, arăta ora exactă, văzut dinspre lacul lui Bobocilă, arăta marea, cu valuri desenate pe hîrtie creponată, cu un soare de carton și cu un antet, „Cultura națională". Cu timpul pe spatele ceasului apărea zilnic *Universul*. Ploile i-au încetat subit apariția după numai trei luni, locul fiindu-i luat de un alt cadran, desenat pe o foaie de tablă, inertă.

În spatele acestor ziduri (cît de aproape a fost Emanuel Apăroștrandafirie să plaseze o tabelă electronică pe casă, nici nu bănuiți !) se scurgea o viață plină de umilință, o viață întru Domnul. De cum se lumina de ziuă, Emanuel Apăroștrandafirie și familia (soție și patru copii aflați în întreținere) își făceau rugăciunea, după care capul familiei deschidea obloanele prăvăliei și-și invita mușterii înăuntru. Seara, casierița (recte soția) număra banii și-i dosea. Apoi se rugau cu toții, umblau cu sfeșnicele prin camere și adormeau. A doua zi iar. Etc.

Emanuel Apăroștrandafirie a reușit să adune într-o zi cît alții în două, într-un an cît alții în doi, în zece cît alții în o sută. Averea pe care a lăsat-o copiilor săi s-a ridicat la o sumă onorabilă : șase sute de mii de lei.

Evident, copiii Apăroștrandafirie au devenit foarte curtați. Notabilitățile se înverșunau să-i respecte. Primul născut a fost Anton. Ăsta a vîndut și a cumpărat biciclete. A fost însurat de două ori, de fiecare dată cu aceeași femeie, fapt pentru care oamenii îi spuneau Sucălău. Avea ochii mari, albaștri, avea mîini mari, bătucite, și avea gînduri vesele, năstrușnice. Cînta la nai, duminica la horă.

Al doilea copil a fost o fată, Eufrosina. Mică, aprigă, a trebuit să se mulțumească cu un soț, Spiridon Stoicescu, avocat, ajuns mai tîrziu mecanic auto. Eufrosina avea niște ochi limpezi și umezi, de ți-era mai mare dragul. Tată-său o dăduse la pension, apoi o dusese și o lăsase la București. Gura soției bătrînului Emanuel, Pelaghia (era înfiptă, rea, își băga nasul unde nu-i fierbea oala, fapt pentru care oamenii au poreclit-o Machedon, bună gospodină, a trăit o sută de ani), s-a făcut îndeajuns auzită, astfel încît rezultatul a fost acesta: Eufrosina a fost adusă ramburs acasă, lăsată lîngă o mașină de cusut și măritată. I s-au dat bani, casă în București și soț.

Al treilea copil a fost din nou un băiat, Filimon, gagiu mișto, aventurier prima. La optsprezece ani s-a înrolat voluntar în războiul româno-bulgar. S-a întors rănit. A rămas acasă să-și oblojească rănile aproape un an. După un an a plecat în Serbia. Vindea semințe de pepeni uriași și rogojini ce le făcea din capul lui. S-a încurcat acolo cu o sîrboaică. I-a făcut doi copii. După vreo trei ani de la nuntă, nevasta a murit. El a trecut în Ungaria, unde s-a stabilit lîngă una, Roza, cu ochi verzi, vedeau prin tine. I-a făcut și ăsteia vreo trei plozi, a chefuit bine merci cu ea pînă a prins-o cu un țigan. A legat-o de mîini și de picioare și-a bătut-o cu funia înmuiată în apă cu sare. A plecat de acolo, dar înainte de asta n-a uitat să-și aducă o slujnicuță pentru copii, pe care a și luat-o de nevastă cînd s-a întors în țară. Avea treizeci și patru de ani cînd bormbardamentul american a camuflat foarte bine o sîrmă într-o baltă, undeva la marginea satului, baltă unde a intrat trup și suflet Aniușco, soția sa, lăsînd în urmă cinci și cu trei fac opt copii, Dumnezeu s-o ierte. Filimon a stat ce-a stat prin sat, dar într-o zi și-a luat catrafusele (Dușan, Maria, Loați, Iosif, Feri, Gheor-

ghe, Ana și Ioana) și a plecat la București. A lucrat acolo pe la itebe, pe la isebe, pe la „Apaca“. Copiii lui au crescut bine. Din opt au rămas șapte, unul singur, Feri, a murit imediat după terminarea războiului. Dușan este inginer. Maria este asistentă medicală la „Colțea“, s-a măritat cu un doctor, Popsîpîrîsîșîtîțescu, au apartament proprietate personală, au doi copii, unul este la liceu, altul la facultate. Loați este doctor bun. Iosif este tehnician constructor, are trei copii. Gheorghe este profesor de istorie, este tînăr, poate promova. Ana este actriță la un teatru din provincie. Iar Ioana, Ioana ce să fie, este casnică, s-a măritat cu un fost ziarist, Tinel Ritsos, n-are copii, o duce bine, are un apartament cochet și-i foarte simpatică.

După ce au plecat Eufrosina și Filimon, bătrînii Emanuel Apăroștrandafirie și Pelaghia Apăroștrandafirie (fostă Petcu) s-au gîndit ce s-au gîndit și într-un sfîrșit o au zămislit pe ea, pe Sidonia. Sidonia s-a născut și a crescut în curtea din spatele casei cu etaj, fără scară interioară, doar-doar cu trei camere. Curtea, destul de mare (avea aproape o sută de metri pătrați), era plină de porumb. Oi nu mai existau, caii fuseseră luați de nemți; vacile rămăseseră, căci fuseseră urcate în pod. Sidonia a plecat la oraș să facă Medicina. A fost adusă înapoi de gura lui Machedon, s-a măritat cu Ilie David, fiul lui Tudor și al Raveicăi, și așa a plecat pentru a doua oară la București, unde a rămas și a întemeiat un cămin, și are un băiat scriitor, Nicolae, adică eu.

La scurt timp, Emanuel Apăroștrandafirie s-a dus în lumea celor drepți, urmat la o distanță de un an de cărăușa sa de-o viață, Pelaghia Apăroștrandafirie, născută Petcu. Se odihnesc în cimitirul de la capătul Orașului celui Nou. Anton a rămas singur administrator al celor o sută de metri pătrați. E pensionar.

(Joi)

M-am trezit pe la opt și zece, am fost pe la spălător, pe la cantină (mese libere, tăvițe cu unt, căni murdare, șorțuri pătate de muștar și de salam, miros de cantină),

pe la „Tosca“. Am revenit în cameră la zece fără un sfert. Gábor plecase cu noaptea în cap ca să fie primul la Grădina botanică. Mi-am aprins o țigară și mi-am deschis caietul.

Stau cu el pe genunchi și nu știu ce să scriu în el. Am avut bilete, săptămîna trecută, la trei spectacole din cadrul festivalului „George Enescu“. Am văzut trupa lui Alvin Ailey, formația de dansuri Miagy Minoru, precum și corul „Madrigal“. Am avut bilete și la concertul de închidere, cînd s-au cîntat *Vox Maris* și *Simfonia a IX-a* de Beethoven, dar am preferat să-l urmăresc la televizorul Ancăi. Toată săptămîna trecută mi-am bătut la mașină 35 de poezii și 10 nuvele. Convenisem cu George să mergem la sfîrșitul lunii la Cluj, la Derepe. Am să-i dau astăzi un telefon și am să-i spun că am luat banii de la *Amfiteatru*. A, era să uit. La Ateneu, duminica trecută, concertul orchestrei simfonice academice din Moscova, dirijor Dmitri Kitaienko. Mult Șostakovici, Prokofiev și mult, foarte mult profesionalism. Am văzut aici ceva unic : un tenor excepțional, al cărui prenume este Zurab, iar al cărui nume îmi scapă. Excelentă seară.

Am făcut ordine prin hîrtii și am hotărît să rup agenda în care țineam o evidență a filmelor văzute. Înainte de a o rupe, voi transcrie toate năzbîtiile de acolo în prezentul caiet. Pînă la prînz am tot timpul.

Arta este cunoaștere prin imagini.

Artistul are întotdeauna în vedere un auditoriu. Arta este un model al realității, prin ea îndeplinindu-se funcția de cunoaștere a vieții. Cunoașterea este legată de comunicare, de aici decurgînd și caracterul de semn al artei.

Pentru film, orice imagine constituie o schemă a unui real. Textul nu este spus, el este înlocuit de o secvență sau de o suită de secvențe care, prezentate spectatorului,

dau impresia unui *récit*. Pe baza acestei serii, spectatorul integrează secvențele și descoperă textul.

Filmele pot fi repartizate în funcție de caracterele lor semantice sau estetice și de aplicarea lor la un fundal socio-cultural.

Am văzut cîteva filme, vreo două în oraș și vreo două la Cinematecă. În oraș am văzut *Vacanță tragică* (o tîmpenie în care Diaconu face un rol slab, iar Onesa este lipsită de stridență, naturală), *Coming Home* (cu o Jane Fonda destul de bună, scenariu slăbuț, intrigă confecționată *„à l'americaine"*) și *Aleargă după mine ca să te prind* (amuzantă comedie cu o Annie Girardot mereu tînără și plină de farmec ; scenariu de vacanță, totuși nu ridicol, aidoma celor din seria *Jandarmului*). La Cinematecă, două filme pline de sarcasm : *Și caii se împușcă, nu-i așa?* (cu Jane Fonda, cu Michael Sarrazin și Gig Young, în regia lui Sidney Pollack) și un remarcabil Buñuel cu *Los Olvidados*. În rolurile principale, Miguel Inclan și Estella Inda.

Un film ciudat, mirosind a Kafka, cu un excelent regizor (Miklos Jancso și o Töröcsik Mari cu nimic mai prejos în *Liniște și strigăt*. Am mai văzut un *policier*, *French Connection*, cu un Gene Hackman tot la fel de bun ca în *Sperietoarea și Conversația*.

Alte două filme : *Plein soleil*, cu Alain Delon insignifiant, cu un final demn de Hemingway, și *Voi fi mamă*, în regia stranie a lui Ingmar Bergman. *Nazarin* al lui Buñuel, satiră acidă.

Zboară cocorii (excelent film de război), *Viridiana* (cel mai bun film de Buñuel pe care l-am văzut pînă acum, satiră într-un secol meschin) și *Maica Ioana a îngerilor*, a lui Kawalerowicz, baroc și destul de șubred.

Am văzut la Cinematecă două italienisme *(Eclipsa*, pe care de fapt am revăzut-o, și *La Dolce vita)*, un film cehoslovac premiat la Cannes în '63 *(Cînd vine pisica)*, precum și *„Rolls-Royce"-ul galben*, producție englezească în regia lui A. Asquith, cu extrem de multe capete de afiș (Rex Harrison, Jeanne Moreau, Shirley McLaine, Ingrid Bergman, Alain Delon, Omar Sharif). Între Antonioni și Fellini, parcă semne vizibile nu se văd (diferențe valorice adică). *La Dolce vita* este, poate, cea mai grandioasă frescă a unei lumi în derivă, cea mai plină de miez satiră la adresa unei mari burghezii rîncede. Lumea de aici are nevoie de scandaluri oferite de o ceată de pseudogazetari. Replica *„io lavoro"* apare destul de des, ea este spusă cu ostentație de cei care realmente fac ceva, dar nu pentru ei, ci pentru alții. *Eclipsa*, revăzută, apare ca un film de artă, un film al unui mare meseriaș, lipsit parcă de atitudinea lui Fellini. Și Antonioni face o tăietură în societate, dar felia ce ne-o prezintă este mai manieristă decît a lui Fellini.

Cinematografia (ca și literatura) din țările socialiste consider că s-a dezvoltat pe cu totul alte baze, mai reale, mai critice, decît cea (cele) din țările capitaliste. Filmele lui Wajda, N. Mihalkov și fratele, Sukșin, Loteanu, Pintilie, Ciulei, Tarkovski, Jancso, Menzel, Zanussi întreprind lungi traiecte psihologice.

Fără a fi o capodoperă, filmul lui Jasny, *Cînd vine pisica*, este o satiră à la Hašek, à la Capek, tratată miraculos. Un film cu copii, dar nu numai pentru ei, o parabolă în care sînt arătate cu degetul hoția, ipocrizia, infidelitatea.

Filmul lui Anthony Asquith este format din trei secvențe, al căror obiect central îl constituie tocmai un „Rolls-Royce", model de dinainte de cel de-al doilea război mondial. Un film fără probleme, un film de vacanță cu laitmotivul lăsării perdelelor, cu secvențe începute comic și sfîrșite trist.

Un film straniu și dificil de înțeles pentru un european *(Harakiri)* și un poem de dragoste excepțional *(Femeia nisipurilor)*, ambele la Cinematecă.

Am văzut trei filme la Cinematecă : un Stan și un Bran și o țigancă *(Bohemian Girl)* ; un Bo Wideberg *(Elvira Madigan)*, un splendid poem despre natură și despre dragoste, o poveste coborînd parcă din Walhala sau din Borges ; un excelent Buñuel *(Le Charme discret de la bourgeoisie)*, ironic pînă la sînge cu veșnicele sale culori roșii și negre, cu pararealitatea sa. Craiul dulce doarme.

La Cinematecă : *Căruciorul ;* al lui Bo Wideberg, frumos poem de dragoste spulberată și *Kamikaze*, documentar despre un război atroce în care japonezii au ripostat cu toată morala Evului Mediu, a codului samuraiului.

Trei filme : *Climate* (după romanul omonim al lui A. Maurois, cu Marina Vlady și cu E. Riva, fără prea multe pretenții), *Paravanul* (o problemă a listelor negre, cu un Woody Allen bun, cu un Zero Mostel voit caraghios, dar profund) și *O viață sportivă* (după un scenariu „furios" cu un Richard Harris colțuros ca o stîncă ; film aspru, cu miez).

La Biblioteca franceză am văzut un *Tristan et Iseult* al lui Yvan Lagrange, un film fistichiu al unui tînăr de douăzeci de ani, un mélange de costume de epocă, de viscere filmate chipurile *in vivo* și de rituri arhaice „improvizate" (sau mai bine zis de „rituri arhaice" improvizate). Ce s-ar mai putea spune ? Imaginea, în adevăr, excelentă, *„une folie"* de Tristan.

O săptămînă plină : *Procesul de la Nürnberg*, un regal al inteligenței și al tratării, cu un Spencer Tracy excelent, pentru care nu întotdeauna ceea ce e logic este și drept ; *Camera cu fereastră spre mare*, revăzut, extrem de lucidă și acidă dezbatere despre libertate și despre decizie ; *Clipa*, pseudomimetic, structurat antitetic, diatribă la adresa lichelismului, oportunismului și fariseismului, cu replici scorțoase, cu un scenariu care a vrut să arate multe, dar n-a prea reușit (tot Derepte și

Preda și poate Barbu sînt cei care știu să se descurce și în acest domeniu).

Omul care ne trebuie, film subțire, cu un scenariu de Ion Băieșu, adică slab, cu goana după comicul de situație caracteristic scenaristului.

Două filme: *Cutia Pandorei*, al lui Pabst, la Cinematecă, și *Les Enfants gâtés*, al lui Bernard Tavernier, la Biblioteca franceză. Chiar dacă un Neluțu nu este de acord cu mine, eu continui să cred că Murnau, Lang și Pabst au însemnat ceva în arta cinematografului. În cel de-al doilea deceniu al secolului nostru, în plină glorie a filmului mut, a camerei imobile, Murnau a „îndrăznit“ să filmeze mișcarea, iar Lang să descopere perspectiva. Privirile actorilor, mișcarea lor în cadru, rolul planului secund sînt lucruri de-o excepțională importanță pentru cinematograf.

Les Enfants gâtés este un film fără pretenții, un film despre singurătate, plin cu secvențe de interior. Un film lucid, franțuzesc în înțelesul cartezian, cu discuții echilibrate, cu amoruri reci și aproape terne și cu o mică parabolă, aceea a vindecării afaziei. Un film mediocru. Un alt regizor ar fi scos efecte mult mai interesante dacă ar fi „colorat“ mai puțin și dacă ar fi lăsat mai multă tăcere.

Duminică, împreună cu Anca, la *Good-bye, Girl (La revedista*, așa cum a tradus Anca). După *Floare de cactus*, după *Fluturii sînt liberi*, după *Desculț în parc*, filmul aduce din nou acea sensibilitate cu ajutorul căreia personajele se caută unele pe altele. Bine jucat de R. Dreyfuss, filmul are la bază un scenariu curat, simplu și ușurel, care place publicului spectator. Dialogul este purtat cu o adevărată „știință a dialogului“. Replicile curg fără povîrnișuri. Comedie bine strunită. Film ideal pentru un top sau pentru un sfîrșit de *week-end*.

Interviuri despre probleme personale, un bun film de analiză, și *Vînătoare de muște*, al lui Wajda, un film

de vacanță în care se simte totuși mîna unui mare artist.

Doar două filme în ultima vreme : *High Anxiety (Marea neliniște)*, cu Mel Brooks coscenarist, regizor și interpret principal (parodie ușoară la adresa filmelor de groază, la adresa lui Hitchcock), și *Cinci seri*, excelentă imagine, excelent joc al actorilor, excelent scenariu, dezbătînd șukșinian tema integrării unui ratat (procentul cel mai mare de oameni inteligenți îl dau ratații, zisese cîndva un ratat inteligent, Victor Eftimiu) în societate, excelentă critică a șabloanelor.

Am văzut în ultima săptămînă vreo cinci, șase filme bune.

Mai întîi un Bergman, *Lecția de dragoste*, plin de umor și de spirit. Apoi am revăzut *Hiroshima, mon amour*, fiind cît se poate de atent la acest poem filmat. Este un pătrunzător poem despre om, despre moarte, despre dragoste, despre uitare.

Două filme superbe ale lui Buñuel : *Simon al deșertului* și *L'Âge d'or*. Dacă cel de-al doilea este un amalgam de imagini, baroc și suprarealism la un loc, trimițînd spre lumea ignobilă, meschină, asexuată a aristocrației, primul este o ironie sacră la adresa dogmatismului religios. Dar interesant de văzut este faptul că Buñuel nu este, practic, un eretic, ci mai degrabă un călugăr subtil.

Un film despre care auzisem multe, *Reconstituirea* lui Lucian Pintilie, m-a făcut să cred că românul se poate exprima și în film, chiar cu foarte mult succes. Filmul este plin de atmosfera din Caragiale, fiecare imagine fiind un simbol. Filmul nu dă o ieșire, el afirmă, și trebuie să spun că afirmă cu mult aplomb. Alături de *Moara cu noroc*, *Pădurea spînzuraților*, *Duminică la ora șase*, *Reconstituirea* este cel mai bun film românesc dintotdeauna.

Azi-dimineață, un *Paracelsus* al lui Pabst, extrem de german, monografic cumva și tezist.

În fine, și un film de divertisment, *Artista, dolarii și ardelenii*, în regia lui Mircea Veroiu, după un scenariu al lui Titus Popovici. Ambii sînt buni cineaști, dovadă că pot face și filme de duzină interesante și destul de populare.

Inutil, *Mijlocaș la deschidere*. Dinu Tănase, după ce a dat chix cu *Doctorul Poenaru* (mediocru, se putea și mai rău), coboară la *Mijlocaș la deschidere*. Am văzut aici niște cunoscuți și amici de cenaclu și de serbări galante (Mihai Crețu, Marian Stanciu, precum și amica celui din urmă, Aura în film, veșnic candidată la I.A.T.C.). Maitec, proaspăt. Scenariu început binișor, dar îngreunat de tiribombe moralizatoare. Singura relație care ar fi exploatată ar fi aceea cu lichelele de la bar. Lupta dintre bine și rău, dialogurile insipide, loviturile de teatru penibile și ostentația bluzelor și a maiourilor desenate și a pachetelor de „Kent" sînt de reținut.

Un film foarte bun, *Providence*, în regia lui Alain Resnais. Un film despre film. O voce ne povestește și mișcă din umbră niște personaje. (Așa aș vrea să fac eu o nuvelă.) Ni se arată apoi că vocea aparține unui bătrîn, care, spre hazul propriu, printre medicamente și sticle cu vin, se delectează cu niște personaje, amestecîndu-le, punîndu-le în situații caraghioase.

Două filme: *Vaporul lui Emil* și *Întoarcerea lui Vodă Lăpușneanu*, cel mai bun film istoric românesc.

Am văzut un Kuroshawa, *Dodes' ka-den*. Este un film de simboluri, de un kafkianism extrem-oriental. Multă tandrețe.

Duios Anastasia trecea, bine făcut : Un eseu despre putere. Chipul idiotului satului, care la început cerșește de pomană la poarta cimitirului ca pînă la urmă să terorizeze pe toată lumea. *Anastasia...* dorește să nu se abată de la rit, scenariu al unui mit al credinței în forțele binelui, un mit al albului, al liniștii. „Cine nu dă doi bani pe moarte nu dă nici măcar un franc pe viață." Anastasia este singura ființă demnă într-un sat cotropit de frică. Teroarea nu vine de la nemți, ci de la neputința de a fi conștient. Conștiința curată a Anastasiei se lovește de grupul din cîrciumă, bine prins, neindividualizat, grup în care fiecare fizionomie nu este decît caricatură, grup care în totalitate nu este decît o caricatură.

Două filme bune : *Siberiada* și *Proba de microfon. Siberiada* este un film epopee, foarte rusesc. Este aici o luptă extrem de dură între adevăr și minciună, între faptă și lozincă, între preluarea critică a elementului durabil din trecut și nimicirea cu orice preț a rădăcinilor. Totul este învăluit în basm, cu un Moș Veșnic ca aburul Siberiei.

Mircea Daneliuc, Tora Vasilescu și Gina Patrichi, iată triunghiul unui film despre tineret, un film competitiv. Ca actor, Daneliuc evită tiradele studiate. Ca regizor, caută zgomotul, puritatea gestului, realului ametițitor. Tora Vasilescu, cantitate bine dozată de șmecherie provincială. Gina Patrichi — constantă, lucidă, căutînd adevărul, reporter plin de vioiciune, cu dezinvoltură neafișată. *Proba de microfon* este un film bun. Imaginea și sunetul — potențînd firescul dialogului. Iată un film care încearcă să se desliteraturizeze. Că nu reușește pe de-a-ntregul, acest lucru are mai puțină importanță.

(Vineri, la orele treisprezece și patruzeci și opt de minute.)

Timp urît. Cer plumburiu. Răcoare.

Am luat niște paleuri cu ciocolată, două pachete de țigări „BT“ și am mîncat o omletă cu cașcaval, cu garnitură de salată verde și de ceapă. Am fost în facultate, unde m-am întîlnit cu Francesco, cu Mioara, cu Cornelia, cu Ilie Bădicuț și cu Dionisie Petcu. Am trecut pe la Nela și i-am dus niște nuga-grilles și nișe trufe. Am cumpărat Sylvia Plath, *Ariel and Other Poems*, și Maurice Blanchot, *Spațiul literar*. M-am certat puțin cu Anca, am cumpărat niște cadouri pentru Ina, la a cărei „zi“ ne vom duce diseară, am mai ronțăit niște grizete și am văzut finala turneului de la Monte-Carlo, Villas Borg. Continui să cred că arta tenisului s-a oprit la Năstase.

Am fost la Biblioteca franceză și am împrumutat Jacques Derrida, *Marges de la Philosophie*, Jean Cohen, *Structure du langage poétique*. Am răsfoit acolo *L'Express, Elle, Le Nouvel observateur, Le Point, Le Matin* și *Le Quotidien de Paris*. Am găsit numele țării noastre în multe dintre aceste ziare și reviste.

Am pus 1.000 de lei la C.E.C., totalizînd astfel 4.500 de lei. Vom merge la 2 Mai, la Murighiol și la Bran.

Mi-am scos buletinul cel nou.

Am citit în *Contemporanul* un articol despre Noua Dreaptă. Noua Dreaptă mi se pare un curent născocit de niște snobi inconștienți. Germanismul înseamnă ordine și disciplină „piramidală“, pentru cetățeanul de rînd gîndind cîțiva principi electori și, de regulă, un *Führer*. Vax Albina !

După masa de prînz (ciorbă de lobodă, cîrnat cu fasole, mere), am început să citesc cu creionul *Groapa* și *Principele*.

Ambele au un limbaj savuros, dar tare mi-e teamă că limbajul nu-i totul într-o operă literară. Să nu fiu greșit înțeles : orice operă literară este alcătuită din cuvinte. Eu vorbesc aici despre un limbaj voit plasticizat, un limbaj colorat care-i unge pe snobi. Ceva din somptuozitatea mateină se găsește și-n *Principele*, un roman al puterii, un pamflet de fapt. Romanul trebuie să fie totuși viață, atitudine în fața vieții. E. Barbu

este un excelent colorist. Marin Preda este în schimb mai profund. El ia cu asalt indiferent ce conflict din realitate. Are luciditatea românului, care știe să construiască cu vorbele. Eugen Barbu nu-i așa. El este un stilist, un subiectiv, un ironic. Are pasiunea pentru parabolă, dar nu clădește decît pe spații mici. Aici este diferit de Dumitru Radu Popescu.

În afară de cei trei pomeniți mai sus, trebuie adăugat și numele unui mare autor, romancier de profesie, și nu nuvelist, ca E. Barbu (dealtfel, excepțional ca nuvelist), Alexandru Ivasiuc. Acesta din urmă zidește vorbind. El ia parte activă la istorie. Se zbate să le spună lucrurilor pe nume. Aceștia patru sînt, după părerea mea, cei mai buni prozatori din '50—'60 încoace.

După-masă, *whist*. La Traian, împreună cu Anca și cu Rodica, am jucat trei partide (toate adjudecate de Traian) și am băut trei sticle de „Albavin", cîte o sticlă de vin negru pentru fiecare partidă. Am discutat despre ideea de generație, despre tîmpeniile colegilor noștri, despre măgăriile unora dintre ei, despre faptul că inițial Traian, Florin, George și cu mine scriam conform unui program de revitalizare a poeziei și a prozei. Au apărut apoi Mircea, Romulus, Radu Călin, Hanibal, Cristi și cam atît. Despre ceilalți, fac și ei un soi de modernism, sînt curajoși cu program.

Am citit în foileton, în *Paris Match,* continuarea la *Love Story, Oliver's Story*. O adevărată jale.

Pe drumul către GARSONIERA AIA am trecut pe la „Continental", de unde am luat două sute de grame de arahide și un suc de ananas. M-am întîlnit aici cu Dinu Flămînd, care mi-a spus că sînt propus pentru premiul *Amfiteatru.*

Am ajuns destul de obosit. Nino a fost atît de inteligent încît a uitat trei sticle de Panciu exact sub masa din holul de la intrare. Le-am ascuns rapid. Am fumat o țigară „Dunhill“ (lăsasem aici un pachet pe care îl „șutisem“ de la taică-meu din sertar) și am început să mă îmbrac. Operațiunea aceasta a durat destul de mult. Mi-am luat pantalonii reiați, mi-am pus o bluză *crème* și un „șmoching“ alb. Pantaloni de velur negru, haină albă, cămașă *crème?* Ei bine, Anca mi-a dat ideea să-mi pun cămașa cu desen maron foarte discret. Mi-am pus și o cravată *„old fashion“* subțire, lungă, cafenie. Anca s-a îmbrăcat cu o fustă de cașa cu desene scoțiene, cu o bluză vernil, cu puloverul bej și și-a mai pus o cravată oliv.

Înainte de a pleca, am mai fumat o țigară, am mai băut nițel vin albanez, am mai discutat cîte ceva. Pe la opt fără zece, am primit un telefon prin care Ina ne spunea că-și va serba ziua de naștere la văru-său, Vasilescu.

Vasilescu ăsta era cam dilimache, dar avea o casă superbă, conținînd cam cinci camere pe hol, împodobite cu mobilier vienez, scrinuri, dulapuri arămii, fotolii, in fine, tot tacîmul.

Am notat toate năzbîtiile în jurnal, fapt care a atras zîmbetul ironic al Ancăi.

— Ce faci acolo, coane? Mîzgălești hîrtia, pe cînd noi trebuia să fim de mult la Vasilești ? Lasă-le boalelor de griji, *mon cher !*

— *Psihi-mu, coritzachi-mu,* lucrez la romanul vieții, *parole d'honneur, ma chère !*

— Nu te mai prosti. Stinge țigara și hai să mergem, că se face dimineață !
(Sîmbătă)

Pe seară ești invitat la prieteni. Suni și găsești acolo o întreagă faună : Bujorel Vasilescu, gazda, om subțire, cu cămăși cumpărate la Casa de modă, prevăzut cu ochelari cu sticle groase (cu lunete parcă), prin care îți zîm-

bește afabil, neexitînd să-ți prezinte pe ceilalți invitați : Sandu Bercu, asistent universitar și autor de prefețe, cu o pipă într-un colț al gurii și cu un zîmbet salivos în celălalt, jucător de *bridge* și „doimaist“ convins, îmbrăcat cu blugi „Levi's“ și pulover „Shetland“, aflat într-o permanentă campanie publicitară projaponeză, Valerica Rumegan, lungă, blondă și cu sîni mici, ochelaristă ereditar, cu păr roșu eventual și cu o formidabilă artă a tăcerii, profesoară de franceză în ultimul an de stagiatură, calmă și cu ochii verzi ; Martin Alferman, cu soția, Claudia, oameni respectabili, fotografi amîndoi, cu zîmbete identice sau aproape identice, cu dorințe identice sau aproape identice, Adrian Grigorescu, cu un caniș alb, Pepsi, actor corp-ansamblu, cu o voce răgușită și cu multe relații (prin ce ?), și Ilie Nicolaescu, scriitor, înalt și cu mustață blondă, cu ochi albaștri, cu fire de păr alb și cu fire de păr negru, cu pantaloni de velur american, cu o cămașă *BEIGE* cu mîneci scurte, cu două buzunare la piept, cu o monogramă N. I. pe mîneca stîngă, cu o țigară în colțul gurii, stînd și privind la toți ceilalți ca în fața unei vitrine. Toți invitații erau în permanentă căutare a unei slujbe, deși aveau una pe care o persiflau, erau în permanentă căutare a două sau poate chiar trei *cocktail*-uri. Aveau obiceiuri boeme, nesăbuite. Cînd ai intrat, s-a lăsat un minut de tăcere, timp în care ai fost prezentat, apoi totul s-a reluat de parcă nimic nu s-ar fi întîmplat. Gazda turuia întruna, dar tu observai că nimeni nu-i dă atenție. Bujorel Vasilescu se obișnuise cu acest tratament sever și nu-i da prea mare importanță. Era, desigur, nepotul unui scriitor, avea o vilă, avea relații pe care și le cultiva neîncetat. Iubea actorii și credeai că-i vizita des, poate prea des, în culise, cerșidu-le autografe, invitîndu-i la el acasă, momindu-i cu băuturi și țigări fine (ce alt ideal poate să existe pentru unii actori ?). Te întrebai ce căutai tu acolo, studentul „eminent“, „poate cel mai bun din an“, cum îți spunea profesorul de teoria literaturii, atunci cînd te examinase și-ți dăduse zece. Era în comisie, cum să nu, chiar și Sandu Bercu, cu nelipsita-i pipă și cu nelipsitele-i închideri și deschideri din ochi, aproape imperceptibile. „Există două niveluri de învățare a unei limbi,

spunea Sandu Bercu. Primul, cel în care înveți aproximativ o mie cinci sute de cuvinte, pentru care îți sînt necesare aproape trei, patru sute de ore. Totul se bazează pe fixare, pe utilizarea exercițiilor structurale. Tehnica este audio-vizuală. În cadrul celui de al doilea nivel, consumi vreo patru, cinci sute de ore. Registrele se diversifică. Se introduc texte literare. În general, spunea Sandu Bercu, există două orientări : cea instrumentală, bazată pe un context specializat, și cea integrativă, bazată pe accesul la sistemul conotativ al limbii." Se aduceau pateurile, prilej pentru Bujorel Vasilescu să arunce una din anecdotele sale nemuritoare. Auzi ciripiturile vesele ale invitaților, vezi obrazul destins sincer al lui Alferman, vezi fața schimonosită de zîmbet a lui Sandu Bercu, rîsul cu maxilarul închis al Valericăi Rumegan, și observi jena de pe figura lui Ilie Nicolaescu. Fusese o varză, îți spuneau ochii scriitorului ațintiți asupra ta. Tu însuți observaseși asta.

Cît erai de nepotrivit, gîndeai. Întindeai gîtul și cereai un foc. Veniseși fără chibrit, iar Bercu îți oferea bricheta „Ronson" cu un aer glacial. Era familist, erai cît se poate de sigur, altfel nu se putea, ziceai tu după unghiile tăiate și lăcuite cu grijă. Trebuia să fi trecut de patruzeci de ani, dar se îmbrăca destul de fistichiu. Dacă ai fi intrat în vorbă cu el, nu ți-ar fi povestit nimic despre fotbal sau despre cît de mare este Caragiale. Dacă ai fi deschis gura și-ai fi pomenit de cutare roman, el ar fi trecut imediat la contraatac, declarînd sus și tare că „proza vine din *oratio prosa*", adică discurs fără întoarceri, în timp ce versul, poezia, din «versus», întoarcere. Dihotomia este ușor de sesizat. Cel mai bine au demonstrat-o formaliștii ruși. Pentru ei, proza este o formă progresivă *vis-à-vis* de poezie, care este o formă repetitivă. Cam pe aceleași coordonate merge și Roman Jakobson cînd spune că poezia este un paralelism continuu." Sandu Bercu era priceput în toate. Se ducea la bucătărie după Bujorel pentru a-l învăța cum se face salata japoneză. Îl întrebai despre țigări și îți ținea o disertație despre diversele sortimente. „Îți amintești de «Virginia» ?" Cum dracu să nu-ți amintești, doar fumai din liceu ! Apoi discuția pornea mai departe. «Snago-

vul»-ul îmi provoacă greață", exclamai tu. „Bineînțeles, dragă", așa zicea, „bineînțeles, dragă", puțin compătimitor. „BT"-ul era prea moale, „de damă", „HB"-ul, idem, „Kent"-ul se fuma foarte ușor, „Marlboro" scurt era foarte bun, cu cel puțin o notă peste cel lung, „Dunhill"-ul, ei bine, „Dunhill"-ul, „Lord"-ul, „Lux"-ul erau cam slabe, „Rothmans", excepțional, „Salem"-ul, *comme çi, comme ça,* în timp ce „John Player", jos pălăria ! Existau apoi sortimente franțuzești, de la cele ordinare, „Gauloise", „Gitanes", „Celtique", pînă la „Française", sau „Royale". Venea apoi „Viceroy", apoi „Astor", apoi „Memphis", apoi „Kent"-ul în hîrtie maron, fabricat în Belgia, apoi „Kent"-ul scurt, fabricat în Iugoslavia, apoi țigările rusești, „Bielo More", apoi evident, cele chinezești, „Pall Mall", havanele, „Marlboro" de Chișinău. La această discuție, ai trîntit un cuvînt pe care l-ai regretat multă vreme. Erai puțin amețit și de licoarea albă din pahar („Krepkaia") și de sporovăiala lui Sandu Bercu despre țigări, cînd, fără să vrei, ai spus : „Prince". Bercu și-a scos pipa din gură. Rumegan s-a uitat printre ochelari, iar ceilalți au tăcut. Ai ridicat privirile și le-ai lăsat imediat jos, roșind. Aproape toți îți erau dușmani, trîntiseși o piatră în baltă, dar nu erai deloc dumirit de ce, de ce acest circ. Primul care a reușit să articuleze ceva a fost (normal) Sandu Bercu. Își revenise ca un boxer după ce sunase gongul și te întrebase : „Ce-s astea ?" Abia ai bîiguit că sînt niște țigări suedeze sau cam așa ceva. „De unde știi ?", un interogatoriu în bună regulă, Valerica Rumegan te privea cu ochi ficși, fără expresie, și atunci, chiar în acel moment, ți-ai spus că te vei culca cu ea după ce vei ieși de aici. Îi vei deschide ușa de la bloc, o vei conduce în răcoarea nopții pînă la stația de tramvai, veți aștepta ultimul tramvai. Tu te vei ruga să nu vină, îți și pregătiseși terenul, spunînd că „uite, un taxi", tramvaie vor veni, vreo două sau trei, dar nici Valerica Rumegan nu va dori să ia un tramvai și-ți va propune să faci o plimbare pe jos. „Excelentă idee", vei exclama tu, dar de fapt te vei gîndi că de pe bulevardul Ana Ipătescu pînă la Chibrit e ceva, apoi veți merge alături, tu nu vei îndrăzni s-o atingi, dar nici o grijă, te va atinge ea. Apoi te va lua de braț și-ți va

povesti ghici despre ce? Despre Sandu Bercu și despre Grigorești. „Care Grigorești, n-am văzut decît un gagiu cu un caniș alb.“ „Păi vezi?“ îți va zîmbi ea. Sandu Bercu era foarte tînăr cînd s-a însurat. Are o soție pîinea lui Dumnezeu, îi gătește, îi spală. Are o fetiță. Nevastă-sa lucrează acasă, traduce ceva, parcă, pentru o cooperativă, sau așa ceva. E ardelean după tată. După mamă e regățean. Și ea (Rumegan) e din Ardeal. De pe lîngă Tîrgu-Mureș. Chiar acolo a fost repartizată la absolvirea facultății, de aceea a obținut atît de repede negația. Pe Bujorel îl cunoaște din facultate. (Bujorel era în an cu tine, dar nu știu cum se făcea că pe el îl cunoșteau toți înaintea ta, iar pe tine prin el.) E un tip bine. Dansează mișto. Ai văzut ce muzică mișto a tras? Și ce bibliotecă, Dumnezeule! Se duce în fiecare an cu Bercu și cu nevastă-sa și cu „Grigoreștii“ la mare, la 2 Mai. Vin an de an Horațiu Mălăiele, Julieta Szonny cu unu Cornel, Mihaela Marinescu cu un altul, ce mai, numai personalități ale vieții noastre artistice! Nu vii și tu? Nu. Dar unde te duci la vară? Acasă. Cum acasă? Acasă, adică la Cluj. A, tu ești din Cluj-Napoca? Oh, da! „Și de ce n-ai spus?“ te va întreba ea. Chiar așa, de ce n-ai spus? Unde stai? La 6 Martie. Nu, nu aici, la Cluj. Pe Tutunului. „Chiar ești din Cluj?“ te va mai întreba ea. „Chiar așa, îi vei răspunde agasat de propria minciună. Dorm cu propria mea mamă în același pat. Maică-mea mă spală pe cap și acuma, maică-mea mă piaptănă, maică-mea îmi leagă șireturile la pantofi.“ „Și tu ce faci?“ „Creez.“

După asemenea tîmpenii ea va tăcea și te va ține și mai strîns de braț. Este formidabilă plăcerea aceasta a femeilor de a se lăsa strivite. O strivise mai ceva decît dacă i-ai fi spus că te-ai culca cu Sophia Loren sau dacă i-ai fi spus că ești invitat în fiecare an să-ți petreci sejurul la Santa-Monica. Veți merge în tăcere. Veți aprinde becul de la intrare. Veți pune muzică. Veți căuta o sticlă cu vin. Vă veți face o cafea. Veți aprinde veioza. Veți deschide geamul. Veți fuma. Veți răsfoi cărți. Veți respira aerul uscat de pe balcon. Veți rîde. Veți închide veioza. A doua zi vă veți suna la telefon și veți vorbi pa-

truzeci și opt de minute și cinci zeci și șase de secunde sau, și mai bine, două sute de ore.

„Spune-mi, te rog, ai fost în Suedia ?“ te întreba Sandu Bercu. „Da“, răspundeai tu. Sandu Bercu se uita la tine disprețuitor și zicea : „Boule“. Primul care a izbucnit în rîs a fost Bujorel Vasilescu. Apoi și-a luat seama și a continuat să vă toarne în pahare. „În ce zodie ești ?“ întreba Sandu Bercu. „A porcului“, răspundeai tu, enervat la culme, vrînd să-l strîngi de gît pe cel care-ți pusese întrebarea. „Sînteți niște imbecili cu toții. Toți sînteți niște mazete, iar eu, eu sînt un Vărsător. „Vărsătorul se află sub semnul lui Uranus, începea Bercu. Vărsătorul este vibrant, devotat. Este plin de spontaneitate. Spirit reformator. În dragoste : independent. Original, cinic. Vărsătorul este un inovator. Are orgoliu și-i place să-l asculte lumea. Este un om de încredere. Lucid, dotat cu destulă fantezie, este fie scriitor, fie comersant, fie inginer.“ Aici se oprea Bercu și apoi continua cu un soi de morală : „*C'est une belle chose, mon ami, que les voyages.*“ Bercu era un levantin mort după Diderot.

Cînd s-au servit căpșuni cu frișcă, Bercu și-a aprins pipa și, căutînd un moment de tăcere, uitîndu-se la tine, a rostit : „ANCA dragă...“ Simplu. Dezinteresat. Numai așa, ca chestie. Tu izbucnești în rîs și zici : „*C'est une belle chose, mon ami, que les voyages*“, după care îți bei vodca și te cari, lăsînd o dîră de rumoare.

(Duminică)

„Spune-mi, mai ții să rămîi acolo ?“

„Bineînțeles.“

„Dar bine, de ce ?“

„De ce să nu rămîn ? Mă simt foarte mișto.“

„Tu ești nebun. Ne-ai amărît destul, și pe mine și pe bietul de taică-tău. Acum nu mai doarme din cauza ta. Frumos îți șade ?“

„Nu.“

„Şi acum ce faci acolo? Ce mănînci? Unde dormi? Este mai bine decît la mama acasă? Am auzit că ţi-ai luat şi o garsonieră. Cine ştie cît plăteşti? Cine ştie cine te jăcmăneşte?"
„Patruzeci de lei chiria, doisprezece lei apa, trei lei gazul, treizeci şi cinci de lei telefonul..."
„Ai şi telefon?"
„Da. Deci: treizeci şi cinci de lei telefonul şi o sută de lei lumina."
„Mamă, tu crezi că ai să rezişti aşa?"
„Sînt absolut convins. Ce ţi se pare dezastruos aici?"
„Păi cum vine asta, mai eşti şi obraznic. Acasă dădeai vreun leu?"
„Nici un sfanţ."
„Şi nu era mai bine?"
„Nu."
„De ce?"
„Păi uite de ce: nu era mai bine fiindcă nu era mai bine."
„Vorbeşti ca să nu taci."
„Neîndoios."
„Şi mă enervezi foarte tare."
„Neîndoios."
„Mă enervezi fiindcă eşti un nesimţit."
„Neîndoios."
„Şi mai eşti şi măgar."
„Vagamente."
„Te rog, nu mă scoate din ţîţîni. Te rog să ai grijă cum vorbeşti. Nu-mi vorbi ca la uşa cortului. Totuşi continui să fiu mama ta, aşa să ştii."
„Neîndoios."
„Ei nu, că asta-i prea de tot."
„Neîndoios."
„Ai apă caldă toată ziua?"
„Nu. Numai seara, între orele douăzeci şi douăzeci şi trei."
„Dar unde, Doamne iartă-mă, stai, dragă?"
„Hă, hă, hă, asta mă întreb şi eu."
„Iar eşti obraznic?"
„Vagamente."
„Încearcă să-ţi elimini ticurile verbale din expresie."

„Neîndoios.“
„Te rog să începi chiar de astăzi. Poţi să mă aştepţi să-mi aprind o ţigară ?“
„Neîndoios. Dar tu poţi să mă aştepţi să-mi aprind o cu totul altă ţigară ?“
„Ei nu, că e prea de tot.“
„Asta ziceam şi eu. De cînd fumezi, mamă ?“
„Este chiar aşa de important ? Şi tu crezi că la asta m-am referit cînd am zis că-i prea de tot ?“
„Primul răspuns : da, este cît se poate de important, fiindcă de-acum înainte nu o să-l tapez de ţigări numai pe tata, de-acum încolo vă voi tapa de ţigări pe amîndoi. Refuz să răspund la cea de a doua întrebare.“
„Bineînţeles că refuzi. Întîi faci bancuri proaste şi pe urmă, cînd vezi bine că ai dat cu bîta-n baltă, o faci pe niznaiul. Frumos te porţi, n-am ce zice.“
„Mamă, ştii ce, mai schimbă placa.“
„De cînd te-ai dus în căminul ăla şi te-ai înhăitat cu fel de fel de derbedei, ai uitat şi buna creştere şi tot.“
„Mamă, ştii ceva, eşti plictisitoare ca un inventar.“
„Să-ţi fie ruşine.“
„O-ho, şi dăi şi dăi şi dăi.“
„Uite ce-i, nu-ţi permit să fii mujic.“
„Dacă nu-ţi place, nu înţeleg de ce m-ai mai sunat ?“
„Şi acum, te-aş ruga pe tine să găseşti o soluţie contra măgăriilor.“
„Verde de Paris.“
„Cred că eşti conştient că următoarea întrebare vine de la sine : şi contra bancurilor proaste, ce soluţie îmi dai?“
„Să închizi telefonul.“
„Bagă de seamă, e dreptul meu de mamă să ştiu ce face propriul copil, drăgălaşul meu copilaş care trimite mii de salutări, o dată la două luni, mamei sale, aflate în acelaşi oraş.“
„Eşti geloasă ?“
„Pe cine ?“
„Pe timpul meu liber. Văd că vrei cu tot dinadinsul să mi-l acaparezi.“
„Dar cum poţi să vorbeşti astfel ? Asta-i culmea impertinenţei, auzi, că-i mănînc timpul.“
„Vei fi fiind cronofagă.“

„Nu ți-ar fi puțin rușine."
(Pauză.)
„Cîți bani mai ai ?"
„Dar de ce întrebi ? Te pomenești că vrei să-mi trimiți vreo cinci, șase sute de lei."
„De ce, doar ieri sau alaltăieri a fost zi de bursă. Și apoi mai și scrii pe la diverse gazete."
„Trăiește dumneata, scumpă mamă, din scris."
„Te pomenești că ai băut toți banii. Sau te-a fraierit cel cu garsoniera ?"
„Nu. Vrei să știi exact ce am făcut cu banii ?"
„Da."
„Ei bine, am uitat că sîmbătă era zi de bursă."
„Bravo ! Și vrei să cred toate tîmpeniile tale ?"
„Nu te obligă nimeni să crezi ce nu-ți place. Crede ce-ți place. Eu oricum n-am luat banii ăia."
„Dacă ai fi puțin cuminte, tot părinții tăi cei proști ți-ar da bani."
„Și hai spune-mi și mie, ce înseamnă să fii cuminte ?"
„De pildă să-mi dai și mie adresa de la GARSONIERĂ."
„Ține-ți banii."
„Sau să-mi dai măcar numărul de telefon."
„Continuă să-ți ții banii."
„Sau să-mi spui și mie de ce și cum te-ai mutat la cămin săptămîna asta ?"
„M-ați tocat la cap suficient și apoi am dat mangă."
„Ai să stai și săptămîna cealaltă ?"
„Nu."
„Deci vii acasă ?"
„Nu."
„Dar unde te duci ?"
„Am unde. Treaba mea."
„Ascultă, crezi că părinții îți vor răul ?"
„În mod direct, nu."
„Iar ești măgar."
„Ascultă, mamă : am douăzeci și patru de ani, am trei cărți date pe la diverse edituri, am publicat în mai toate revistele literare importante, am șapte premii literare, lasă-mă și în continuare să mă descurc singur."
„Tu crezi că eu sînt nebună ? Crezi că nu mă mîndresc cu tine ? Am trăit modest și am făcut tot ce am putut

pentru ca fiul nostru să fie cineva. Şi el, acum, nici nu se uită la noi."
„Nu ai dreptate. Orice ai spune, nu am structură de parazit. Voi munci și nu vă voi face de rușine. Scurt și cuprinzător."
„Bine, mamă, am toată încrederea !"
„Îți mulțumesc. La revedere."
„Auzi, stai puțin. Ştii că am făcut un tort de biscuiți, cu nuci și cu mult rom, așa cum îți place ție ?"
„Ha, ha, ha, asta-i bună ! Să știi că am să notez această convorbire în întregime. Ai talent."
„Tu crezi, fiule, că ești născut din genune ?"
„Ai și umor."
„E bine că odată și-odată tot ai descoperit chestia asta."
„Îți mulțumesc oricum pentru invitație. Mă voi uita în agendă și te voi anunța ulterior."
„Fără măgării. Te pup și fii atent..."
„...să nu-mi fie frig, să nu mă fure careva, să nu..."
„Bine, văd că ești agasat."
„Sănătate amîndurora."
„Mulțumesc, la fel."
„La revedere, mamă."
„La revedere."
(Luni dimineața)

MANNLICHER-CARCANO

MOTTO :

„Declarantul, luînd o serie de măsuri suplimentare, folosește manevre de joc suplimentare, de înaltă tehnicitate, care marchează diferența între un «bun» și un «mare» jucător de levată.

S-ar putea spune că «jocul de siguranță» este o metodă de joc destinată să limiteze pierderea levatelor, atunci cînd distribuția este nefavorabilă. Desigur, pînă acum au fost examinate o serie de jocuri de siguranță, în care declarantul ia astfel de măsuri, pentru ca să evite trecerea mîinii la adversarul periculos sau să lase să treacă o levată, pentru a anihila comunicația între adversari. Acum însă ne propunem să examinăm o serie de situații mai complexe privind jocul de siguranță."

(Vlad Racoviceanu, *Bridge — jocul declarantului,* Ed. Stadion)

însă nu închiseseră bine ușa de la intrare. Venise înnegurat și se așezase pe marginea patului, ținîndu-și mîinile ca pentru o rugăciune, cu degetele împreunate, strîns lipite de genunchii săi osoși. Fuma. Mirosul acru se răspîndise în încăpere și ai fi zis că întunericul duhnea

a tutun de proastă calitate. Ceilalţi doi îşi rezemaseră privirile de noul intrat, încercînd să-i desluşească ridurile de pe frunte, precum şi cicatricele de pe obraji. Stătea cu capul într-o parte, suflînd încet fumul spre tavan. Nu se auzea respiraţia aspră. Foşnetele copacilor.

— Ai adus?

— Da, uite-l.

Se ridică de pe pat şi se îndreptă spre masă. Se lovi de ea în timp ce înjurătura izbucni odată cu durerea. Se întoarse de la masă şi îşi dezlipi mucul de ţigară de pe buza de jos, rămînînd să-l arunce şi să-l calce cu călcîiul. Nu se mai aşeză pe pat, ci rămase în picioare, ascultînd parcă zgomotele pădurii. Încercă să-i desluşească pe ceilalţi doi, dar se răzgîndi. Se scotoci prin buzunare după o nouă ţigară, o găsi mulţumit, o cîntări între degete, o scutură pe unghie, o umezi cu limba şi apoi făcu ce face orice fumător. Chibritul sfîrîi în întuneric, se auziră scîrţîitul unui scaun şi pasul greoi al cuiva venind să-şi aprindă ţigara de la mica flacără neliniştită. Feţele celor doi se alipiră ca-ntr-un dans al focului, apoi se depărtară şi se împroşcară cu fumul negru.

Nu trecuse nici jumătate de oră cînd cei trei, plictisindu-se de atîta tăcere, începură să se foiască pe scaun. Era un semn că cineva dintre ei va porni discuţia. Şi ai fi zis că cineva dintre ei va porni într-adevăr discuţia. Începuse ploaia, iar vîntul împingea frunzişurile copacilor. Poarta mare, de lemn, începu să scîrţîie.

Îi veniră în minte livada cu peri, nuci şi zarzări şi ograda în mijlocul căreia se ascundea casa bunicilor, cu încăperi mari, acoperită cu tablă, străjuită de duzi. În mijloc, hambarul. Mai încolo, grajdul. Un cîine ciobănesc, negru ca păcatul. Se credea încă în întunericul odăilor largi, printre fotografiile bunicului şi ale bunicii şi ale altora. Prin întuneric distingea o comodă, mai lovea o vitrină, mai fumaaa...

Masa se întindea mai întotdeauna sub bolţi reci de viţă. Borş de peşte, porumbel în mujdei, salată orientală, măsline, icre, pepene.

— Şi de ce ai fugit pînă aici ?
— De sanchi.

Începuse. Acum nici nu știură dacă puteau să rîdă, așa cum este obiceiul între prieteni. Ploaia se auzea mai departe în amurg. Amurgul era de mărimea unui ou. Deschiseră geamul, dar înainte de a-l deschide, trebuiau să dea jos bucata mare de doc, prinsă în giurgiuvele. Întunericul se mai coloră puţin. Acum se zări că noul-venit stătea într-un picior, gata parcă să sară șotronul.

— Îl vezi, l-a cărat cu el pînă aici și acum l-a lăsat.
— Cică a văzut Pădurea care plînge.
— Vorbe.

Începe s-o caute pe sub pat, pe sub dulap, pe sub savoniera din bucătărie, dar nu-și află trusa și nici măcar stiloul. Atunci se hotărăște. Iese în stradă, acolo unde o bătrînă își poartă cu semeţia caracteristică vîrstei colacul de salvare îmbibat cu măsline, pîine „București" și brînză de douăzeci și unu. Strada cotește după colţul cazărmii, apoi...

— Vîrsta ?
— Atît.
— Profesia actuală ?
— Poet.
— Profesia înainte ?
— Eram de profesie blîndă.
— Şi acum ultima întrebare : Ce diferență este între hîrtie și celulită ?
— Nici una.
— Eu mă numesc Iuliu.
— Eu nu.

Se lăsă de pe un picior pe celălalt. Era complet în întuneric. Rînji spre fereastra deschisă, încercînd un salt. Ceilalţi îl opriră. Îl luară din fereastră și-l așezară pe pat. Era o încăpere destul de mică, cu tavanul înalt, cu grinzile afumate, cu un bec învelit în ziar, cu... Sorbiră din priviri odaia. Închiseră geamul și-l acoperiră cu un

ziar prăfuit. El se ridică. Făcu un pas, apoi unul și încă unul și tot așa. Se opri. În odaie nu se auzi decît fîșîitul hîrtiei de țigară. Apoi un puseu de... Nimeni nu putea spune cu precizie cît timp se scursese. Era totuși o problemă.

Își frecă ochii cu palmele murdare. Complet treaz, cu capul vîjîind. Atît de treaz, încît putea dori un pahar de apă. (Paranteză : foarte tînăr, dar pe deplin maturizat și în aceeași măsură prezentul artei grecești, liniipuncte-lumini, fiecăruia cîte un perete, toată depoziția este exactă.) Ploaia nu se oprea din nesățioasa curgere disprețuitoare încercînd să amestece obiectele.

— Mi-amintesc, era o ploaie ca asta și noi eram sus la o cabană. Ascultam muzică, beam vodcă amestecată cu suc de roșii și pipăiam gagicele pe sub puloverele groase de lînă. Pe la douăsprezece noaptea, ce-i vine unuia dintre noi : să iasă gol în ploaie. La prima vedere ni s-a părut că e beat, dar mai pe urmă ne-am dat seama că nu era. Am încercat noi să-l ținem, am pus-o și pe nevastă-mea să-l tragă de mînecă, dar în zadar. Pe urmă l-am lăsat în plata Domnului. A ieșit pe ușă și a dispărut în noapte. Noi ne-am continuat seara în ritmul muzicii. După vreo oră, așa, vedem că începe să plouă înăuntru și să se spargă toate paharele. Fetele au început să țipe, iar noi ne-am albit. Stăteam toți în picioare și nu scoteam o vorbă. Cum stăteam noi așa în picioare, s-a auzit o muzică, apoi ușa s-a deschis, încet, scîrțîind, ca-n filmele alea de groază, și n-a apărut nimeni în prag. Atunci s-a întîmplat lucrul cel mai ciudat : ca la o comandă, am rupt-o cu toții la fugă, îmbrîncindu-ne, călcîndu-ne și urlînd din răsputeri. Am petrecut noaptea întreagă în pădure, ținînd-o într-o orgie. Dimineața, uzi leoarcă și obosiți, am intrat în cabană și ne-am tolănit pe fotolii. Unul dintre noi dă drumul la magnetofon și ce să vezi : se auzea numai zgomotul ploii. Iar ne-am speriat, ne-am albit, dar de data asta n-am mai rupt-o la fugă. Pe ăla cu baia nu l-am găsit niciodată.

— Era într-o seară, în deltă. Ploua cu găleata. Am luat noi o lotcă și am ieșit la prins pește, că așa ne spusese unu, că pe ploaie se prinde pește a-ntîia. De-a-

bia ne depărtasem de țărm, cînd unu vede un pește d-ăla cit un taur. Înota ăsta în fața noastră, noi după el. Ne învîrtește de ne amețește, pină ne duce pă un canal și se întoarce spre noi, și vine spre noi parcă uitîndu-se urît, și ne răstoarnă barca. Ne culege d-acolo un pescar cu o barbă, nu vă exagerez, pînă la buric, și ne pune pă un vas părăsit. Ne-a dat niște pături, ne-a culcat pă punte și s-a pus să ne păzească. Noi dîrdîiam și de frig și de frică sub alea. După un timp, trece pă lingă noi un alt bărbos într-o altă lotcă și-l întreabă pă ăsta al nostru: „Mă Ivane, da' tu nu mai mori odată?" Ori c-am leșinat, ori c-am adormit atunci d-odată, a doua zi, cind ne-am trezit, pluteam liniștiți spre Sulina. Nici o urmă de moș.

— Io eram de planton. Era o ploaie de sfirșit de lume. Văd că se apropie una în rochie de mireasă și-mi face semn cu mîna. Io o somez. Aia se apropie din ce în ce. Atunci io, de frică, trebuie să recunosc, am tras în arătarea aia, da' jos, așa, la picioare. Cin' a auzit ăia, a venit cu toţii să vadă ce-i. Era colonelu care cică ar fi vrut să ne încerce. *Așa-i trebe, dacă ne-ncearcă.*

Se ridicară cu toţii în picioare și se îndreptară spre masă. Desfăcură și își împărţiră ţigările, conservele și portocalele. Iar cînd ploaia mai conteni, deschiseră ușa și priviră afară. Apoi închiseră ușa la loc și își aprinseră cite o ţigară. Îmbrăcîndu-și mantalele cauciucate. Își luară și le puseră pe umeri. Mai glumiră. Mai deschiseră odată ușa și mai priviră înăuntru. Apoi își mai aruncară privirile și afară. Cerul era acoperit de nori, astfel încît nici nu s-ar fi putut vorbi despre o eventuală ieșire. Ținînd gîndurile și nedîndu-le drumul, dar apropiindu-se în această direcţie unul de altul. Rămaseră tăcuţi, în întuneric. În seara aceea primiră o vizită.

FUGA

(o povestire, oricum, ca o criză financiară)

N. nu era nici mai gras, nici mai slab; nici mai sănătos, nici mai bolnăvicios decît mine, dar avea impresia că nu-i chiar așa (poate unde și privirea pierdută, privirea pierdută pe care-o afișa adesea și unde i se citea o teamă de-a măsura distanța de la capătul străzii lui și pînă la prima stație de metrou, și mai era ceva, mai era ceva destul de important, și-anume vorbirea lui, tărăgănată, de parcă nu făcea altceva decît să înșire interminabile cifre la dreapta lui 0,01, iar el, N. ăsta, dădea impresia că nu știe ce dorește să spună, ambițiile lui nu erau limitate, dar el dorea să VADĂ (scris cu majuscule) particularitățile, legile de apariție, semnificația locului de dincolo de realitatea umană. N. era întins pe canapea, îmbrăcat în costumul său albastru electric, costum cu care nu ieșea în oraș decît noaptea. Fuma. Gîndurile îi fugeau de colo-colo aidoma autobuzelor gonind prin centrul orașului, radioul era deschis, muzica pătrundea în urechi ca un bîzîit de viespe, era cald, deși soarele scăpătase, „azi în oraș au fost 32 de grade, pentru mîine meteorologii prevăd temperaturi cuprinse între 19 și 29 de grade... vînt potrivit din sectorul...“, ferestrele zumzăiau, era ora opt seara, iar de jos, zgomotele celor ce ieșeau sau intrau în restaurant, surîsurile lor, parfumurile fine, bijuteriile doamnelor *(MIKIMOTO NE SIGNE* QUE SES PERLES PARFAITES — CE SONT LES PLUS BELLES *DU MONDE)* decolteurile doamnelor, toaletele doamnelor *(„Yves St-Laurent“, robe longue, chemisier*

en crêpe d'Abraham", jupe plissée soleil... „Yves St-Laurent", robe en crêpe Georgette imprimé d'Abraham", jupe plisée soleil... „Ch. Dior", robe de soir en jersey, long bustier brodé... „Carven", robe longue romantique en dentelle blanche... „Nina Ricci", robe de soir en mousseline bayadère, bouquet assorti) dansau pe pereţii clădirii prăfuite de soarele de iulie, prăfuite de soarele de iulie.

N. era de fapt proprietarul. Nu se interesa niciodată de afaceri fiindcă îşi angajase un tînăr, fost înotător, un tînăr elegant, nu prea plăcea femeilor, „ca să placi femeilor, trebuie să fii tîmpit", spunea el ori de cîte ori îl întreba cineva de ce nu se însoară, apoi avea grijă să adauge zîmbind, întotdeauna zîmbind : „C. Pavese e favoritul meu". Nu era nici favoritul lui şi nici al lui N., aveam să constat mai tîrziu, cînd acesta, adică N., îşi ucidea soţia înfingîndu-i colţii unei furci în beregată, iar apoi se ducea repede după preot, nu-l găsea, alerga la jandarm, îi povestea toată tărăşenia, apoi într-o goană nebună terfelea straturile de trandafiri plantaţi de ea, de soţie, în jurul casei, apoi se ducea la fîntînă, scotea o căldare de apă, şi-o turna peste pămîntul mînjit de sînge, apoi se ducea la medic, nu pentru nevastă, ci pentru el, intra în cabinet cîntînd „mîine anu se-nnoieşte", pe urmă îl luau, îl duceau, l-au dus. O familie bogată — probabil rudă cu nevastă-sa — plătea cauţiunea, îl scotea din închisoare şi-l punea să jure cu mîna pe cartea de rugăciuni (tip. — „La Schitu Darvari") că e nebun, iar el zicea : „Am omorît-o ca să mi-l scot din cap pe Pavese şi fiţi atenţi aici, proştilor (îi gratula el), literatura nu este altceva decît criteriul după care se evaluează importanţa unei descoperiri, folosul ei imediat pentru societate."

Azi pierduse totul. TOTUL (din nou cu majuscule) însemna mica editură N., aflată undeva pe strada N., acolo unde se spărgeau foarte des geamurile, acolo unde dactilografele demisionau de două ori pe săptămînă, acolo unde directorii erau lapidaţi de trei ori pe zi, dimineaţa, la prînz şi seara, acolo unde chiar şi portarii erau închişi în closete, îngrijitoarele erau maltratate, iar redactorii erau ţinuţi zile în şir în ascensoarele blocate la ul-

timul etaj, adică etajul al X-lea (citez din presa locală : „Sediul editurii N. a fost devastat"... „Pagube importante la editura N. Prefectul poliţiei a sosit la faţa locului"... „Al treizecişicincilea director al editurii N. a fost internat de urgenţă în clinica de neuropsihiatrie a profesorului N.").

După cum vă puteţi da seama, editura era ţinta tuturor atacurilor, tuturor bandiţilor, iar samavolniciile indignaseră aproape în întregime cele 300.000 de suflete (mai precis cele 293.583 de suflete, conform rezultatelor ultimului recensămînt, recensămînt primit chiar acum) din oraşul N., spun „aproape în întregime", fiindcă singurul ce nu se liniştea deloc era chiar N., proprietarul.

...N. era întins pe canapea, îmbrăcat în costumul său albastru electric, costum cu care nu ieşea în oraş decît noaptea. Fuma. Gîndurile îi fugeau de colo-colo, aidoma autobuzelor gonind prin centrul oraşului cu peste o sută şi douăzeci de kilometri pe oră, radioul era deschis, se transmitea poemul simfonic *Don Juan* de unul din Strauşi, „la al cincilea semnal va fi ora douăzeci". N. se urcă pe canapea, smulse tabloul aflat pe perete, smulse şi cuiul, „a fost ora douăzeci şi cinci secunde. Muzică de dans", şi le aruncă pe amîndouă pe jos, se învîrti cît se învîrti, privi ceasul, radioul, „*dansant, joue contre joue*", închise radioul şi se reaşeză, comod, pe canapea. Se întrebă dacă a închis uşa şi-şi răspunse, se ridică, ajunse la uşă (nu înainte de-a avea grijă să dărîme două taburete, aceleaşi care figurau şi în poemul său *El zice şi tot el citeşte,* poem ce suna cam aşa : „Dulapul meu / Masiv / Oglinda din stînga lui chemînd liniştea smochinilor / de pe Golgota / În dreapta o măsuţă / cu sîngele lui Savonarola / holbat pe ea / două taburete de LEMN / şi încă ceva... / masa, soba, o altă masă, / un alt dulap / Asta-i tot ? / Nu, desigur. Mai trebuie / pus / la socoteală / şi patul în care stau / cărţile pe care le citesc, dar nu / le înţeleg / cărţile pe care le înţeleg / şi de aceea nu le mai citesc / cît şi următoarele obiecte : / un inel, două inele, trei inele, / patru inele... / cinci, şase... zece inele"), o încuie, trase zăvorul, apoi smulse zăvorul, descuie şi înghiţi cheia.

Chiar în acea clipă, exact în acea clipă, N. se auzi vorbind, vorbind cu glas tare, destul de tare, suficient de tare, în așa fel încît întreaga stradă N din orașul N. să-l poată auzi : Erau totuși cîțiva formînd un fel de bandă modernă care nu mă lăsau să mă gîndesc la mine așa cum aș fi vrut (lucrul cel mai important din lumea asta este să-ți cunoști colțurile căsuței din interior ; ce voi fi înțelegînd eu prin căsuță, nu știu, dar prin interior înțeleg tot ceea ce nu vreau să rîd), astfel încît m-am rupt și de ăștia și mi-am format un cerc al meu, acolo, jos, umplîndu-mi aripile cu cuvinte, umplîndu-mi aripile cu cuvinte zic : cei din vechea bandă îmi spuneau... și că regretă treaba asta ; eu le spuneam că acasă începeam să mă plictisesc în felul următor : citeam ce citeam, coboram în stradă, găseam pe vreunul, mergeam și luam o vodcă, sau o cafea, discutam despre Nietzsche, despre războiul din..., despre podurile de peste Sena, despre suedeze și despre Nadia Comăneci, veneam îndărăt cu ultimul autobuz, citeam ce citeam, coboram în stradă, găseam pe vreunul, mergeam și luam o vodcă sau o cafea, discutam despre... și despre... și despre...

Aici N. se întrerupse, tuși, își aprinse o țigară, se uită pe fereastră, zări pe cei doi copii ai săi, și atunci, pentru prima oară în cursul zbuciumatei sale existențe, îi încolți în minte ideea uciderii propriei soții.

Mult mai tîrziu, în timpul procesului, N. va veni la mine (abătut, cum altfel) și-mi va spune : „Soarele se agăța de ziduri ca un nebun și tot el — de acest lucru nu sînt chiar atît de sigur — mi se părea că îmi înapoiase o nouă zi, sufocînd orașul verde-gălbui, care stătea totuși semeț după o matură chibzuință în curți umbroase, cu bănci și scaune scorojite, cu garduri vopsite în alb, cu cîte și mai cîte.

Trăsesem obloanele în saloanele de pe strada principală care curgea prin dosul casei noastre și totodată era și dormitorul păsărilor pripășite prin acele locuri, nu se știe de unde, se făcuseră cercetări, e adevărat, dar totul fusese lăsat baltă. Mă plimbam de colo-colo, deschideam fereastra, fumam, îmi priveam copiii zbenguindu-se (fetița cu ochii căprii de Massada, iar băiatul, sfios, cinci

ani, așa cum era). Soția mea, ea, era cu o vecină la film, la *Afacerea Dominici*, cum să știu unde era?“ Aici îl voi întrerupe și-i voi spune: „Ascultă, ia cartea asta și arată-mi-o pe nevastă-ta“. El nu va scoate nici nu cuvînt, va lua cartea, va cădea cu ea între divan și masa din mijlocul camerei, va deschide cartea, va citi cîteva rînduri, apoi se va ridica cu greutate și-mi va spune: „Ai dreptate. N-am avut nici o soție.“

P.-S. I

Povestirea s-ar putea termina foarte bine în punctul acesta, dar consider că pentru înțelegerea lui N., pentru înțelegerea lui N. zic... ăăă... ăă..., ar fi necesară ultima notiță, scrisă înspre sfîrșitul lui decembrie, cu două ore înainte de pronunțarea sentinței, notiță scrisă cu cerneală neagră, în caractere gotice. O redau mai jos, în întregime:

„A. Fără doar și poate, sînt cel mai mare nătărău al tuturor timpurilor. B. În altă ordine de idei, numele meu este N., N. de la Neron, de la Nabucodonosor, de la Nelson, de la Napoleon I, de la Napoleon III, de la Nazareth, de la Nimeni, și bineînțeles, nu vă poate spune prea mare lucru. C. Puneți-vă și dumneavoastră în situația mea, uitați în baie robinetul deschis, aprindeți televizorul, deschideți radioul, citiți toate ziarele din ziua precedentă și încercați și dumneavoastră să înțelegeți ceea ce nu înțeleg eu. D. Eu nu sînt Nimeni, eu sînt N. F. Sînt un nătărău. Mă vor achita. Tocmai de aceea.“

Aceasta este notița. N. va fi achitat.

P.-S. II

Fără doar și poate sînt cel mai de seamă romancier al tuturor timpurilor. Unii, deprinși cu romanele ascunse sub combinezoane, vor zîmbi rușinați (de ce rușinați, întrebați-i pe ei); alții, mai sinceri, vor zîmbi și ei, dar nu rușinați.

Desigur, propoziția cu care ați luat contact încă de la începutul acestor rînduri poate pune pe gînduri pe orice cunoscător (cititor). De ce? Povestirea trebuie să aibă un titlu, nu? (ea are unul neîndoios, dar asta numai din cauza editorului, o povestire, o nuvelă sau un roman fără titlu, avînd pe copertă numai numele autorului, nefiind autorizate să apară); povestirea trebuie să aibă niște personaje (ea are, ați și observat, niște...); în al treilea rînd, povestirea trebuie să aibă un final, parodiat sau nu, lipit sau nu, dar, oricum, final. Drept pentru care am întocmit acest

P.-S. III

Într-o liniștită zi de toamnă, într-o zi de toamnă, anotimp al amurgului, N. veni la mine și-mi ceru să-l recunosc. Sub mantia aceea ponosită, sub mantia aceea roșie, nici nu credeam că se putea ascunde vestitul N. de acum cîteva pagini. I-am făcut semn să șadă, i-am întins scrumiera, pachetul de țigări și cafeaua zilnică, pe care i-o pregătisem, și l-am întrebat ce vînt îl aduce pe la mine, l-am lăsat să mă privească, de la stînga la dreapta, de la dreapta la stînga, l-am lăsat să-mi spună ce vrea și am încercat să-l ascult fără să-l privesc, „existența este atît de absurdă, iar absurdul atît de existent, încît mare mirare dacă nu înnebunești privind ceasurile lui Dali ce tot curg, curg, curg, existența, adică locul de dincolo de realitate, căci o lume a obiectelor pure nici că se poate, altfel n-am ajunge în lună, altfel nu ne-am devora pe noi înșine, altfel nu ne-am semantiza devorîndu-ne așa plini de sens, „care sens?“ stăteam și-l ascultam, fumam, fuma și el: „Pavese, literatura în general, mormanele de cărți, mormanele de hîrtii, toate astea n-au nici un sens, care sens? n-au sens, n-au; ele, mormanele, ne fac buni, buni, și atît, zic, și nu mă contraziceți, și atunci războaiele, și atunci toate măcelurile, și atunci revoluțiile nu înseamnă decît un alt punct de vedere asupra celor existente“, și-și sorbi cafeaua, și-și stinse țigara, și se ridică de pe scaun așa cum ridici o

balenă pentru a o transporta dintr-un acvariu într-altul, și-ți dai seama că acvariul ălălalt e tot ca primul, și o omori acolo sus, și nu-mi zise nimic, și ieși trîntind ușa și ușa parcă îmi zdruncină creierii și începui să vorbesc singur (ce altceva poate face un om perfect lucid și singur ?.

ODĂ ÎN METRU ANTIC

PROLOG ÎN CER

El se naște vara, lîngă inima noastră, „din mamă iubeaţă şi tată bibliotecar şi de tot în chefuri meşter mare", așa cum va fi scris în jurnal. Pur și simplu părinţilor le plăcea de el. Domnul-Dumnezeu i-a dat o inimă uşoară şi l-a pus să moară în fiecare iarnă. Fiind al doilea copil dintr-o serie de patru, la 10 ani e lovit din plin de-o stenoză mitrală. Tot iarna se căsătoreşte. Intră apoi la Şcoala Normală de Înalte Studii, unde studiază opera lui Orfeu, textele ebraice și feniciene, astronomia şi geologia, precum şi inscripţiile lui Decebal. La 18 ani, la sfatul medicilor, părăseşte studiul limbilor hindusă, caldeeană, coptă, incaşă, mayasă, ebraică, greaca şi latina, dedicîndu-se literaturii.

Scrie, între 20 şi 25 iulie, trei poezii, cincisprezece comedii, un eseu politic, zece pamflete, unsprezece scrisori marine, o poveste pentru copii, şapte volume de proză literară, două articole de critică literară, precum şi treizeci şi nouă de capitole din romanul vieţii.

În clipa apariţiei celui de-al doilea volum de proză literară, coboară într-o scenă care nu este umplută cu nimic altceva decît cu o scară, vopsită în roşu. (Scara are cel puţin patru trepte, aflate la o distanţă de 35 cm una de alta.) Fundalul şi cortina sînt de asemenea roşii. El poartă un costum negru. El este sursa de lumină. El stinge becurile din sală.

Va muri. I se va pune la cap o mașină de scris din tei care într-un mileniu va dactilografia următorul mesaj (se vor bate cîte două litere pe an): „Arta cu hotărîre desăvîrșită cunoaștere prin imagini este. Să se chiverniseascâ arta și pre dinlăuntru și pre dinafară la toate trebile și la tot norodul. Nici un lucru nu iaste a să înțelege altă ceva prin comunicare deaca nu să face a înțelege dintru bun început transferul de informație cu ajutorul mesajelor. Arta pentru toți oamenii iaste. *The language of poetry is the language of paradox.*"

Despre el, un cronicar de la *Harper's Magazine* va spune că este „un Kant-Laplace al erei moderne". Marele Goethe va spune: „Contopirea celor două teme [a vieții și a morții, n.n.] și revenirea unor idei ale primei părți caracterizează mișcarea ce se încheie cu o coda care se amplifică sonor de la un *pianissimo* abia perceptibil la puternicul acord final".

PROLOG PE PĂMÎNT

Doctorul E. ascunsul zise într-o singurătate plăcută:
„De-a dragostei, prieteniei, libertății și veseliei
definiții încete avem noi nevoie încă
înainte de a le simți?

Cu-atîta blîndă, umedă, întunecată și rece
înțelegere încercatu-și-a sufletul cu o întrebare:
«O, există vreo definiție pentru orice sferă
importantă din viața umană?»"

Mă străduiesc să găsesc un titlu care să se potrivească acestui citat și mă trezesc scriind o povestire.

Imaginați-vă o scenă care să nu fie umplută cu nimic altceva decît cu o scară vopsită în roșu. Fundalul și cortina sînt de asemenea roșii. Muzică. Mi-sol-sol-la-la-si-sol-sol-la. Sursa de lumină (în eventualitatea în care în sală se sting becurile) va fi vopsită în roșu. Se aud primele replici:

— Ce minunată e iarba!

— Hai, hai, lasă-mă în pace. Mă aștepți aici. Nu te miști din locul ăsta.

— Bunicul zice că are culoarea verde. E verde?

Joi, în luna martie, primăvara este în toi pe străzile orășelului. De la un anotimp la altul, populația crește cu aproape șase sute de suflete.

Locuitorii orașului acestuia, înființat cu o sută de ani în urmă, nu au destul timp nici măcar pentru o înmormîntare. Primele patru familii venite aici își construiesc două vile cu cîte două camere. Vopsesc apoi vilele în negru. Prin fața lor desenează cîte un drum peste care aruncă cîteva pietre șterpelite de la șantierul de dincolo de calea ferată. În fiecare luni dimineața, cele patru soții ies la cele patru verande și întind cel patru preșuri de iută spălate cu sîrg de cele patru soții. Aprovizionarea se face o dată pe săptămînă, marțea, cînd cele patru femei trec calea ferată și se întorc cu maldăre de conserve de carne. După trei ani, cele patru familii devin opt. Cele patru familii noi își construiesc alte două vile cu cîte două camere, pe care le așează în fața celor deja existente. Și le vopsesc apoi în negru.

În fiecare luni dimineață, cele opt soții ies în cele opt verande și întind cele opt preșuri din iută spălate cu sîrg de cei opt soți. Între cele opt familii se stabilesc relații de prietenie care conduc la organizarea unor seri dansante ce la început se țin de cinci ori pe săptămînă (paranteză: lunea și marțea sînt ocupate cu curățatul și aprovizionarea) în una dintre cele opt camere existente în orășel.

Vin apoi copiii, ceea ce implicit conduce la apariția unor stări de tensiune culminînd cu construirea a două *dancing*-uri, de-o parte și de alta a drumului. Treburile în oraș nu mai merg așa de bine. Cele patru familii de pe partea dreaptă a străzii (acum asfaltată cu asfalt sustras de la șantierul de dincolo de calea ferată) părăsesc cele două vile și *dancing*-ul, construind ceva mai încolo un bloc cu patru etaje, cu două scări, cu apartamente de cîte două camere pentru familiile cu un singur copil și cu cîte trei camere pentru cele cu mai mulți copii. Cele-

lalte patru familii rămase pe strada asfaltată se răzbună plantînd două felinare de-a dreapta și de-a stînga și atîrnînd de ele cîte o plăcuță cu titlul „Strada principală". În fiecare miercuri seara, plăcuțele sînt furate de locatarii blocului, care le pun la cele două intrări ale acestuia. Joi plăcuțele atîrnă din nou de felinare.

Cei veniți la șase ani după această întîmplare pot cumpăra conserve de carne fie de la măcelăria din Strada principală 1, fie de la cea din Strada principală 2. Străzile devin deosebit de numeroase și se încurcă în jurul celor opt vile negre ca intestinele unui taur sacrificat. Cu timpul cel patru vile negre sînt vopsite în alb, pentru ca după cîteva luni să fie demolate. În momentul acesta apar demonstrațiile de stradă. Populația orășelului, care ajunge la cîteva sute de familii, construiește o clădire destinată tipografiei. Se construiește clădirea, se aduc mașini de la șantierul de dincolo de calea ferată, se lustruiesc dușumelele, se aduc vopseluri și la sfîrșitul primei săptămîni din noiembrie apare și primul afiș publicitar : „Consumați conserve de carne".

Odată cu deschiderea tipografiei se inventează și municipalitatea, care ordonă apariția și dispariția afișelor.

În fiecare vineri, locuitorii micului oraș se adună în sala de la intrarea în tipografie. Doi ani după aceea, din fondurile obținute în urma reclamelor, cît și în urma vînzării ziarului local, se construiește o sală de intruniri. Zece ani mai tîrziu apar primele fabrici și, odată cu ele, și primele periferii. Lucru curios, locuitorii orașului nu mai au acum nici o clipă liberă. Locul celor patru vile vopsite inițial în negru, apoi revopsite în alb, îl ia o impunătoare construcție cu două etaje. La primul etaj, nebunul orașului agață niște tablouri de care se rîde în hohote, seara, în sînul familiei. La etajul de deasupra apar cărțile. Titluri noi, nume noi. Treptat-treptat, pentru cărți se rezervă o vitrină în fața clădirii, direct pe trotuar, la doi pași de stația autobuzului. Se pot vedea acolo titluri ca : *Anonimul brâncovenesc, Psychopatologie de la vie cotidienne, Les mystères de Paris, Adolphe. Advice to women, Divina commedia, Playgirl, Kritik der reinen Vernunft.*

EXPERIENȚA E FĂRĂ ÎNDOIALĂ PRIMUL PRODUCT PE CARE-L NAȘTE INTELIGENȚA PRELUCRÎND MATERIA BRUTĂ A IMPRESIILOR NOASTRE SENSUALE.

Acolo, în fața trecătorilor, în fața a tot felul de trecători, în fața notarului și a cîtorva enoriași stă El, ars de soare, cu o pălărie de pai pe cap, cu niște pantaloni de in, cu o cămașă albastră, decolorată.

LA NICI DOUĂZECI ȘI CINCI DE ANI AI SĂI, SUDOAREA ÎI CURGE ȘIROAIE, SECOLUL ESTE AL NOUĂSPREZECELEA, IAR PĂMÎNTUL ACELA NU-I DELOC STRĂIN. EL VA PUNE ÎN EL ATÎTA TINEREȚE ȘI GRAȚIE CÎT AR FI ÎNCĂPUT, POATE, NUMAI ÎN ANTEBRAȚELE LUI VENUS DIN MILLO, ACEA CAPODOPERĂ DE TĂCERE.

Străzile largi, străzile drepte, curți, garduri, felinare, intersecția, magazinele adormite, perechile uitate în fața vitrinelor, cerul revărsîndu-se peste tot, umplînd golurile dintre clădiri, luînd forma țuguiată a acoperișurilor, plopi, plopi semeți, garduri, plăcuțe cu „cîine rău", cu flori pestrițe, crescute lîngă asfalt, flori stropite zilnic de proprietarul-pensionar, flori strivite zilnic, în joacă sau nu, de copiii chiriașului, oraș aflat la porțile Orientului, pomi prăfuiți pe marginea drumului, trotuare de praf, porți înalte de fier forjat, clădiri istovite, portretele vedetelor de sîmbătă seara zîmbindu-ți între o sticlă de „White Label" și-un aparat de ras marca „Braun", amestec de tonete, restaurante, hoteluri, baruri, tablouri ieftine, talgere de aramă, coșulețe cu flori artificiale, portofele, bibelouri, farfurii, turnuri, bolți, rădăcini, savoare, candelabre, sfeșnice, pahare înalte, oglinzi de cristal, barometre-cocoșei, servicii de ceai, de apă, de cafea, programul T.V., sport, diverse.

Și El, și El ce va căuta aici, în mijlocul acestor cuvinte, „gonește, gonește, îi voi spune și El va tăcea, și va tăcea, și eu voi continua să-i dau înainte cu gura, și El parcă se va uita la mine, dar de fapt nu se va uita, și atunci dintr-o dată îmi voi da seama că de fapt El nu va putea să vadă nimic, și atunci, ghicindu-mi probabil gîndul, va începe să plîngă, și lacrimile lui vor cădea

grele, rotunde și albe, albul acela mat al lacrimilor unui orb. În curînd vom rămîne numai noi doi în fața tonetei, oamenii vor trece iute, ascunși în ei, îmi voi coborî pleoapele, iar așa, printre gene, mi se vor părea egali cu ei înșiși. Voi avea impresia că toți fug de noi, că toți rîd de noi.

Ce sentiment ciudat îmi va putea da o lume plină de alegorii largi, încărcate de ani.

Va spune El: „Sîntem doi oameni singuri, care ascultăm radioul în concordanță cu legile obiective punînd în pericol însăși credința în evenimente". Și apoi: „Ce frumos trebuie să fie să citești ziarele"; și eu lui: „Ai să vezi soarele, munții, văile, birturile economice". Vom merge așa, îl voi ține de mînă și se va poticni la fiecare bordură.

Ei bine, va fi ceva nou, nu-l voi mai întîlni niciodată, iar plimbarea braț la braț lîngă un orb care pe deasupra mai este și un necunoscut mi se va părea deosebită.

COMPOZIŢIE INSPIRATĂ DUPĂ STATUIETELE APARŢINÎND ARTEI DE TIP HAMANGIA

Cristina Anda Anghelis, 27, păr creţ, trăsături mari, ochi superbi, cărora un anumit poet anonim le-a închinat trei dedicaţii şi un poem, picioare extrem de lungi, grupa A II. Este personajul căruia Culai Celcare îi dă toată dragostea lui pentru Faulkner. În noaptea de dinainte de a încerca să-şi ucidă propriul tată, Culai i-a cerul Cristinei un pachet de „Snagov“ şi un cuţit de bucătărie.
„Era cîteodată înfiorător de enervant. Ne dădeam de exemplu o întîlnire la Teatrul Naţional şi întîrzia cîteva minute. Pe mine asta mă scotea din sărite. Cu toate acestea, ne înţelegeam bine, în unele momente chiar foarte bine. Era un bărbat foarte bun. Ştiu că se certa în permanenţă cu ai lui, că era foarte violent, că era un însingurat, deşi aparent sociabil, şi-l cred în stare de ceea ce spuneţi dumneavoastră că a făcut. Din seara aceea şi pînă în prezent nu mi-a mai telefonat.“
Platon Bundescu, 30, mic de statură, poartă ochelari. Se exprimă foarte greu, frecîndu-şi mîinile.
— Ştiţi ce spune în jurnalul său Celcare despre dumneavoastră ?
— Nu. Ştiu că era un nebun şi jumătate. Mă făcea în permanenţă cretin.
— Ascultaţi : „P. B. este foarte prost, încearcă să ia interviuri în care să «reveleze» nişte idei, este fiul unei gorile care ajunsese colonel în 1962, păzind un brad la Predeal.“

— Era un nebun. Un nebun și jumătate.
— E adevărat că aveți doar liceul ?
— Da.
— Unde lucrați ?
— Sînt redactor „Agerpres".
— Vă mulțumim.

Tanți Buznea, 48, mătușa lui Culai Celcare, ne declară : „Culai era un copil dificil, nu-și iubea deloc părinții, se certa în permanență cu ei, le adresa cuvinte murdare. Părinții ăștia ai lui făcuseră totul pentru el, îl îngrijiseră de mic, umblînd cu sticluța de spirt după ei, fiind atenți cu cine se joacă, ce mănîncă și de la cine, fiind atenți cu cine se împrietenește fiul lor și cîte și mai cîte. Pe la începutul adolescenței se împrietenise cu o colegă de clasă. Tatăl lui se dusese la ea și făcuse un scandal, căci nu-l lăsa să dea la facultate. În liceu, puțin mai tîrziu, era un băiat retras, irascibil. Și în facultate tatăl lui a intervenit energic pentru a curma sau a stopa, nu știu cum să zic mai bine, o legătură de-a lui Culai cu o colegă care se întindea cu toți asistenții. Era un nerecunoscător Culai ăsta, deși ceea ce au făcut părinții pentru el nu fac alții.

Clemansa, 30, casiera asociației de locatari a blocului în care locuiește Culai Celcare.

Costică, 31, depanator radio-tv., soțul Clemansei.

Petre Cotarcu, 63, decan de vîrstă al tineretului jakobsonian. Unul dintre cei mai buni profesori ai lui Culai. I-a aprobat o bursă, precum și plecarea pentru consult medical în Suedia.

„Era unul dintre cei mai buni studenți din anul său. Retras, bine crescut și la propriu și la figurat, nu l-am auzit niciodată vorbind urît. Puțin sociabil, complexat fie din pricina originii incerte a mamei sale, fie din pricina mediului familial. Bun teoretician, dar mult mai bun practician al literaturii."

Marin Dănescu, 45, Gogobelize, zis Ghimpați, inspector adjunct. Participă la o serie de furturi de automobile. Îi refuză lui Culai Celcare un post de suplinitor în învățămîntul gimnazial.

Alberto Gerardi, 30, profesor navetist. Amicul lui Culai Celcare din perioada studiilor. Renunță la ele și devine

vînzător într-un shop. Astăzi este un critic de film în plină afirmare. „Eu îi ziceam mereu «*shalom*» și «*iaso*» iar el se supăra. Era un băiat foarte bun, cu un suflet foarte mare. Niciodată nu m-a lăsat să-i plătesc vreo vodcă sau vreo bere, iar cînd se pilea puțin, era foarte vesel și făcea cadouri la toată lumea care era cu el. Așa am eu Artaud și Gide și Pavese. Era un mare cititor, colinda anticariatele, librăriile și bibliotecile. Îi plăcea și să bea, dar niciodată nu l-am văzut susținut de alții."

Ghiță, 58, portar la „Capșa". „Nu pot să cred. Era un om foarte spilcuit și foarte elegant la vorbă. Nu venea prea des pe la noi, dar și cînd venea, lăsa cel puțin șase, șapte sute, o bursă de-aia de-a lor. Odată m-am întîlnit cu dumnealui în 368. M-a salutat, m-a întrebat ce mai fac, mi-a urat complimente pentru mine și pentru ai mei. Era un om deosebit, vă dați seama că mă pricep la oameni."

Kurt Henning, 27, profesor de geografie și coleg de navetă în primul an cu Culai Celcare. „Culai era un personaj extrem de simpatic, dar cîteodată te agasa cu Heine, cel mai mare poet german, după părerea mea, susținînd că nu era german."

Luminița Vasilica Ianculescu, colegă de facultate și bună prietenă de-a lui Culai Celcare. În primul an, cei doi sînt nelipsiți de la restaurantul „Berlin", unde toacă banii de bursă și împrumuturile făcute de Luminița. După moartea tatălui, L. V. I. se mărită cu un pictor decorator. Își ia un apartament cu patru camere, face un copil și pierde doi ani consecutiv. Soțul trece clandestin granița, L. V. I. mai naște un copil cu un mecanic de întreținere și fuge de acasă imediat ce termină facultatea, în comuna Solca, județul Suceava. „Culai are un caracter foarte ciudat. Este livresc, dar în același timp impulsiv. Ce-a mai chinuit-o pe prima lui logodnică pînă ce aceasta și-a luat lumea în cap și s-a înhăitat cu un coate-goale, un imbecil sadea. Era o situație foarte ciudată, Culai se împărțea între soție și fata asta care numai pe el îl vedea fiindcă îl și înțelegea bine pe zănatec. (Pufnește în rîs.) Seamănă cumva cu Mitenka, Grușenka și Katka, nu vă pare ?"

Maria Rusu-Ionescu, 48, primul profesor de liceu care a întrevăzut realul talent al lui Culai Celcare. Scoate acum revista *2.000,* în care publică poezii letriste și piese de teatru într-un act. „Era un băiat binecrescut, cu o reală aptitudine pentru ficțiune. Un talent deosebit."

Ion Ionescu, 50, directorul școlii unde a funcționat în cel de-al doilea an de stagiatură Culai Celcare. Aici, în această școală, Culai face o gazetă de perete, un montaj literar-muzical și o serbare de 8 Martie. Se ceartă apoi cu președinta Consiliului Culturii pe județ, Gica Lapteș-Culea, care dorea în casă numai „obiecte persane".

Virgil Ioanovici, 62, profesor universitar, cel care îi dă recomandarea pentru intrarea în partid lui Culai Celcare, îndrumătorul lucrării de diplomă a acestuia. „Culai Celcare a condus cîțiva ani, cu *flair* și cu tact, cenaclul Facultății de Limba și Literatura Română a Universității din București, «Junimea». Cît privește producția proprie, i-a venit la început greu să se decidă pentru un anume gen, fiindcă scrie și teatru și poezie și proză și eseu.

Foarte studios, devorator de cărți, la zi cu ultimele demersuri ale criticii moderne, aducea în toate încercările sale o pronunțată notă intelectualistă, referințe culte, fraze pastișate după autori faimoși, o senzație stăruitoare și inhibantă că orice lucru a mai fost spus o dată. Pentru el, problema principală este aceea de a fi autentic. lucru care-i izbutește îndeosebi într-o proză confesivă de tip «jurnal», asumîndu-și condiția intelectualului și pe planul vieții cotidiene, nu fără o amuzantă autoironie. Sub ochelarii groși și mina foarte serioasă, ascunde o curiozitate intensă pentru experiențele spirituale absolute, precum și o imaginație aprinsă. Noi avem puțini scriitori în linia aceasta, Camil Petrescu, Anton Holban, Mihail Sebastian. Culai Celcare este mai mult decît o îndreptățită speranță."

Ionel Matache, 28, profesor de biologie, coleg de școală cu Culai Celcare în primul an de stagiatură. Buni prieteni, îl bat pe primar și pe țiitoarea acestuia, Lenuța-Coca-Roberta, pentru că le blocaseră salariile. Ajung la Consiliul județean, care ia măsura transferării lor disciplinare la altă școală.

Bella Paraschiv, 28, profesor de educaţie fizică, coleg de navetă cu Culai Celcare în cel de-al treilea an de stagiatură. Bun şahist, bun fotbalist, bun prieten cu Culai, îl bat pe primar și pe ţiitoarea acestuia, Lenuţa-Coca-Roberta, pentru că le blocaseră salariile. Ajung la Consiliul municipal, care ia măsura transferării lor disciplinare la altă şcoală.
Constantin Petroiu, 45, normator.
Petrică, 23, ospătar la „Berlin“. „Era un băiat bun Culai ăsta. Lăsa cel puţin cinci lei bacșiș. Nu l-am văzut beat niciodată. Nu cred că era în stare de așa ceva.“
Popescu I. Popescu, 47, scriitorul preferat al lui Culai Celcare. Un sufletist și un foarte bun prozator, îi dedică romanele sale scriindu-i : „Cu simpatie, dorindu-i să fie în continuare genial“.
Amandina Serafim, 26, colegă de bancă în timpul liceului cu Culai Celcare. Primul amor al acestuia. „Mă făcea în permanenţă proastă, fiindcă nu ştiam nici măcar să sărut. Să vă spun un secret : eram proşti amîndoi, căci cred că realmente ne iubeam sincer.“ Azi, Amandina Serafim este bibliotecară.
Cantemir Sergiu, 32, tînăr scriitor, bun prieten de-al lui Culai Celcare. Recenzent al acestuia, îi oferă un plic cu nişte însemnări :

CULAI CELCARE, STIMATE DOMNULE

„departe pe jos“ * e, fără îndoială, un text cu numeroase calități ; unele de grad zero, adică menite să facă justificabilă lectura mea, dacă nu le-aș fi întîlnit la timp în textul tău, aș fi abandonat lectura ; altele, speciale și încă necotate la adevărata lor valoare în literatura română, adică cele care fac deliciul unui cititor ca mine și pe care eu, considerîndu-le unelte cu tehnologie înaltă (încorporată), le vreau utilizate cît mai eficient (și mă încrunt cînd ele merg în gol !) ; altele, în sfîrșit, locuri comune, concesii, ajustări, surdine (bine realizate !), destinate a transforma textul într-un obiect pasabil, publicabil, „calități“ pe care încă nu le va scoate nimeni din texte. în cele din urmă problema ta este *dozajul*.

să începem cu punctul doi ;

— utilizarea ironică a aparatului critic de tip filologic, procedeu neraportabil la „realism“, ba chiar cu o istorie marcată de fantasticul livresc (Borges), devine aici un potențator al prizei la real. Convenția (terminologia filologică-bibliografie, pinax etc.), pusă să funcționeze într-un loc neconvențional, ne apare drept *„du mécanique plaqué sur le vivant“*, deci tușează comicul, dar ne și pregătește pentru o **țîșnire** a *„vivant“*-ului. ne obligă chiar să-l căutăm înșine, așadar deschide canalul de comunicare cu realitatea mai mult decît ar putea s-o facă un text cu respectul legilor verosimilității.

* Se face referință la un text apărut în antologia *Desant '83*.

— citarea lumii, scrupulozitatea inutilă în citare (aparent inutilă) — a vorbelor prin reproducere fidelă chiar dacă ilogică, a faptelor prin transcrierea după cronologia așa-zisă normală chiar dacă, iarăşi, ilogică prin raportare la poveste, a poveștilor prin reluarea cu exactitate a logicii aberante după care ele au fost aduse în discuţie ca exemplare este și ea un procedeu oximoronic destinat să mărească priza la real și să demonstreze irealitatea lumii ce se prezintă simţurilor. Citarea lumii este unul din procedeele subtile pe care le folosești în gol ; de la oximoronul *mare priză la real/irealitate de fapt* se poate trece și trebuie trecut la atacul manipulării de factură politică, la deplîngerea amputării organelor de simţ ale speciei de către existenţa ei conversaţională şi politică (seria logică conversaţională-logică politică se creează şi este valabilă în acest context), dar tu tocmai pasul ăsta nu-l faci şi atunci întreaga forţă a procedeului se pierde într-un comic minor. La origine un procedeu al revoltei rîsul devine, atunci cînd nu e stăpînit cu vigoare, o revoltă îngenuncheată.

— conștiinţa de sine în text, cu excepţia semnalată mai sus, este suficient de mare. Procedeul constă într-un joc al detaşării și al angajării, într-o sporire a impresiei de sinceritate, de verosimil, dar, spre deosebire de realismul verosimil al romanului burghez, el duce la transmiterea mai sigură a întrebării şi nu a informaţiei despre lume.

— conceperea personajelor ca limbaje separate (nu ca persoane separate capabile să se înţeleagă în aceeaşi limbă) ; respectiv Cornel — Craii, Ovidiu — Arta apărării ind., Iliescu personajul — Gargantua, Iliescu — scriitorul — D E X-ul și propriul jurnal, ca și reunirea lor în limbajul oniric (declarat cel mai veridic) de la începutul părţii a patra este un element de construcţie foarte delicat şi faţă de liniile lui clare burţile textului se văd imediat şi mă mir că le-ai lăsat. Dacă citeşti cu atenţie, vezi că începutul părţii a patra închide textul și lasă afară aproape tot ce vine după pag. 12. Asta nu înseamnă că materialul din respectivele pagini nu și-ar avea locul lor în text. Eu zic numai că datorită limbajelor paralele

(temă de cercetare care merită mare respect), apariția unui limbaj cu funcții secante determină închiderea textului independent de faptul că autorul a avut sau nu timpul să spună tot ce voia să spună.

punctul unu ;

— scris degajat, necrispat, spiritual, mici îngroșări inutile ale poantelor.

— rapeluri culturale ireverențioase (cam prea numeroase totuși pentru gustul meu ; ori sînt simple rapeluri, ori e paradă. dacă devine paradă, apare și posibiltatea anulării unor efecte obținute din utilizarea ironică a aparatului filologic, așadar puțină discreție !)

— la șarjări pe teme biografice ferește-te de naivități de tip american (v. Cornel)

punctul trei ;

— astea le știi tu mai bine.

Problema e totuși a dozării ; adică dacă unele procedee excelent de puternice nu sînt folosite la capacitatea lor și nu te apropii mai mult de mizele mari (prin pct. 2), atunci importanța acordată punctului 3 apare ca disproporționată față de cantitatea de adevăr descoperită prin pct. 2 și pe care temporar 3 trebuie s-o acopere pînă la publicare. Astfel se poate întîmpla ca numai pct. 1 să rămînă în picioare, dar acolo în primul rînd n-ai voie să greșești și în al doilea nu te îndepărtezi prea mult de mediocritate.

„Departe pe jos“ demonstrează existența materialelor, a mașinăriilor, a voinței, a talentului și a altor capacități, cere cu necesitate o concepție mai matură a arhitecturării.

Cosette Stulovici, 27, profesor de istorie, fostă colegă de bancă a lui Culai Celcare în perioada ciclului gimnazial.

Anca Maria Toth, 25, medic, soția lui Culai Celcare, destul de înaltă, blondă, părul tuns scurt, ochii verzi, blînzi, înzestrați cu foarte multă răbdare. „Nu este vorba de crimă, Culai are obiceiul să «rotunjească» realitatea, această nelumească realitate care este natura, cum ar zice chinezii. Este un «asiat», așa cum susțin prietenii săi, Dragoș, George, Tudor ș. a. Tip inteligent, cultivat, sincer, preferă realitatea interioară celei exterioare.“

Marion van Reindl, 26, profesoară de rusă, colegă de navetă a lui Culai Celcare, din timpul primului an de stagiatură.
George Vasilacu, 32, scriitor. „Culai este un mare sentimental. Este cel mai bun și cel mai sincer prieten al meu. Are talent și nu e mulțumit niciodată de ceea ce face, deci iată atributele unui scriitor adevărat. Posedă niște părinți groaznic de cicălitori și cîteva drame pasionale. Nu este un tip violent, așa că nu cred nimic din ceea ce spuneți. Este mai degrabă sarcastic, necontrolat. Atît."
Mihai Vasilescu, 28, arhitect, asistent la catedra de sistematizare a Institutului de arhitectură din București. „Culai e mai degrabă flegmatic. Un tip pasionat, mort după Dostoievski, Kafka, Eminescu, Watteau, Beatles. Nu cred nimic, nimic."

Dragoș Vlăsceanu, 31, pictor, membru al U.A.P. „Culai, conul? Nu, nu cred nimic. Este un individ calm, puțin șiret, puțin naiv, puțin egoist, dar foarte simpatic. Sincer, nu-l cred în stare de așa ceva."
Tudor Dumitru Vorovenciov, 29, tînăr scriitor. Locuiește la Cluj.

„— Cum vi se pare Culai Celcare?

— Spectacular. Mi se pare aidoma unui personaj inventat de mine. Subtil, inteligent, sentimental, plin de învățătură pentru azi și de-aici înainte, cît mai departe, pe jos!

— Dacă ați auzi că și-a ucis tatăl, cum ați reacționa?

— Așa cum zicea Floria Zîmbeștteanu, prietenul nostru: m-aș îmbrăca într un costum de mătasea-broaștei."

Zaharia, 59, portarul liceului unde funcționează acum Culai Celcare. „Este un profesor foarte iubit de elevi. Îi duce în excursie, la filme, la teatru, la cenacluri de-alea. Am auzit că la dînsul în oră elevii nu se ridică în picioare și răspund fără să ridice mîna. Nu le pune absențe niciodată. Vine îmbrăcat tinerește și cu bun-gust. Îi place și tovarășei directoare, îmi place și mie."

Traian Zicu, 29, un fel de Pélé alb al poeziei noastre contemporane, bun prieten al lui Culai Celcare. „Culai are

un zîmbet ca o coajă de banană. Restul, îl puteţi citi în Suplimentul literar-artistic al *Scînteii tineretului*. Tot acolo publică şi celălalt mare prozator pe care îl recunosc, George Vasilacu. Nu mă întrebaţi alte prostii."

Florian Zîmbeştteanu, 38, actor renumit. „Da, îl cunosc pe Nae. Vreţi şi de la mine un răspuns ? Atunci daţi nişte rînduri de albitură. *Okay ?*"

BUZUNARUL INTERIOR

Într-o după-amiază de iulie, o lună caldă ca o împreunare, într-o după-amiază a anului 1982, tovarăşul Vrînceanu deschide fereastra care dă cu nesaţ spre bulevardul Magheru. Oarecum deasupra lui însuşi se formase un halou de orgoliu tineresc cu care privea cele două trotuare paralele. Crescînd mai presus de sine, adulmeca în peisajul adolescentin de odinioară perii primordiali, adormitori, atacabili, liniştitori, neliniştitori, ameţitori, bucolici, adevăraţi, anonimi, pămînteşti, zgomotoşi, nestingheriţi, adînci, surîzători, extinşi, neprietenoşi, prietenoşi, nerăbdători, buni, blînzi, calini, dragi, răsunători, luminoşi, nemărginiţi, transparenţi, atotcuprinzători, cristalini, deschişi, liberi, ameninţători, neîndestulători ai Mioarei.

El, înveselit şi plin de orgoliu, avea 32 de ani. Ea, gingaşă şi fragilă, avea cam tot atîţia, dar fără vreo cîteva luni.

Capitolul 1 : Povestea dragostei lor

Pe data de 8 august 1975, la orele 17,52, în gara Braşov, el, Panait Gebeleizis Vrînceanu, se îndrăgostise de ea, Mioara Dachian. El era viitor absolvent al Institutului de arhitectură, ea era viitoare absolventă a Institutului de construcţii. Ei veneau amîndoi de la Bucureşti şi se

cunoscuseră în acceleratul 436. Timp de două ore și ceva discutaseră despre fotbal (ea ținea cu Steaua, el era dinamovist), despre brînzeturi, mezeluri și țigarete (ea nu fuma, el fuma), despre premoniție, despre repartiții, despre literatură, despre muzică (ei îi plăceau Ceaikovski, Beatles, Rolling Stones și Deep Purple, lui îi plăceau Bach, Cream, Beatles, Led Zeppelin, Pink Floyd, Yes, Emerson, Lake și Palmer și Jethro Tull) și despre dragoste, în toate manifestările ei concrete. (Această sintagmă o veți întîlni din nou cîteva povestiri mai încolo.)

Amîndoi, căutîndu-se doar pe sine în structura divină a materiei virgulă *pășeau* abia percepînd preistoria, sfîșiind vălul compact de liniște, revelînd culoarea frumuseții și a eternului, oglindindu-se reciproc, *spre Sanatoriul TBC Sînpetru.*

Ei procedau astfel : luau troleibuzul pînă la întreprinderea „Rulmentul", apoi se urcau în autobuz și coborau chiar în centrul satului, care își stabilea spațiul interior în detrimentul celui exterior prin niște porți înalte, ardelenești, și printr-un drum în pădure, inalienabil.

Capitolul 2 : Locul de unde pornește acțiunea

Locul de unde pornește acțiunea era liniștit.

Capitolul 3 : Continuare

Drumul care începea din sat, din fața bufetului „Lempeș", urca puțin printre niște cîmpuri cu porumb, cu un cimitir protestant plin de meri (la dreapta) și cu un atelier de reparații (la stînga). Apoi erau întîlnirile din pădure cu ciobanii, glumele lor și cele două, trei răsuciri ale drumului pînă la bariera propriu-zisă, căci e bine să știți că așa ceva se găsea la intrarea în sanatoriu. Se zice că cei care suferă de plămîni au un libido crescut, fapt pentru care în ghereta de lîngă barieră stătea chiar Ana Maria Celaru.

După aceste cuvinte cu ajutorul cărora am reușit să-l introduc pe cititor în atmosfera senină a acestui loc, îl

voi strecura în povestire și pe Vrînceanu. Deci: cum treceai de bara alb-roșie, pătrundeai într-o frumoasă alee, cu flori călcate de unii ce jucau volei, cu bănci pe care studentele și studenții spuneau bancuri, la început mai slabe, apoi din ce în ce mai tari. Făceai ce făceai cîțiva pași, dădeai de un scuar unde se juca tenis de masă. Zgomotele acestor vajnici luptători erau auzite de medicul Tit-Liviu Ungureanu, care ținea totdeauna fereastra deschisă și capul pe fereastră, fumînd. Dădeai din cap și urcai uitîndu-te la zîmbetul de o onctuoasă solicitudine al medicului, apoi era foarte puțin probabil să nu te împiedici de cele cîteva trepte și să nu cazi direct în brațele sorei-șefe, Rodovica Moldovan.

Capitolul 4: Descrierea locului de unde pornește acțiunea

„Pe culmea cea mai înaltă a munților Carpați se întinde o țară mîndră și binecuvîntată între toate țările semănate de Domnul pre pămînt. Ea seamănă a fi un măreț și întins palat, capodoperă de arhitectură, unde sînt adunate și așezate cu măiestrie toate frumusețile naturale ce împodobesc celelalte ținuturi ale Europei, pe care ea cu plăcere ni le aduce aminte. Un brîu de munți ocolesc, precum zidul o cetate, toată această țară, și dintr-însul, ici-colea, se disface, întinzîndu-se pînă în centrul ei, ca niște valuri proptitoare, mai multe șiruri de dealuri nalte și frumoase, mărețe pedestaluri înverzite, care varsă urnele lor de zăpadă peste văi și peste lunci."

Capitolul 5: În care este foarte greu să se întîmple ceva

Tot felul de probleme și ghicitori umpleau gazetele de perete de pe culoarele sanatoriului. Umanist în spirit, programul începea la orele 8, printr-un dejun copios și

printr-un bon de supliment care se traducea printr-o omletă. Apoi *remy* sau șeptic (să nu uităm că acțiunea are loc totuși în Ardeal, vezi și capitolul precedent !). Apoi ieșirile pe iarbă. Apoi cîte și mai cîte. Prînzul la orele 13. Odihna între 14 și 16,30. Apoi plimbări, jocuri în aer liber. Cina la orele 19. Apoi program de televizor. Marțea, joia, sîmbăta și duminica : film. În tot acest interval, discuții pe grupuri. Excursii : duminica. Excursii pe grupuri : sîmbăta și duminica. În rest, atmosfera din sanatoriu ilustrează în culori vii, impresionante, firea energică, autoritară și viforoasă, totuși cumpănită, a directorului.

Capitolul 6 : Discuția dintre Moldova și Ungureanu

Rodovica Moldovan : — În curînd se va schimba seria. Ei, ce ziceți ?
Tit-Liviu Ungureanu : — Ce să zic ? Tovarășa Măicuța ?
R. M. : — Bineînțeles. A telefonat din Predeal că va sosi fiul ei mîine, cu mașina. Trebuie să facem ceva, domnule director.
T.-L. U. : — De viteaz, o fi viteaz ? Să-i dăm o rezervă, ce zici ?
R. M. : — Cred că cel mai bine ar fi să-i dăm o rezervă, singur.
T.-L. U. : — Țara are nevoie de tihnă.
R. M. : — Vom alcătui o epitropie...
T.-L. U. : — Ssst ! Nimic deocamdată. Te duci și-l scoți frumușel pe ăla de a venit azi. Îi dai un pat pliant.
R. M. : — Cam face scandal. Ba că mîncarea-i proastă, ba că așternuturile sînt murdare, ba că programul este prost... Ce să-i faci, se crede intelectual.
T.-L. U. : — Va să zică musiu începe să ne privească în ochi !
R.M. : — Negreșit.
T.-L. U. : — Mă ispitește să-l dau afară.
R. M. : — Foarte bine. Vezi, dragule, este o fătucă la ușă.
T.-L. U. : — Am înțeles. Voi continua mai potolit.

Capitolul 7: În care Vrînceanu urmărește să informeze și să instruiască

O săptămînă mai tîrziu, Vrînceanu se împrietenise cu toată lumea din sanatoriu. Juca tenis, organiza excursii pînă la Hărman și mai ales citea seară de seară în ședințele cenaclului „Sănătatea" din cadrul sanatoriului. Într-o seară...

— Să citească tovarășul Vrînceanu.
— Ia s-auzim, măi Vrîncene!
— E ăla care a venit de la București.
— Taci. Orice ar spune el, trebuie să rîdem.
— Am auzit că se duce și se îmbată la crîșma aia a lu Safir A. Safir.
— Da, bineînțeles.
— Hai, hai, mai repede, că se lasă noaptea.
— Sanchi, și n-ai tu unde să te duci cu Nuți.
— Taci, bă derbedeule. Ia fii atent la ăla care citește!
— Mai dă-l încolo, de-asta îmi arde mie acum?!
— Taci și nu-mi umbla pe sub fustă, că nu se poate.
— De ce?
— Ei, știi tu. Taci acum și fii atent la ăla. Și pe urmă stăm și la film, nu-i așa?
— Ce să mai zic, da. Dacă așa vrei tu, dragă.
— Ssst!
— Ia te uită cine vorbește!
— Da' tăceți odată din gură. Parcă sînteți niște oi căpiate.
— Da' ce zice ăla, mă? Nu vezi că nici nodul la cravată nu știe să și-l facă?
— Oaie creață, vorba lui Eminescu ăla.
— Băiat bun Eminescu, ce spui?
— Da, Eminescu, sigur că da. Da-i mai frumos să dormi, să mănînci, să...
— Da, proasto, poezia nu-ți place? Te face mai bună.
— Mai bună la ce, Lumi?
— Tăceți odată.
— Uite, mai are o foaie.
— Hai să fim și noi atenți măcar la sfîrșit.

— Tot timpul au vorbit, tovarășe director. Grupul acela din colț, doi băieți și două fete.
— Ce sînt ?
— Muncitori fruntași, cîștigători ai olimpiadelor pe meserii, și ei uitați cum se comportă.
— După ce termină zevzecul ăsta, îl invitați la discuții. Hai, că mai are doar o pagină.

Capitolul 8 : Discuții

„Vom distinge, de la bun început, trei tipuri fundamentale de cercetare : cercetarea nemijlocită, cercetarea tipologică și interpretarea teoretică. Toate acestea au ca scop realizarea înțelegerii totale, drepte și adevărate. Desigur că trebuie pornit permanent de la fapte și de la informații. Cercetînd relația fapt-informație în cadrul sistemului din care face parte și în ansamblul vieții culturale a colectivității în care circulă, trebuie decelată funcția în cadrul structurii sociale a comunității.

De aceea, lucrarea tovarășului Vrînceanu mi se pare bine realizată, lucru pentru care îl felicit, urîndu-i pe mai departe noi și mărețe succese în muncă."

Capitolul 9 : Scrisoarea Mioarei către Vrînceanu

„M-a surprins plăcut, aș putea spune, felicitarea pe care am primit-o. La început am considerat că nu era necesar gestul acesta. Lasă ca totul să rămînă așa, fără nici un fel de explicație, fără să rănești «ciuta», cum îți plăcea ție să-mi spui.

Aici lucrurile nu sînt tocmai vesele. Să nu mă aștepți la gară, fiindcă doctorul Ungureanu vrea să mă conducă. Să știi că are o pilă la institut și mi-a spus că dacă ai să termini cu o medie mai frumoasă, lasă resentimentele deoparte și-ți dă și certificat de sănătate cum trebuie, știi tu ce nevoie e azi de așa ceva. Și ai să mai colaborezi cu el, și ai să-i mai scrii. S-ar putea să ne

facem și un *week-end* la Poiană. Te pupă una care e nebună după tine."

Capitolul 10: În care se amintește în treacăt despre poeziile cu formă fixă.

— Panait Gebeleizis Vrînceanu, „vînos, sprinten la mișcări, un chip uscățiv, fără vîrstă, ars de soare, ochii vii, mustața roșcovană, tunsă puțin pe buze, chica retezată, face cîteva mișcări în fața ferestrei care dă cu nesaț spre bulevardul Magheru. E vesel. Rîde către soare, iar mie mi s-a părut că văd în el — în scăpărarea acelei clipe — toată mîndria neamului românesc."

UNICORNUL

(o legendă)

— Ce ?... (A. Malraux, *Cuceritorii)*

Îl știm noi, 30 de ani, țigări „Kent" în buzunarul din dreapta, 40 de ani, plămîni de oțel.

Unsprezece virgulă trei secunde pe suta de metri, 46 de ani, profil dantesc, 48 de ani, posesor al unor chei „Dacia", una mie două sute nouăzeci și opt de centimetri cubi, mers normal, ochi căprii, părul ondulat, 50 de ani, zîmbetul lui Stan Laurel, pantalonii lui Giuliano Gemma și vesta unchiului Tase, gestionar, 62 de ani, prezbit, posesor al unui cec în valoare de cincizeci de mii de lei, posesor a două apartamente de două și, respectiv, de opt camere, cu verandă, garaj și tablouri obținute prin Consignația cu sume variind între trei sute și trei mii nouă sute și șapte zeci de lei, posesor, de asemenea, al unui autoturism „Dacia" pe care-l vizitează în fiecare dimineață în garaj la Nelu, fratele nevestei, 38 de ani, mustață, blugi (b-l-u-g-i), băiat bun, bețiv și mecanic auto și cu care mai schimbă cîte o vorbă, două și cîte un zar, două, înaintea fiecărui meci duminical.

Și zarurile, ale dracului, nu cad niciodată cum ar trebui să cadă. „numa gherle, dom'le, ocolirea mamii lor" și vecinii " „așa le trebuie, dă-i încolo, dacă vîră mîna în buzunarul oamenilor, lasă-i să-i dea la ilicit... și băiatul ăla al lor, un desfrînat, și mai vine pe la ei unu cu mutră de frînghie, neînsurat, la vreo 50 de ani. Vine, fumează «Kent» și împrăștie norișorii ăia de tu-

tun și de hîrtie fină, țigara e ca berea, e bună hîrtia, e bună țigara, e bună apa, e bună berea, împrăștie, zic, norișorii ăia de fum pe bietele fete după aici, care atîta așteaptă, un june chel, cu «Dacia» și cu «Kent»“, iar alții „Vezi-ți, tovarășe, de treabă, nu-i adevărat, vorbești ca-n revistele alea de vinerea, n-ai dreptate, cetățene, nu vezi că n-ai dreptate, adică ce să facă săracii tineri, se distrează, îți pare rău, nu-i așa, hai spune“ (asta nu că ar gîndi diferit, ci doar din spirit de contradicție, că doar așa se naște opinia publică și nu altfel...).

În esență, Telemah Olalíe nu este deloc unul dintre aceia care zic la orice pas „Despre ce date experimentale este însă vorba?“

Născut imediat de cum a apărut în conul de lumină al Soarelui pe care îl va înjura mai tîrziu, s-a ambiționat să recupereze timpul pierdut. „Bună dimineața, Ioane“, îl apostrofau băieții întinzînd corzile de piele cu care își struneau vacile, iar el, răsucindu-se pe călcîie, întuneca cerul în miezul zilei cu umbra lui — așa i se părea (spun prietenii că ori de cîte ori își scuipa-n sîn, aducea vorba despre potop, nu că ar fi auzit de la baba Frusina despre mările de sînge ale Vechiului Testament, ci așa, ascultînd fluxul interior, zicea el, și oamenii : „Ce vorbești, mă, nu vezi că ești prost, e prost, dom'le. Uită-te la el, nu și-a tăiat bine buricul și are pretenții că nu știu ce. Băiete, vezi-ți de treabă și apucă-te și fă și așa mai departe.“ „Adică ce părere are, sărea un altul, ce, adică noi sîntem proști, noi am pomenit două războaie și știm ce și cum“, la care el, Ionică adică, strîmba din nas, își tîrșîia mefistofelic picioarele, se depărta cîțiva pași și urina, la care primul, „ptiu, fir-ar să fie, îl împușc“, iar al doilea, „ptiu, fir-ar să fie, îl împușc“, după care se duceau să urineze înjurînd, care grîul, care cerul și celelalte...

Așadar acest Ionică Telemah (Telemah Străchinescu, 68 de ani, plăcintar, cu un cap cît o monedă de-aia de un leu 1940, cu un porumb pe revers, iar pe avers cu un cap și mai mic decît o jumătate de *penny*, Telemah Străchinescu, zic, cu picioarele crăcănate și cu o elocventă dexteritate de a patrula prin fața M.A.T.-ului, salutînd regulamentar, era de acord cu titlul de bunic

al lui Ionică, neridicînd nici o obiecţie, surîzînd aprobator din paharul ăla crăpat, paranteză absolut necesară) Olalíe (asta era porecla în 1942 alipită la numele de Chirpidel, chipurile pentru a nu stîrni ilaritatea, chirpidel neînsemnînd nimic sau aproape nimic; în 1948 renunţase la numele acesta în favoarea celui de Olalíe, provenit prin rîvna bunicii dinspre mamă, Hava-nebuna-lălîia, care vindea cioburi și pungi nu de plastic, fiindcă atunci nici vorbă de biguri, ci pungi de hîrtie, cumpăra hîrtie creponată, lipea cîte două-trei deodată și se tocmea cu basarabenii), în 1952, dîrdîind în faţa cinematografului „Vasile Roaită“, dormind prin gări, azi în Gara de Nord, mîine în Gara de Est, sculîndu-se speriat și fumînd ţigară de la ţigară, la auzul veștilor că o bandă de foști chiaburi i-au împușcat și ultimele amintiri din tîrgușorul ăla din nord, decise să mute accentul numelui său de pe „i“ mai aproape, pe „a“. Dar Olàlie nu a rămas pasiv. A început mai întîi prin a refuza să publice contraargumente. A scris nuvele. A suferit un grav faliment cînd a fost nevoit să recunoască prezicerile lui corecte din punct de vedere știinţific, precum și surprinzătoarele lui descoperiri. A invocat diverse fapte și fenomene ipotetice la vremea aceea. Le-a confirmat ulterior (...) *

Încă de atunci se simţea că are cu el niște planuri, dar care așteptau de multă, de prea multă vreme să iasă la lumină. Vremea venea și pleca. El, Telemah I. Olàlie, se bărbierea la frizeria din colţ, la Aurică, coleg de armată și prieten bun, el, Telemah I. Olàlie, se trudea să-și secţioneze piramida sa precis și tandru coroiată, uitîndu-se cu coada ochiului în ciobul de oglindă confecţionat special. Se plimba adeseori singur, din cap pînă-n picioare. Ardea. Spre surprinderea lui, prietenii înaintau cu îndîrjire contra curentului. Spre surprinderea lui, impresiile făcute de examinarea traiectoriilor prietenilor lui erau favorabile. Făclia de deasupra orașului, care nu era nici măcar cît negru sub unghie cel natal, justifica necontenit, în ochii lui, cererea de hîrtie.

* =n.a.

Nu se va putea şti niciodată cu exactitate cît timp i-a trebuit lui Telemah I. Olàlie să parcurgă distanţa de la bariera oraşului pînă în centru.

Viziunile trezite de umbletul lui Telemah I. Olàlie: o sală de aşteptare; o cale ferată lată cît un teren de fotbal; un panou cu trecerea interzisă; un alt panou, gelatinos de data aceasta, în continuarea primului, anunţînd lapidar: vă rog!; o bicicletă de serviciu încuiată într-o cutie de tablă la capătul unui coridor; pacienţi care îşi aleg, în faţa unui ghişeu, cîte două-trei boli; o farfurie obişnuită, goală, şi două miini puse pe ea în cel mai pătrunzător limbaj flamand...

MAŞINA DE PÎINE

Sacul nu era gol, dar cel care-l ducea era chiar Marcu Dobre. Umbla liniştit, cu capul în jos, uitîndu-se la urmele pe care le lăsa pe zăpada murdară. Gesturile sale erau abrupte, iuţi. Trecea împovărat spre camionul parcat în partea dreaptă. Lîngă el se aflau baloturile acelea şi stîlpii mari, de ciment, aruncaţi în noroiul şanţului.

Dincolo începea pădurea la asfinţit. Copacii albaştri, îmbîcsiţi de crengi. Pămîntul vlăguit de o ploaie seacă, amestecată cu o zăpadă cafenie. Cerul vineţiu.

Deschide portiera şi aruncă sacul înainte. După vreo două, trei evitări, sacul se aşează lîngă schimbătorul de viteze. (Schimbătorul de viteze ca un ţăruş fără sens.) Peste sac, picioarele lui. Marcu Dobre înjurînd. Bîzîitul motorului egal, halucinant.

„Se făcea că mă dureau picioarele. Aveam o senzaţie foarte nasoală. Inima mi-era ţeapănă. Încercam să mă mişc, dar nu puteam. Parcă mi-amorţiseră mîinile. Vream să mă ridic, dar totul era în zadar. Vream să mă întorc pe o parte, dar nu mă puteam întoarce. Oricît de mult aş fi vrut, nu puteam. Am vrut, am încercat, dar n-am putut. În cele din

urmă m-am scîrbit.“ (Simina Bondoceanu, 24 de ani, profesoară navetistă.)

„Am visat că se uita la mine o pisică, o pisică neagră. Chiar în somn, înțelegeți, m-am gîndit la ceea ce zicea bunica, Dumnezeu s-o ierte. Ea-mi spunea deseori că pisicile înseamnă prietenii false. Sînt convinsă că așa este, căci imediat de cum m-am trezit, am auzit telefonul, iar la capătul celălalt al firului era bărbatu-meu. Sîntem despărțiți de un an, el a rămas cu mașina, iar eu cu cei doi copii și cu casa.

Am să mă mut, sigur că da, asta am să fac. Am dat deja nouă mii de lei unuia ca să-mi aranjeze cu buletinul.“ (Marina Ioanițescu-Carpen, 38 de ani, inginer agronom navetist.)

Pornind, mașina descrie un arc de cerc și se îndreaptă spre locul acela unde vinețiul se împletește cu cafeniul. Șoseaua este galbenă, cauciucurile sînt mov, iar pămîntul este rotund.

Marcu Dobre accelerează și nu privește în urmă. Nici măcar nu scrîșnește. Deschide un aparat de radio apoi netezește măciulia schimbătorului de viteze. Cu mîna dreaptă. Apucă o păpușă de cîlți și șterge geamul cu ea. Cu mîna stîngă.

Marcu Dobre privește încruntat drumul. Marcu Dobre învîrtește volanul mașinii în sunetele răgușite ale radioului de pe bord. Marcu Dobre claxonează. Marcu Dobre privește în oglinda retrovizoare. Marcu Dobre își saltă privirea spre o altă oglindă cocoțată drept în mijlocul parbrizului. Marcu Dobre se întreabă dacă moșneagul cu căciulă neagră și cu pufoaică i-a arătat biletul. În spatele mașinii mirosul de la carburator nu încetează. Așijderea și bîzîitul.

„Eram într-o cameră nu prea mare, cam de două ori cît sufrageria mea. Un bărbat înalt, elegant, care s-a prezentat «cronicar dramatic», aducea stative cu

rochii. Pe unul erau rochii din pînză topită, iar pe celălalt rochii din tercot, «Lee Cooper», viu colorate.

Mi-a zîmbit și m-a ajutat să mă dezbrac. Avea degete lungi, iar cînd și le punea pe spatele meu, mă treceau fiorii. Am rămas goală, complet goală, și ce era ciudat, nu aveam nici cel mai palid sentiment de jenă." (Dorina Gheorghițan, jurisconsult navetist.)

„Vedeți, era într-o duminică, așa cred, fiindcă nevastă-mea tocmai gătise, și veniseră la noi niște prieteni care aduseseră două sprayuri 8×4 verzi. Și cum tot vorbeam noi și fumam «Pall Mall» fără filtru și «Salem» mentolat, mai un banc, mai un păhărel, mi-a venit chef să conduc mașina prietenilor. Am sărit peste balcon ca în filmele de capă și spadă și am aterizat direct într-un «Alfetta»." (Șerban Iulian Grăsoiu, 35 de ani, medic navetist.)

Din spatele mașinii privind înainte, pe culoar, mai întîi observi doi oameni care discută ținîndu-se de barele de sus. Printre ei reușești să descoperi o fîșie cafenie. Fiecare începe să vorbească exact în momentul cînd tușește motorul. Unul dintre ei rîde. Îți dai seama după buzele suflecate și după obrajii lățiți. Pe partea dreaptă se văd copaci și cîini striviți. Pe partea stîngă, parazăpezi. Pe partea dreaptă, o biserică și un cămin cultural. Pe partea stîngă, parazăpezi. Pe partea dreaptă, case cu etaj. Pe partea stîngă, parazăpezi. Pe partea dreaptă, dealuri cu vii. Pe partea stîngă, dealuri.

Lumea din mașină tace sau respiră. Unii citesc. Alții dorm. Unii nu citesc. Alții nu dorm. Aerul, nimic de zis. Seara se strecoară aproape pe nesimțite.

Marcu Dobre privește încruntat drumul. Marcu Dobre învîrtește volanul mașinii în sunetele răgușite ale radioului de pe bord. Marcu Dobre claxonează. Marcu Dobre etc. DAR Marcu Dobre își saltă privirea spre o

altă oglindă, cocoțată drept în mijlocul parbrizului și se întreabă dacă moșneagul (căciulă neagră și pufoaică), ale cărui buze sting un tăciune aprins, i-a arătat biletul. Țigara aprinsă în aerul aburit și roșul care intră pe geamuri l-au scos din amorțire pe Marcu Dobre. Acum lasă șoseaua să meargă mai departe, iar el translează spre dreapta. Oprește. Motorul continuă să bîzîie. Marcu Dobre ridică un bolovan cu brațele, apoi se ridică și se îndreaptă pe plajă ușor, parcă împiedicat. Ajunge. Îl ia de guler. Cei care citesc nu mai citesc. Cei care dorm nu mai dorm. Cei care citesc privesc uluiți. Cei care nu citesc privesc uluiți. Cei care nu dorm risipesc aerul dintre buze, căscîndu-le.

Marcu Dobre ajunge cu povara în dreptul volanului. Deschide portiera și-i face vînt. Căciula neagră rămîne. Nu pentru multă vreme.

Brusc, Marcu Dobre se trîntește pe scaun. Apucă volanul, apasă pe accelerator, schimbă vitezele și pleacă. Privește tacticos drumul. Privește în șoaptă în oglinda cocoțată în mijlocul parbrizului.

„Mergeam într-un «Mercedes-Benz» ultimul tip, cu schimbător de viteze automat, și mi-au făcut semn pe șosea trei persoane, tata, mama și fiica. Era chiar fosta mea soție împreună cu familia ei. I-am luat pe toți, tînăra lîngă mine, iar babalîcii pe bancheta din spate. Conduceam cu peste o sută douăzeci de kilometri pe oră, iar cu coada ochiului trăgeam spre «fostă» și mă distram văzînd-o speriată. Depășeam tot ceea ce-mi ieșea în cale, treceam pe lîngă toate celelalte mașini și claxonam. Așa că în mai puțin de jumătate de oră am fost acasă, cu toții. Ei au coborît chiar în stația de tramvai și mi-au mulțumit. Ăla bătrînu a rămas mai în urmă și a vrut să-mi dea o hîrtie de cincizeci și una de zece, chiar așa. Dar eu am trîntit portiera și

am plecat cu a doua." (Ionel Constantin, 25 de ani, profesor navetist.)

„Se făcea că eram într-o piscină. Cînd am ieșit pe marginea de beton, dinspre vestiar m-a oprit un ins care m-a întrebat ceva după care a izbucnit în rîs, m-a bătut cu palma pe umăr și s-a ușchit. Eu am mers țanțoș pe marginea bazinului atrăgînd privirile gagicilor. Am făcut vreo patru tururi de bazin, m-am luat la întrecere cu un tip și am plecat cu două blonde să bem ceva. Le-am dus într-o încăpere unde bîzîia ușor o instalație de aer condiționat." (Axente Tomulescu, 34 ani, medic primar navetist.)

Șoseaua curge calm. Cînd la stînga, cînd la dreapta. Apoi drumul se înverzește. Urcă și coboară. Șoferul apasă pe treapta de accelerație. Parcă ar vrea să uite ceva monstruos șoferul. Cotește la dreapta. Privește intersecția. Întoarce o barcă în mijlocul unui lac.

Șoseaua devine nervoasă. Șoseaua devine nesigură. Drumul coboară și urcă.

Marcu Dobre învîrtește nervos butonul radioului. Marcu Dobre privește la fel de nervos drumul. Marcu Dobre învîrtește insistent volanul. Transleazā spre stînga. Oprește motorul. Scoate cheia din contact. Deschide portiera. Coboară. Nu trîntește portiera. Scrutează orizontul.

Foarte diversă, textura pensulației urzește o adevărată atmosferă încărcată. Se dezvăluie amplitudinea emoțională a șoferului. Impetuozitatea sa se domolește. Urcă pe jumătate și tîrăște sacul. Îl coboară cu o viforoasă greutate metodică. Consecvent ideii sale, șoferul își sugerează distanțele. Fluieră. Așteaptă. Scrutează tot orizontul.

Burniță. Aburi. Liniște. Fondul monocrom pe galben. Urechea. Pleoapele. Nasul. Senzații tari în arbitrarietatea lor. Se reliefează tumultul tusei fluide. Adîncit în estomparea unei priveliști sentimentale, șoferul este

elocvent. Caută și cercetează. Pendulează între exultanță și nonexultanță. Binom al unui raport constant : omul peren în natură.

Galben. Foarte mult galben pe jos. Spirale albastre întristînd orizontul. Cer vinețiu în continuare. Alb, diverse nuanțe de alb în stînga. Liniște în degrade. Monocromia zăpezii, spre cafeniu plat, umbros. Verdele, ușor dozat.

Ciori. Cîmp. Cîini.

Șoferul respiră din ce în ce mai ușor. Exasperat, își zbate voința între portieră și sac. Aruncă o privire în jur și, înverșunat, urcă. Se lasă anevoie pe scaun. Răsucește cheia.

Marcu Dobre privește drumul ca o rouă sîngerîndă.

— El e de vină ! strigă apoi. Accelerează și nu privește în urmă.

MOTTO : „Nu luați cu dumneavoastră în vagoanele clasă obiecte ce depășesc limitele admise ca bagaje“. *(Mersul trenurilor de călători*, 31 mai 1981/22 mai 1982, p. 141.)

PUMNALUL DE DUMINICĂ

Motto :

„Că era primăvară, nici nu încape îndoială. Şoseaua trecea neagră prin faţa casei, tocmai în acea zi în care îţi îngheţau mîinile pe lanţul de la fîntînă, zi de aprilie, căci mai întotdeauna omul se scoală, se duce în fundul ogrăzii şi apoi se spală, asta dis-de-dimineaţă, înainte ca soarele cît un gălbenuş să răscolească toate curţile. Dimineaţa este ca un aer bolovănos, crunt, înţepător. Nările se dilată şi împroaşcă aburi. Mînecile se ridică, iar braţele se cufundă în ligheanul cu smalţul curat. Apa împroaşcă apoi obrazul zgrumţuros, pufăind şi trecînd mereu pe după ceafă, pe la subsuori, peste umeri, ridicînd chiote din pielea proaspăt smulsă aşternutului cald.

Dimineaţa mai sînt şi zgomotele. Vorbesc niţel şi despre ele şi termin. Întîi de toate, trosnesc lemnele de sub magazie, foşnesc salcîmii şi duzii din fundul curţii, zdrăngănesc bucăţile de tablă de pe acoperiş. Apoi se aud zbaterile de aripi în oblonul de la coteţ, apoi gemetele nehrănite dinspre celălalt coteţ, mai depărtat. În sfîrşit, în ultimul moment, atunci cînd omul zvîrle plinul ligheanului în bătătură, cîrîiturile încep să se audă, mieii încep să behăie, iar grăsunii să guiţe tare, apăsat.

În curînd paşii răsună sacadat, iar zgomotele umplu cîmpul. Talpa de lemn a papucilor de lemn bocăne pe pietrele puse cu grijă pe drumul de la intrare. Deodată,

se încearcă o pătrundere în geometria încăperii. La început apare o cameră destul de mică, cu tavanul înalt, cu grinzile afumate. Deasupra unui pat, spînzurînd, o oglindă mare, arsă, veche, înmagazinează toată odaia. În dreapta — dulap. Dulap vechi, mobilă veche. Drept în față, pe peretele văruit proaspăt, pendula mestecînd LENEȘ. Omul, cu prosopul pe umeri, soarbe sfios aerul împins pe ușa de la intrare, rezemată de perete. Apasă pe clanță și pătrunde într-o sală mare. Aici geamurile sînt îngălbenite de ziare. Lumina se răsfrînge zgîrcită. Tavanul este înalt, mai înalt decît cel din prima cameră, iar grinzile sînt mai afumate, la rîndul dor, decît cele din prima cameră. Și mai înalte totodată, vă rog să rețineți. Pașii pe dalele de piatră. În timp ce se șterge, privește cînd cu un ochi, cînd cu celălalt. Își trece prosopul pe față, apoi pe gît, pe brațe. Răcoare. Pereții sînt coșcoviți, iar lumina seacă. Iese din salon, pătrunde în altă cameră, de unde apare încheind nasturii unei cămăși proaspete.

Și pentru a vă face o idee de tot și toate, citiți asta : poarta mare, de lemn, colorată ca un păun ; livada cu peri, nuci și zarzări ; casa, acoperită cu tablă, cu încăperi mari, în număr de nouă, străjuită de duzi și de salcîmi ; păsări nenumărate, curci și curcani, găini și cocoși, rațe și rățoi, gîște și gînsaci ; în mijloc, un hambar de scînduri vechi, încărcat cu știuleți de porumb, cu grîu, cu mei ; doi cîini ciobănești, unul negru, celălalt cu pete albe pe fond negru, sparg liniștea, tăind-o în fîșii, fîșii care ajung pe uliță, la urechile trecătorilor.

Omul, apărut în prag, domolește zarva. Apoi intră în casă și se risipește printre fotografiile ei, ale lui, ale fiicelor, ale fiilor. Deschide apoi o carte și citește.

Ei bine, la cîteva minute după terminarea acțiunii descrise mai sus, personajul feminin dorit își face apariția în lungă cămașă de noapte, direct în mijlocul curții, în fața hambarului, unde, pe un postament de lemn, este așezat ligheanul. Pletele castanii (presupunem) sînt ridicate și înnodate la spate, iar mînecile cămășii, suflecate. Privirea, înainte de a se năclăi cu săpunul de față, cată pe furiș în dreapta și-n stînga, oficiind o ve-

ghere. Apoi se aud sonuri muzicale. Apa trece pe mîini, se prelinge cîntată pe gît.

(...) — Vara trecută n-ai venit.

— Da.

— Te-am așteptat zile întregi. Am tot ieșit în curte și-am tot ascuțit auzul. Nu venea nimic dinspre gîrlă.

— Să mă aștepți și vara viitoare. Auzi ? Să m-aștepți și vara viitoare.

Coborînd din tren în gara mică, îți apare în față ultimul vagon, iar apoi liniștea unui drum tăiat prin mijlocul cîmpiei. Întotdeauna după plecarea trenului rămîn în urma lui vreo cîteva căruțe.

Atunci, în ziua aceea, îl așteptase cu șareta la care era înhămat Suru, pufăind pe nări ca un armăsar ce se afla. Drumul de dimineață cotește la dreapta, printre salcîmi, și se pierde într-un sărut. Mai tîrziu se regăsește, dar nu cum a fost, ci altfel acum, el ținînd hățurile și privind încruntat înainte, ea ținînd în același timp și un fir de iarbă între buze, și capul pe umărul lui. Drumul de dimineață mai trece și prin mijlocul satelor, prin fața caselor ghemuite în șoaptă ca aceasta :

— E al lui (numele) ăl bătrîn !

— Tii, ce cal !

— Iar a venit ăla !

— Auzi, cică nu mai e nimic pă acolo, d-aia tot trage aici.

— Mi-a spus mie a' lui (numele) că le ia casa. E, atuncea s-o văz !

— Fugi d-aici, cum o să fie !

— Ptiu, ia uite, în mijlocul drumului !

Oprindu-se în fața porții, ea coboară, deschide și-l bate puțin cu latul palmei pe obrazul lui lung, de cal. Apoi închide poarta de lemn și se duce zîmbind spre casă. În pridvor, bătrînul cu barba albă și bătrîna cu basma albă, cu buline albastre :

— Adevărat ai venit !

(...) Clișeul îi prezintă acum pe toți în jurul mesei, ținînd în sus oul a cărui culoare roșie în fotografia albnegru nu se distinge. Bătrînul cu barba albă privește din centru, ținînd mîna dreaptă pe sticla umedă și roșie a unui pahar, iar cu cea stîngă înconjurînd roșul unui

ou de găină, de ce altceva. Alături de el este bătrîna cu basma neagră de data aceasta, privind și ținînd mîna stîngă pe sticla umedă și roșie a unui pahar, iar cu cea dreaptă înconjurînd roșul unui ou de asemenea de găină. De-a dreapta și de-a stînga fotografiei străjuiesc cu cîte un ou roșu în mînă cei doi frați ai celei care stă la stînga, lîngă bătrînul cu barba albă, și care ține la rîndul ei un ou roșu în mîna dreaptă — nu în cea stîngă, așa cum procedează cei doi, care susțin din colțuri fotografia — și care privește spre cel care stă alături de bătrîna cu basma albă sau neagră, în dreapta fotografiei, și care ține în mînă un ou roșu și care privește undeva spre locul dintre cea care-l privește și bătrînul cu barba albă, loc unde se află sora celei care-l privește și care ține, la rîndul ei, un ou roșu în mîna dreaptă, și care privește spre locul dintre cel care o privește și fratele său din dreapta fotografiei, loc unde se află o fiică a unei surori de-a lor, care fiică ține în mîna stîngă un ou roșu și care privește spre locul rămas liber în fotografia de deasupra bătrînului cu barba albă — care bătrîn șade pe un scaun — și unde se zărește un colț de gard rezemîndu-se de brațele unui trecător care n-are altceva de făcut decît să privească obiectivul aparatului de fotografiat.

(...) Dis-de-dimineață se auzea glasul cocoșilor, iar lemnele de peste noapte începeau să scîrțîie din aceleași îngrozitoare încheieturi. Dimineața este un aer bolovănos etc. (vezi pagina cu titlul !). Acum se trezește mai întîi ea, își ridică și își înnoadă pletele castanii (presupunem) apoi dă capul pe spate, ridică palma mîinii drepte deasupra frunții, apropie puțin ochii și depărtează colțurile buzelor într-un rînjet spre soarele abia mijind.

Vezi, bădiță, umbra deasă ?
Acolo ne-om face casă.
Și-om mînca muguri de fag
Și-om trăi-n codru cu drag.
Și-om mînca faguri cu miere
Și ne-om iubi cu plăcere.
Și ne-o cînta cucu-n față
Și ne-om iubi cu dulceață.

Și ne-o cînta cucu-n dos
Și ne-om săruta frumos

(...) Tot dimineață, pașii răsună sacadat pe piatra din încăpere. În fața ușii se află, de-a stînga și de-a dreapta, două rafturi mari, de lemn, pline cu căpățîni de zahăr de cîte cinci kilograme una. Lumina seacă trece îngălbenită prin geamurile încărcate de ziare, descoperind colo-n fund o tejghea unsuroasă așezată în fața unui al treilea raft, puțin mai nou și puțin mai plin decît cele amintite mai sus. Aici se odihnesc pungi cu măsline, oale de metal pline cu untură și alte oale pline cu pești sărați. În fața raftului, pe jos, se găsesc putini cu brînză. Între tejghea și raft se află un om burduhănos, roșu la față, cu niște ochi spălăciți și cu un șorț pătat de grăsime, prins în față peste niște pantaloni verzi, decolorați.
— E închis, cucoană, nu vezi ? și dă să se strecoare printre putini și tejghea, încercînd să apuce cît mai mult loc între brațele-i desfăcute.

Din doi pași ajunge lîngă ea, o apucă de umeri și încearcă s-o împingă spre ieșire, fără ură în privire, calm, așa cum un zăpăcit de tată își bate feciorul pe care l-a prins fumînd. Dar reacția unui băiețandru crescut sub teroarea unui tată hapsîn este deosebită de mînia înfundată a fiicei bătrînului cu barba albă. De aceea izbucnirea violentă, justificată sau nu, a ei. Deci : smucindu-se, îl privește drept în față pe buhos, după care, la intervale regulate (circa două secunde), îi aplică trei palme zornăitoare, una pe obrazul stîng și două pe obrazul drept.

Apoi, mai roșie decît cel din fața ei, continuă să lovească astfel : «Neghiobule, să mă dai tu afară din casa lui tata, neghiobule ?» perfect circular și fără drept de apel.

(...) Seara se aprinde mai întîi fitilul muiat în gaz, pe urmă se înconjoară mica flacără cu pereții unei sticle numărul șapte, se ia lampa de mînerul de metal și se așează deasupra umbrelor, pe zid. Umbrele celor din jurul mesei apar colțuroase, cu pleoapele coborîte, tăcute. Unele lătrături se aud înăbușite de depărtare. Supa este pusă în farfurii în tăcere. Lingurile își înmoaie căușul în zeamă, dislocînd niște fire de fidea și vreo

două, trei steluțe de grăsime. Mîna dreaptă se ține pe lingură, în timp ce stînga se joacă cu bucata rumenă și caldă. Se mănîncă încet, ridicînd mai întîi stînga, mușcînd din ea, lăsînd-o și ridicînd apoi dreapta, sorbind din ea, lăsînd-o și ridicînd stînga etc.

— Vrei să dai la masă puțin rachiu? Groasă și melodioasă vocea bătrînului cu barba albă.
Oamenii înghit în tăcere, aruncînd priviri iuți pe deasupra farfuriei.

— Căci o pasiune adevărată conține întotdeauna o doză de încăpățînare. Căci *praxis*-ul... începe iarăși bătrînul, dar se oprește în mijlocul frazei, trage aer în piept și conchide: Așa, fata tatii, greu la deal cu boii mici.
Aici ea se ridică și pleacă. Cei rămași în jurul mesei continuă să mestece în tăcere. Nu-și mai aruncă priviri iuți pe deasupra farfuriei. Acum se aude lingura de alpaca pe smalțul porțelanului. Acum se aud farfuriile puse una peste alta. Acum oamenii se scoală leneș și-și trag scaunul cu speteaza la marginea mesei. Acum părăsesc camera tîrșîind papucii de lemn cu tălpi de lemn. (...) — Fata tatii dragă, ai văzut ce a făcut ăla?

— Nu.

— Vrea să te poarte prin judecăți, și-i păcat ca tu să...
— Țăranul, ceea ce nu înțelege, distruge, spuse ea ascuțit, parcă ar fi strigat pe cineva după un catalog. Ba mai și bătu din picior tot apăsat pare-se, altfel nu l-ar fi făcut pe bătrînul cu barba albă să se holbeze la ea și să-și caute chibriturile în vestă. (...) O nouă dimineață de data aceasta nu mai stînjenea pe nimeni. Șoseaua trecea și trecea prin fața casei, iar cozile ei castanii (presupunem) păstrau răsuflarea caldă a lui, care, se vede treaba, nu mai avea de gînd să vină. Cam pe-acum și-a dat seama că-i însărcinată. Dar imediat au fost rupte gîndurile pentru a face loc *Fenomenologia autismului sugerează că aparatul psihic funcționează constant astfel: percepțiile nu se articulează în vreun sens, fapt ce creează o veritabilă «bătaie de cap» medicului adîncit în acest caleidoscop în care încearcă să introducă puțină ordine. Neputința de a distinge obiectul va aboli noțiunile de distanță sau de limită: uruitul unui motor*

în stradă ESTE motorul. Totodată, scurgerea timpului este suspendată în autism. În sfîrșit, și nu-i nici pe departe lucrul cel mai ciudat al problemei, această stare este, prin natura sa, integral și instantaneu reversibilă; la anumiți bolnavi și în anumite circumstanțe (nu întotdeauna ușor de reperat) ea apare și dispare de parcă ar fi comandată de un întrerupător.
discuției dintre primar și ea:
— Ce faci, frumoasă domnișoară? Ce zici de ziua de azi?
— Cînd erai porcar la tata aveai obiceiul să-ți începi vorba cu «bună ziua».
Asta a fost tot. Nu ne mai interesează reacțiile ei sau ale lui, nu ne mai interesează că s-a intrat în casă și s-a trîntit furios ușa de la intrare, după cum nu ne interesează nici că s-a scrîșnit o înjurătură în barbă și s-a zguduit ordinea țîfnoasă a ulucilor din gard.
La două ore după această discuție, a urmat o alta, de astă dată între bătrînul cu barba albă și poștaș.
— Bună ziua.
— Bună ziua.
— V-am adus asta.
— Bine."

(După acest *motto*, cel mai lung din literatura română, se lasă obligatoriu o pauză pentru aprinderea unei țigări.)

Așadar, nici un lucru inutil într-o povestire, dar cu ce se poate începe ea oare, *hic et nunc?*

Așadar, ziua avea un temperament complex. Ea sabota geografia. Din punct de vedere stilistic, ea lua forme grotești. Umanitatea tînjea după o aspirație tranșantă, după teritorii ale unei existențe în sens eliberator. Reinterpretarea unor cunoscute scene prinde în capcană parabolele populare. Lipsa spiritului critic poate provoca invectiva. În general, tinerii prozatori „relaționează" istoria.

Așadar, vine dinspre ce direcție vrea a aparatului de filmat. Are un ochi albastru și un altul căprui. Se uită spre tine. Nu are nici un fel de importanță dacă te vede, dar el face doi pași spre dreapta, se întoarce, mai face doi pași înainte astfel : piciorul drept, flectat ușor, vine și se așează în față, sprijinind toată greutatea corpului, pe urmă stîngul apare lîngă dreptul și iar. Vezi un cap întors înspre tine, bă, ăsta care mă citește, țintuindu-te cu o privire cînd albastră, cînd căpruie.

În cele din urmă, presupunînd că în fața lui ești tu, deci un obstacol sub forma unui prieten, corpul ținut sub observație salută afabil. (Un cadru, plan detaliu, 4 m.)

Așadar, ciocnise fără să vrea ușa. Se dăduse cu spatele și-i făcuse loc să intre în lift. Apăsase pe butonul care indica „subsol". Liftul se înțepeni. Coborîră. Un bec chiar scîrțîia în tavan, răspîndind o lumină galbenă. Merseră în liniște cîtva timp, apoi cel în halat soios se opri și deschise o ușă la dreapta. Politicos, îl lăsă să intre pe celălalt (palton de păr de cămilă, servietă tip geamantan, pălărie). Dădură într-un coridor. Un alt bec spînzura de tavan. Mirosul rînced, de nuci mucegăite, de ceva necunoscut și hilar în același timp, se lipea de nări. Cel în halat se opri în fața unei uși, încercă mai multe rînduri de chei, după care înjură, se scotoci prin buzunare și în sfîrșit găsi ceea ce căuta cu atîta asiduitate. Găsi imediat și-o țigară pe care o aprinse. Deschise ușa ce cu un trosnet se dădu de perete. Același miros de nuci mucegăite izbucni dinăuntru. Îi făcu semn celuilalt (palton de păr de cămilă, servietă tip geamantan, pălărie) să intre.

Așadar, intrase fără să se uite la ceea ce se afla în jur. Își dădu jos pălăria și-o privi o vreme stingher. Cel cu halat soios îi arătă o măsuță de marmură. Dădu din cap și se conformă. Și de ce nu, aici el ar trebui, privindu-și pălăria, să rememoreze o anumită scenă de familie. (Necesar imagine secvența 1 : aparat „ARRI 2—C", cu accesorii ; obiective supraluminoase ; 4 prac-

ticabile mari ; moară ; *travelling*—20 m. ; pentru efect interior, fumigenă albă sau mașină de ceață.)

Așadar liniștea din întreg cvartalul era cînd și cînd întreruptă de țipetele unor copii care se dădeau într-un scrînciob.

— Plîngi, păcătosule ? întreba o mamă în planul secund un puști rahitic, murdar, cu hainele ferfenițite.

Trecuse pe lîngă vreo două, trei mașini parcate chiar pe alee, și ajunsese la scara pe care o căuta. Își întoarse privirile spre locul de unde venise : seara începuse să picure printre blocuri. Luă liftul, urcă, apăsă pe butonul soneriei. În prag apăru o femeie între douăzeci și cinci și treizeci de ani, jachetă lînă, pantaloni, neîngrijit fardată.

— Tovarășul Manole locuiește aici ?

— Ce groaznic ! (Pauză, în care cele două femei se privesc.)

— Poftiți, intrați.

— Nu, mulțumesc. Tovarășă, la ora aceasta apele Senei sînt foarte reci.

— Tocmai. Dar nu luați o cafea ?

— Să lăsăm. Fără scorneli.

— Atunci ești o proastă. Te-ai sacrificat degeaba.

— E un miracol.

— Am spus pur și simplu „de-gea-ba".

— Este dreptul tău de a crea.

— Bine că tu ai procreat și ai rămas cu un plod care este un dat.

— Traduc la domiciliu, draga mea.

— Ești o...

— Ce să fac și eu dacă nu mi-ajung banii ? Vreau să-și plătească datoriile legale.

— Draga mea Ana, deșertul trebuie răsucit precum coarnele de berbec.

— Bagă de seamă, vom corecta o povestire.

— Înțeleg, și de aceea aș dori să intri puțin ca să discutăm ca două prietene.

Așadar își puse și servieta pe lat, iar pălăria deasupra. Își descheie paltonul. Ei bine, acesta era al doilea palton din existența lui. Lucra pe atunci în Ministerul

Învățămîntului ca secretar cu propaganda, avea 25 de ani și urma Filozofia la fără frecvență. Fusese trimis într-o delegație și ca tot românul dorise să se îmbrace cu haine noi. Paltonul costase o sută optzeci de puncte. Cu celelalte cincizeci de puncte își probase două cămăși albe din care luase doar una și o cutie de halva și o alta de icre. Ar fi vrut să cumpere și o sută de grame de șuncă, dar nu-i ajungeau decît pentru o sută de grame de marmeladă. Se dusese la vînzătoare și-i ceruse o sută de grame de marmeladă. Aceasta îi spusese luați pachetul de colo, are în el, conține adică o sută de grame de marmeladă, el îl luase, venise la cămin, îl întrebase colegul de cameră ce ai luat acolo, măi, el răspunsese o sută de grame de marmeladă, colegul spusese nu puteai să iei și tu o șuncă ceva și apucase pachetul și-l trîntise pe masă și pachetul se desfăcu-se și ieșiseră de acolo vreo patru, cinci felii subțiri de șuncă. De atunci, în sinea lor deveniseră amîndoi credincioși.

Așadar, scrisese și o poveste pentru copii („Ionuț, Janos, Ioil și Johann pe schelă") și un eseu („Neculuță, un Byron al literaturii noastre — Byron, nu Neculuță al literaturii engleze") și o declarație în care recunoscuse că a fost atras într-o rătăcire de moment contrarevoluționar, că a pus mai presus individualul decît colectivul, că atîtea creșe, că Makarenco ș.a.m.d. Ana avea să-i rupă mai tîrziu toate fotografiile într-un acces de isterie, le va întinde pe masă și le va rupe, îl va blestema fiindcă a părăsit-o, copilul își va întoarce fața spre ea și vor trăi liniștiți într-un alt roman.

Pînă atunci însă vom face loc unei alte secvențe ce apare chiar în momentul de față înăuntrul lui, ca o voce interioară. (Necesar imagine secvența 2 : aparat, „ARRI 2—C", cu accesorii ; obiective supraluminoase ; *travelling* 10 m. ; filtru „Mayer" sau aparat „MITCHELL" ; 10 lămpi petrol.)

Așadar, în acea dimineață de noiembrie se zvonise în sat că populația va asista la o încercare de ridicare de la sol cu dirijabilul. Bineînțeles că afirmația a fost controlată, verificată, confirmată și argumentată de pri-

mărie, în sensul că școala va oferi și un program artistic în cinstea inspectorilor de la raion. La intrarea în școală, de-o parte și de alta, au apărut ghivece cu flori. Țața Ioana, nebuna satului și intendenta școlii, vindea pe culoar mentosan și napolitane. Placaje roșii au fost puse pentru a masca gardul din bețe de floarea-soarelui. Un postament de scînduri acoperea gropile din centrul satului, vis-à-vis de locuința directorului școlii. Traseul autobuzului a fost deviat, iar chioșcul alimentar improvizat chiar în stație, în fața primăriei, a fost desființat.

Intră în cancelarie, își împinge servieta pînă la scrumiera din centrul mesei acoperite cu un pluș roșu, și dă pentru moment la o parte paharul de vin care i se întinde. E în căutarea unui pix cu ajutorul căruia își notează extrase din raportul asupra activității desfășurate pe anul trecut.

Constantin Tănăsoiu, elev în clasa a șaptea, privește gazeta din holul școlii și memorează în treacăt evenimentele zilei : a primit o palmă de la tovarășa profesoară de agricultură, s-a certat cu colegul de bancă, Z. T., care este suporterul echipei Steaua, a marcat un gol în meciul care a avut loc în cursul orei de muzică și a mai încasat două palme de la țața Ioana, întrucît a aruncat pe culoar coji de semințe.

Primarul se întoarce de acasă, își dă jos șapca, își scoate batista și-și șterge marginea soioasă a cozorocului, prin interior. Împăturește apoi batista și și-o vîră în buzunar. Pune șapca pe masă, trage un scaun și se așează. Își deschide haina pînă la gulerul de plastic și oftează a plăcere.

Își întinde mîna după paharul de vin, aprinde o țigară, aruncă chibritul în scrumieră și notează : „din cauză pentru că !!!" ; „noi doi, eu și domnul inspector, respectiv dumnealui" ; „am lăsat trei copii pentru faptul că doi dintre ei trebuia să fie într-a șasea" ; „ultima recentă vizită inopinantă" ; „lucru pentru care m-a făcut să privesc mai asiduu" ; „nu s-a organizat o ședință cu părinții, lucru remarcat de părinți în diverse ședințe".

Constantin Tănăsoiu se îndreaptă spre ieșirea elevilor. Ocolește școala, iese prin poarta din dos. Rămîne o

clipă izolat, cu gîndurile lui de țăran, suficient timp pentru a nu observa pumnul care i se așează pe creștet, venit din spate, din prelungirea antebrațului colegului său Z. T. „Bă, boule“, va remarca Tănăsoiu. „Burjuiule“, va răspunde Z. T., după care va trage o perdea de tăcere între ei. Observîndu-i, n-ai zice că exact peste treizeci de secunde C. T. îl va obliga pe Z. T. să se aplece să-și caute servieta și punga cu tenișî, lucruri pierdute în șanțul din fața căminului cultural, în urma unui croșeu de stînga la ficat.

În același minut primarul observă scena, îi cheamă pe cei doi (C. T. și Z. T.) la rațiune, le cîrpește două palme, îi amenință că îi va desena el însuși în gazeta „Nu faceți ca ei“ și îi trimite după tovarășul inspector de la raion care este căutat urgent la telefon de unul Nicolae Minovici, ha-ha.

Așadar intrase, auzise întrebarea celui în halat soios („ea e ?“), răspunsese printr-un „totul e inutil“ și plecase spre boala lui de inimă. Trecînd strada, muri împăcat.

Așadar, cineva-construiește-ceva, dar și cineva-construiește-ceva-frumos, subiect-predicat-complement-atribut, și toate celelalte cuvinte înșirîndu-se pe o sfoară înnodată la capete pentru a marca odihna după efort. Bineînțeles că pentru tine, cel care citești, fraza aceasta poate fi psihanalizabilă, dar puțin îmi pasă, eu trăiesc *hic et nunc* o mare plăcere înșirînd, așa cum zic, vorbe și vorbe, determinîndu-le masa și greutatea lor specifică.

Ați citit o nuvelă sau un roman de Nicolae Iliescu, cu titlul Verba docent, exempla trahunt *sau* Zgomote cu adițiune de puncte *sau* Am executat 12. Recepție *sau* Departe, pe jos...

APROAPE DE BARIERA DE SCÎNDURI

(Roman-foileton anexă)

— Vrei să facem un grătar cu niște cartofi piure?
— Nu.

(Acesta este începutul povestirii *Aproape de bariera de scînduri.*)

Am 25 de ani și două cărți aflate la două edituri diferite și șapte premii literare și sînt și deosebit de onest și de scrupulos. Tot ceea ce citesc, rezum pe niște fișe. Dacă citez ceva — rețineți vă rog! — anunț imediat autorul și opera. Cu maximă sinceritate vă spun că acum m-am întrerupt din cititul unui poem de Dante, *Infernul*. Dumneavoastră puteți să mă credeți sau nu, deși scriitorii, aflați de la mine, nu trebuie crezuți niciodată.

Într-un roman nu are nici un fel de importanță dacă personajele au trăit aievea sau nu. Este de la sine înțeles că mai există „personaje“ care nu pricep ficțiunea și de aceea interzic cărțile.

DAR ce poate conține un roman? Două, trei acțiuni paralele, cîteva personaje, o concepție de viață. Romanul se naște din dragoste (romanul de dragoste), din ură (romanul social), din experiență (romanul de aventuri), din lene (romanul psihologic) și dintr-un fotoliu urmărind la televizor „Ora tineretului“ (romanul de actualitate).

DAR stilul? Ei da, stilul?

(Acesta este sfîrșitul povestirii *Aproape de bariera de scînduri.)*

DAR iată : cel pe care îl vedeți apărînd acolo, în colțul acela de oraș, avînd în stînga blocul „Union“, iar în dreapta pasajul de trecere spre barul expres de pe strada 13 Decembrie, este tocmai binecuvîntatul nostru personaj, Moisescu Emanoil.

Priviți-l ! Îl împiedicăm acum să treacă strada punîndu-i în față o groasă mașină arăbească și-i vîrîm în foarfecele degetelor index și mijlociu o țigaretă „Golden Pine“, cumpărată chiar de peste drum, de la „Continental“. Iată deci că are, ca toți tinerii dealtfel, și personalitate.

Îl vedeți ? Zîmbește și se uită spre noi. Își arată dinții albi, scurta de piele, blugii „Lee“ și cămașa de tergal. Așa cum l-am prins este imposibil să-i vedem ceasul, dar mai mult ca sigur că poartă ceas cu afișaj electronic, cumpărat sau nu la Oradea. Acum îl lăsăm să pornească și-i dăm și un gînd : va găsi sau nu va găsi garoafe roșii la florăria „Codlea“, florăria de lîngă A.U.A. („Austrian Airlines“) ?

Observați că Moisescu împrumută multe din stilul de viață al tinerilor de azi. Adică are între 20 și 30 de ani, fumează, ascultă muzică *punk*, se tunde „à la John Travolta“, citește romane despre obsedantul deceniu și articole semnate de Mircea Nedelciu, locuiește împreună cu părinții și trăiește și din expediente culturale. Înainte de orice, trebuie să definim termenul, care evident îmi aparține. Un expedient cultural este atunci cînd ai o garsonieră în care asculți muzică, fumezi o țigară, inviți o fată, mai răsfoiești cîte un *ERO* și mai discuți despre Heidegger, Camus și Kafka.

Ca toți tinerii de astăzi, Moisescu are inițiative. Mergînd la o femeie, se gîndește că n-ar strica să ducă un zîmbet șăgalnic și trei garoafe roșii.

Acum trece prin fața sumedeniei de magazine care se desfășoară pe partea stîngă, privește cămășile bărbătești din diftină, fără guler, privește prețul unui spray O. BA. O, își rotunjește privirea căutînd o plăcintă cu

varză, numără cele două cofetării pînă la „Dunărea" și...Aici, dacă aș spune că trece printre mesele de pe terasă, s-ar înțelege imediat că acțiunea se întîmplă pe data de șapte septembrie anul una mie nouă sute optzeci și unu.

Moisescu Emanoil se uită la noi și rîde. Rîdem și noi și-l salutăm amical.

(Acesta este cuprinsul povestirii *Aproape de bariera de scînduri.*)

ANEXA 1

POVESTEŞTE MATEI DORU

Atunci, pe malul unei ape repezi de munte, fuma şi îşi întindea mîna şi ridica încetişor undiţa la capătul căreia de cele mai multe ori se găsea cîte o mică fiinţă suferindă şi inferioară, care se zbenguia, neînţelegînd prea bine nici unde se află, nici ce se întîmplă cu dînsa. Ridica peştişorul argintiu la înălţimea ochilor şi-l privea mulţumit. Apoi îl arunca în găleata de plastic, înjurînd printre dinţi. Ţinea strîns în buze capătul ţigării, închidea ochii pentru ca prin perdeaua de fum să poată vedea cît mai clar cum corpul gelatinos al rîmei se pliază pe forma acului de oţel.

— Ştii bancul cu peştişorul de argint?

Tresărea. Arunca ţigara, deschidea gura, vrînd parcă să-ţi spună să-ţi vezi de drum, se întorcea, dădea drumul undiţei şi mormăia ceva, ca pentru sine. El era fiul lui Vasile care din femeia care a fost Vasilica l-a născut pe David care l-a născut pe Gavrilă care l-a născut pe Ene care l-a născut pe Nicolae din femeia numită Sanda.

Stăteai şi priveai pluta de culoare roşie care atîrna deasupra apei, mişcîndu-se cînd la dreapta, cînd la stînga. Pescarul trebuia să tragă înapoi undiţa şi să o fixeze de o piatră, neuitînd să-ţi arunce o căutătură cu coada ochiului, parcă întrebîndu-te „cine mama dracului, Doamne iartă-mă, mai eşti şi tu?"

Îţi ridicai privirea şi urmăreai vîrfurile copacilor susţinînd cerul, şi urmăreai păsările care sporovăiau cine

știe ce în limba lor, și urmăreai cursul fluviului și te pierdeai în apele sale liniștite. Apele liniștite sînt adînci — *STILLE WASSER SIND TIEF* — și te uitai și vedeai că bulgării lichizi nu se mai sfărîmau în mii de particule și vedeai că apele curgeau lin, ca un somn uriaș și era ca o liniște pe ape și era ca o lumină pe ape.

Dis-de-dimineață se îmbrăca: haină scorțoasă și julită la coate, pantaloni din pînză de sac și ciubote în care mai intrau doi ca dînsul. Apoi, umplîndu-și pipa cu tutun „Amphora", își punea undițele pe spinare și pornea spre fluviu. Cînd praful olandez bine mirositor era pe sfîrșite, o dădea pe „Carpați" fără filtru. Era mîndru, cu oleacă de burtă făcută din prea bunul pește prins cu mînă lui și avea un glas gros cu care întuneca pădurea. Cînd te observa stîndu-i în preajmă, își îngusta ochii și te privea de parcă l-ai întreba dacă e în toate mințile sau dacă are toate degetele de la picioare.

— De fapt tu ce vrei, mă? venea răspunsul său, ametitor ca un abur. Ia, tai-o. Vrei să-ți dau sas? Du bist nenorocire.

Emanoil, bărbatul care și-a lăsat familia și situația sa înfloritoare pentru a veni aici, în mijlocul bălților acestora pline de minunății, vorbea domol, iar fața îi era ascunsă într-un dor nestins, de demult, și într-o barbă neagră și moale. Avea ochi triști Emanoil.

În urmă cu cincizeci de zile, Emanoil Moisescu coborîse de pe vapor, își descărcase cele două valize de carton, își pusese șapca pe ochi și defilase țanțos prin mijlocul orașului nostru agro-industrial.

„Îți spun, era divin. Avea niște mîini lungi, era efilat, dacă mai eram tînără, mă îndrăgosteam de el", mi-a spus mama, imediat de cum l-a văzut. Soră-mea s-a și repezit ca o mînzoaică la fereastră să vadă ce-i. Efrem Turcul, căruia noi îi zicem Efendi, de cum l-a văzut, i-a și zis: „Tu te vei numi Emanoil Moisescu". Și de atunci numele lui a rămas Emanoil Moisescu.

Aveam s-o aflu mai tîrziu, el se întorsese de la mare, pasiunea vieții lui. Își părăsise nevasta și se ocupa cu dresajul în marele parc de lîngă țărm. Le punea cailor muzică, îi scufunda în mare în costum de scafandru desenat de el, îi învăța să spună „mulțumesc" și *„danke*

schön" și-l învăța să mănînce *pizza* direct din mîna stăpînului.

Imediat de cum venise în orașul nostru ș.c.l., Maria Magdalena Blumenfeld i-a ieșit înainte cu o năframă îmbibată în țuica făcută în alambicul de cupru al lui tată-său și i-a fluturat-o pe la buze. Două zile și două nopți a ținut cheful în fața primăriei, după care, purtat pe brațe, Emanoil Moisescu a fost dus la casa văduvei Țipora Blumenfeld și culcat în cazanul de țuică. A doua zi, I-A PICTAT acesteia toată casa cu pești, castori și meduze, iar pe la amiază i s-a oferit catedra de desen de la școala din oraș.

„Era țanțoș, venea în blugi totdeauna și-i învăța pe copii pictura din memorie precum și faptul că există doar trei complemente necircumstanțiale și treisprezece circumstanțiale", își amintește învățătoarea Thedosia Brateș.

Nimeni nu știa exact cine este Moisescu. Unii chiar îl opreau pe stradă și-i ziceau ce caută în orașul nostru, alții îl persiflau spunîndu-i „dom' suplinitor, ce mai faceți". Mulți credeau că seamănă cu Diavolul fiindcă nu răspundea niciodată la astfel de provocări decît printr-o abia perceptibilă ridicare din umeri. Copiii începuseră să chiulească de la școală fiindcă se temeau de el sau fiindcă auzeau diferitele povești spuse de părinții lor sau de frații mai mari.

Într-o zi însorită de septembrie, dintr-un vapor lucios ca un crap, a coborît o femeie înaltă cu părul lung și roșu și a început să dănțuiască pe străzile asfaltate din centru. Cînd a văzut-o, Maria Magdalena Blumenfeld i-a spus maică-si că se spînzură, căci a luat un trei la desen. Și i-a mai spus maică-si să n-o plîngă și să n-o îmbrace în mireasă și să țină cele unsprezece săptămîni și să nu fie necăjită că i-a făcut-o chiar de *Roș-Ha' șana* și să nu-i cumpere garoafe roșii, ci garoafe albe și atît.

Cînd a venit Emanoil Moisescu să-și ia rămas bun de la tușa Țipora, ea a ieșit în prag, și cînd a fost întrebată ce o să facă acum cu casa, ea a spus către el că va vinde pereții și va trăi, iar cînd el a întrebat-o unde-i

Maria Magdalena, răspuns-a ea că probabil se ascunde pe undeva, dar vine acasă și-o vedea pe dracu.

„Am început să uit încetul cu încetul multe din zilele pe care le-am trăit, dar mirosul ăla din camera fiicei mele din ziua cînd a plecat Emanoil nu-l voi uita niciodată“, zice oftînd Țipora.

„ERA un bețiv și un afemeiat, dar avea talentul de a privi oamenii drept în față“, zice și astăzi maică-mea.

Și ecce aceste au fost tóte faptele care s-au și fostu petrecutu.

ANEXA 2

POVESTEŞTE MĂRCULESCU DAN

Şi dacă mergeţi la Caper-Aurora, poftiţi. Sînteţi agronom ? Nu. Nici eu nu sînt. Da, am fost la depănuşat şi prefilat porumb. Cum, dumneavostră aţi fost la piersici ? Oricum, mai elegant. Da, la Luncaviţa. Serios ? Şi cum îl cheamă ? Ia uite, fantastic ! Cum să nu-l ştiu. Om cumsecade. Puţin moldovean după bunici. Înalt, cu ochelari, rîrîit. Sigur că da, a funcţionat un an la noi şi a avut timp să se certe cu primarul, cu contabilul, care era cumnatul primarului, cu secretarul comitetului comunal, care era vărul primarului. E un om cu idei. Făcea nişte lecţii foarte bune. Băiat deştept şi de viaţă. Nu, nu-i adevărat. Nu era profesor de desen. Fusese repartizat pe o catedră de limba şi literatura română şi-şi obţinuse negaţie. Sigur, băiat de viitor. Lucrează acum în presă, sau e în Uniunea aia a Scriitorilor sau în Austria. Fugi, dom'le, de aici, cum să se spînzure. I-o suflase altul care era salvamar, avea bani, scuzaţi-mi expresia proastă, că dumneavoastră sînteţi de română, nu de biologie, ca mine. Cum v-am spus, venise ăla şi-i spusese fetei „nu mai umbla cu fiţe şi dă-mi voie să mă recomand : Emanoil Manoliu, mecanizator". Aşa-s toate. Ştiţi, cînd se îmbăta, îi invita pe toţi copiii să se urce în remorcă şi-i plimba de la primărie pînă în faţa cîrciumii, adică aproape o sută de metri. Exact, Emanoil Moisescu îl chema. E adevărat, venise nevastă-sa, dar plecaseră numai pînă la Galaţi, stătuseră două zile, iar el s-a întors şi a vrut să

se facă salvamar. Se îmbătase odată crunt și-mi povestise cum a fost acolo, la șeful salvamarilor. Cică intrase în completa liniște a biroului pictat în culorile roșu și alb, culori cu care îi pictase chiar și pe papagalii și canarii din colivii. Şi el a venit dincolo de mare și a bătut cu pumnul în masă și a ieșit acela și l-a întîmpinat cu spiritul necurat, zicîndu-i : „Ce mă-ta știi să faci ?“ Şi el se uita cu gura deschisă la pozele de pe pereți și acela îi zicea „te uiți pe pereți ? Vezi ce poze știam să fac înainte de a orbi ? Ştii, bă ăsta, am fost primar puțin mai sus, la Chilia Veche, pe vremea aceea puteam să mă prefac în orice, în anonimă sau în tratat de asistență mutuală, reușisem la un moment dat să mă prefac într-un al patrulea braț al Dunării, iar la un bîlci m-am dat de trei ori peste cap și am devenit o adevărată armată, cu infanterie, cu tancuri, cu muieri, cu spatele frontului“. Şi cică era o atmosferă umedă, picura pe pereți, nu alta, curgea camforul pe birou, se revărsa pe fereastră pînă la paznicul gras, fără un dinte în gură, purta cercel în ureche și era mereu prezent în pozele de pe pereți, dar acolo nu se vedea cum deschidea cu ochiul capacele de la sticlele cu bere, le vîra între arcadă și pomet și le deschidea. Şi auzind că venise el acolo paznicul ca o stîncă de granit gata oricînd să apere tot ceea ce a cucerit, toată atmosfera aia umedă ca cearceaful Mariei-Magdalena, l-a întrebat : „Ai mătreață ?“ și el a răspuns „vreo cinci miare“, și celălalt, fiul lui Baal din Anatot, i-a spus „uite, ia trei mii, ieși pe exterior și deseară vii cu cinci, să văd dacă ești bun. Vezi mașina aia arăpească, ți-au venit cărbunii, pe ăștia să-i fraierești și să-i storci de mătreață, căci ale tale vor fi roadele spiritului“.

Şi sînt multe și mărunte cîte a mai făcut Moisescu ăsta, încît ar trebui să-l introduceți într-un roman.

Ce faci, tovarășe ? păi te duc și treizeci de kilometri și-ți torn și povești și matale îmi dai zece lei ? Păi bine, bă ăsta, azi mai repede îți iei un chil de cafea decît un litru de benzină. Bou ești tu, și măgar, și nesimțit. Of, tineretul ăsta !

ANEXA 3

POVESTEŞTE BĂTRÎNOIU RALUCA

Coboram aproape în acelaşi timp din maşina directorului, întîi eu („durata căsătoriei dvs cu soţul a fost de numai şase luni ; nu îndepliniţi condiţiile legale pentru acordarea pensiei de urmaş“), speriată şi vrînd să închid portiera pe care apărea totuşi el („numai dacă dovediţi o vechime în muncă de cel puţin doi ani“) şi pe care o trîntea arătînd spre capătul autobuzului 134. Traversam prin spaţiul marcat şi stăteam la coadă la alimentara, de unde ieşeam cu o sticlă de vodcă în braţe şi cu un pachet de biscuiţi. Cumpăram un pachet de ţigări „Snagov“, iar mult mai tîrziu cumpăram unul de „Amiral“ superlong. Luam sticla şi ne îndreptam rîzînd spre grădiniţa cu orar prelungit, aflată în apropiere.

În timpul facultăţii eram numită Madona Ofensata fiindcă plîngeam ori de cîte ori îl auzeam pe asistent spunîndu-ne „*salutabes*“ sau „*salues*“. Ce beţii mai puteam trage cu Emi, parcă eram tîmpiţi. Mergeam pe stradă ca nebunii, ne luam după vreo babă oarecare şi, în spatele ei, făceam exact gesturile pe care le făcea şi ea. Stăteam într-un cămin de nefamilişti, şi cînd ne întorceam noaptea de la chef, strigam cît ne ţinea gura : „Locuitori ai oraşului, este ora unu !“ Eu, pe vremea aceea, eram căsătorită cu tatăl primului copil, Zahei, un grafician care actualmente trăieşte pe la Timişoara sau mai departe. La Emi am început să ţin cînd a apărut copilul nostru, Iscariotu.

Iscariotu a apărut într-o duminică în care am aflat că tatăl lui Zahei a făcut cerere de emigrare. Am trăit fericiți, eu și Emi, aproape un an de zile, pînă cînd el a zis celebrele vorbe tari, care au atacat individualismul : „Simt o plăcere fără margini să mă sustrag judecății stupide a mulțimii". Apoi, cu superioritate, m-a părăsit, plecînd spre gurile Dunării. Era un tip pasionat, de factură romantică, destinat să creeze o nouă societate. Dar era ceva în ființa lui, mai impunător și mai norocos decît scriitorul din el : amorezul. A trăit intens ritmul acelui oraș agro-industrial și a cunoscut erotismul în toate manifestările sale concrete. Idealul lui de iubire senzorial-sublimată era să-l ducă spre un fiasco în așa hal încît exista chiar primejdia creării unui nou tip de om conceput împreună cu educatoarea de la grădinița din orășel. Femeia nu e plăsmuită, ca bărbatul, din materie inertă, ci s-a născut din coasta bărbatului, dintr-o substanță nobilă, fiind *une création transitoire entre l'homme et l'ange"*. Pentru toate acestea, m-am dus acolo, i-am ars o palmă lui Emi, care mi-a întins și obrazul celălalt, am plîns pe umărul lui, ne-am împăcat, ne-am tulburat de manifestările, istoric condiționate, ale erosului și I-AM promis că îi fac rost de cineva care se pricepe la sondaje. Din această idee de forță s-a hrănit pasiunea noastră pentru garsoniera pe care am închiriat-o în Bucureștii Noi. *„On est deux anges, et on se comporte comme deux démons si l'on peut"*, vorba ceea. Aveam acolo o mansardă de nici douăzeci de metri pătrați, mobilată sumar : un scaun scorojit, cu spetează, o masă și un pat pe care stătea atîrnată o cuvertură maron. Masa se afla situată aproape lipită de unica fereastră, imediat în fața intrării în cameră. După ce se spăla pe dinți, Emi zîmbea oglinzii, ca un bărbat însurat. Apoi își încorda mușchii și se strîmba ca-n revista *Hercules*. De fiecare dată cînd își trecea prosopul pe unul dintre cele două cuie bătute în peretele din hol, eu mă uitam la aragazul cu două ochiuri, unde de cele mai multe ori tindea să dea în foc cîte o cremă de țelină. Emi în momentul acesta pătrundea pe ușă, își plimba degetele mîinii stîngi, ca un Christ, pe teracota sobei, după care căuta o sticlă de „Havana Club" și căuta cu privirea două pahare. Acum

ne așezam pe pat, beam în tăcere și ne căutam chibriturile. Exact în acest moment, Emi sărea ca ars și striga: Eli, Eli, miroase a ars!, se ducea în hol, stingea aragazul, venea cu crema de țelină, o punea pe masă și se tolănea iar pe pat. Își turna puțin, așa cum zicea el, doar pînă la buza paharului. Aveam impresia că jucăm o piesă de demult. Discutam de cele mai multe ori despre literatură și aveam impresia că schimbăm lumea. Citeam Dostoievski, Tolstoi, Cehov, Gogol și n-aveam prejudecăți. O dată am citit tot volumul lui Emi, *Departe, pe jos...* și apoi am simțit nevoia de schimbare, așa că am citit *Only girls can play*.

Mi-amintesc că pentru Emi, cenaclul la care se ducea marțe de marțe nu avea rostul să formeze prozatori, poeți sau critici, ci o conștiință a scrisului. El nu se compara niciodată cu alți colegi de-ai lui, nu-și aduna cu înfrigurare cronicile sau articolele în care era vorba despre el, nu trăgea nici un fel de sfori pentru a primi un premiu literar, nu publica în *Săptămîna* ETC. În concepția lui, scriitorul trebuie să fie adevărat, nu simplu magnetofon, ci constructor de magnetofoane. Am fost și eu la cenaclul acela și am remarcat inteligența singulară a profesorului-coordonator, dorința de parvenire a unuia înalt și cu cărare pe mijloc, dorința de epatare a unor provinciali cu bărbiță și cu plete și preocupările „solide" ale celorlalți.

Emi zicea că a fi profesor-navetist este un lucru foarte mare. Astfel și numai astfel iei contact cu punctele cardinale, cu imaginea lumii moderne, cu blocurile și cu piețele ei, cu prejudecățile ei *(TRAIANUS DACOS VINCIT ET DACIAM TRANS DANUBIUM PROVINCIAM FACIT' TRAIANUS EX TOTO ORBE ROMANO INFINITAS EO COPIAS HOMINUM TRANSFERT AD AGROS ET URBES COLENDAS)* și cu marea literatură interbelică.

Emi zicea că în timpul digestiei punem în mișcare întreaga noastră forță vitală, iar plăcerea pe care ne-o dă este egală cu plăcerea dragostei.

Pentru Emi iubirea sexuală nu reprezenta prototipul, ci numai o formă particulară a iubirii de oameni, *„la*

graduelle fusion des deux natures qui réalise l'androgyne".

Emi voia să se implînte ca un stejar în nisipul mișcător al literaturii române.

La prezenta declarație anexez acte doveditoare și solicit stabilirea unei pensii alimentare pentru minorul Iscariotu.

ANEXA 4

POVESTEŞTE IOAN ST. FLORIAN

Bă, fii atent, sîntem de belea. Tîrnosim maracasul pînă cînd ne gîndim la unul și la altul, la oamenii pe care i-ai văzut, ai stat de vorbă cu ei, i-ai sărutat, pentru ca apoi să plece din imagine. Şi sînt lucruri extrem de simple, banale chiar. Şi viaţa este una singură. Ea începe și se sfîrșește cu nefiinţa. Şi te gîndești la asta și-ţi aprinzi o ţigară și cazi în melodramă pentru un timp T determinat, ca în cele din urmă să tresari și să-ţi amintești că ai bilete la Operă, la *Dama de pică*, și încă nu te-ai bărbierit. Şi pe urmă sari în apă, da-i nasol dacă se face seară și se încleștează unul de tine și te trage la fund. Dacă ăla s-a ascuns deja, plonjezi de sanchi, căci așa-i românul, aidoma lui Constantin Brâncoveanu. Şi stau cîte trei luni, iulie — august — septembrie, da-s barosan. Şi cîteodată salvez cîte o nemţoaică ţapănă, cu moarte pre moarte călcînd, casetofon dăruindu-mi la sfîrșit de sezon. Şi bă, gura ei este mai dulce ca mierea. Şi cînd te uiţi la gîtul ei ca o lebădă, remarci atîrnătura de dai în bîlbîială. Şi lîngă ea îţi simţi inima bătînd. Şi lîngă ea ai sufletul cald. Şi în grădina ei îţi cauţi liniștea și-ţi potolești setea cea mistuitoare. *She's limbs singing of life.*

Şi într-o zi m-am întîlnit cu acel bărbat. Şi numele lui era Emanoil, ca un nume mai presus de fire. Şi într-o zi mi-a zis acel bărbat" „Dacă un soţ își lasă soaţa sa și intră în casa alteia, nu s-ar întina oare în adevăr

țara aceea? Și m-am împrietenit cu el și m-a dus în acel oraș cu ceape și mi-a zis, prezentîndu-mi gagica sa: „Vezi bidineaua asta, trage-ți sabia de foc și mă stăpunge cu ea, căci nu mai am liniște decît atunci cînd mă scapi de acest blestem". Și eu am voit, căci tragicul nu este altceva decî un joc de *puzzle*.

Acesta este discipolul care mărturisește acestea și a scris acestea.

SUMAR

Lector : MAGDALENA BEDROSIAN
Tehnoredactor : GH. CHIRU

Apărut 1983. Bun de tipar 10.11.1983. Format 16/54 × 84. Coli tipo 10.

Tiparul executat sub comanda nr. 542 la
Intreprinderea poligrafică
„13 Decembrie 1918"
str. Grigore Alexandrescu, 89—97
București,
Republica Socialistă România

NICOLAE ILIESCU se dă peste cap în pagini, rîde, cîntă şi dansează, superior ca un acela olimpiot sau băsmit sau băsmitor şi umil ca un puşti cu nasul spart. Nu-i pasă de nimic, redescoperă totul, ca şi cum el ar fi primul care a anunţat victoria de la Maraton; mănîncă absurdul pe pîine de secară şi calcă în străchini imperial. Ce vede ILIESCUL nostru? Un iepure zburînd peste linia orizontului. Foarte bine. Şi în basme logica e a poemului şi a absurdului etc. — nu a lui doi cu doi fac patru.

În fond, cu desele enclave de humor dintre cuvintele aşternute de el pe hîrtie, ILIESCU NICOLAE este, sau va fi, un moralist şi chiar (oho!) un tradiţionalist... văzut (chiar de el însuşi) invers, văzut in oglindă, invers.

Sensul scrisului scriitorului aflat între coperţile acestei cărţi este generos. Uneori ai impresia că el scrie un soi de basme cu eroi arhetipali al căror mers e dirijat altfel spre punctul ideal ce trebuie atins şi stăpînit. Şi ei, aceşti eroi încăpăţînaţi, se joacă uneori chiar cu moartea, stînd pe o sîrmă invizibilă — dar în fond ce este arta altceva decît acest joc absolut cu invizibilul.

În acest sens parcă strămoşul literar al lui ILIESCU NICOLAE este acel năstruşnic Turbincă Ivan, cel care înfunda moartea într-o taşcă nu de tot şpeţială şi-o ţinea acolo închisă ca într-o straşnică închisoare. Moartea, adică răul, urîtul, întunericul băgat la închisoare. Ivan Turbincă avea un haz cumplit, credea în îndeletnicirea sa, în cuvinte. El este primul magician de pe aceste plaiuri care a crezut în puterea extraordinară a cuvîntului. A artei de a deturna şi a înghiţi bezna morţii. NICOLAE ILIESCU este un nepot al său. El vede un iepure zburînd peste linia orizontului.

D. R. POPESCU

Lei 7,50